

# **DS. DU MARCHIE VAN VOORTHUIJSEN**

## **Levensschets en 7 preken**

**STICHTING DE GIHONBRON  
MIDDELBURG  
2002**

**Nieuwe versie 2020**

## INHOUD

### Levensschets Everard du Marchie van Voorthuysen

**1. Salomo's bede bij ambtsaanvaarding**

gehouden op 7 November 1937. In de Christelijk Gereformeerde Kerk op URK

**INTREDEPREEK.** 1 Kon. 3 : 9a: "*Geef dan Uwen knecht een verstandig hart.*"

**2. En de HEERE God maakte voor Adam en zijn vrouw rokken van vellen, en toog ze hun aan.** GENESIS 3 VERS 21

Een *samenvatting* van een der laatste huwelijksbevestigingen in het kerkgebouw van de Oud-Gereformeerde Gemeenten in Nederland te Leersum door ds. Du Marchie Van Voorthuysen; 21 juni 1985.

**3. Predicatie van ds. Voorthuysen in de avonddienst van de biddag te Bleskensgraaf op 11 maart 1965**

**4. Lijdensprek te Papendrecht op 10 april 1965 over Johannes 19:30**

*En het hoofd buigende, gaf de geest.*

**5. Predicatie gehouden in de Oud Gereformeerde Gemeente te Waddinxveen op 2 mei 1963.**

**6. 'En hij zeide tot Jezus, Heere gedenk mijner, als Gij in Uw koninkrijk zult gekomen zijn; en Jezus zeide tot hem, Voorwaar zeg Ik u: heden zult gij met Mij in het paradijs zijn'. Lukas 23:42-43**

**7. Veel ontvangen, doch eeuwig verworpen**

*Velen zulten te dien dage tot Mij zeggen: Heere, Heere, hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd en in Uw Naam duivelen uitgeworpen en in Uw Naam vele krachten gedaan? En dan zal Ik hun openlijk aanzeggen: ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij, die de ongerechtigheid werkt. Matthéüs 7:22-23*

**Everard du Marchie van Voorthuysen** (ook geschreven als Voorthuijsen) (Driebergen, 8 september 1901 - Ede, 18 maart 1986)

was een Nederlandse predikant van de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Du Marchie van Voorthuysen, een van de meest bekende predikanten van dit kerkverband, was geen onomstreden man.

Onder bevindelijk gereformeerden bevonden zich zowel aanhangers van zijn prediking, als tegenstanders. Ondanks het feit dat hij niet onomstreden was had hij bij diverse kerkverbanden vrienden, zoals ds. J.H. Koster en ds. P.J. Dorsman (Nederlandse Hervormde Kerk), ds. F. Mallan en ds. D.L. Aangeenbrug (Gereformeerde Gemeenten in Nederland).

Everard du Marchie van Voorthuysen werd op 8 september 1901 geboren in huize Bornia, op het landgoed Bornia in Driebergen. Hij was het vijfde kind van mr. Gerard Joan Everard du Marchie van Voorthuysen en jonkvrouw Adolphine Julie Wttewaall van Stoetwegen.

In Driebergen gingen zijn ouders naar de Christelijke Gereformeerde Kerk. Daar maakte de prediking van Prof. G. Wisse, die toen overigens nog geen professor was, diepe indruk op hem.

Nadat zijn moeder op vrij jonge leeftijd gestorven was, erfde hij geld van haar. Hij ging samen met zijn broer motorrijden, en trouwde uiteindelijk met een onkerkelijk meisje. Toen gebeurden er dingen in zijn leven waardoor er voor hem twee mogelijkheden overbleven:

- Of ik maak een einde aan mijn leven
- Of die God waar ik in mijn jeugd van gehoord heb, bestaat toch

Vervolgens is hij weer naar kerk gegaan. Daarna is hij ook verhuisd naar Epe en begon hij te werken. "Zes dagen zult gij arbeiden." Nadat hij zich een tijdlang elke zondag bij Thuislezers voegde, kwam hij door middel van ds. Geels bij de Christelijk Gereformeerde Kerk in Apeldoorn. Het was of dominee Geels weleens tot hem sprak dat de Heere ander werk voor hem had. Hij meldde zich aan voor predikant en werd toegelaten.

Na zijn studie werd hij in 1937 bevestigd als predikant van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Urk. Hiervandaan ging hij in 1942 naar Driebergen. Na Driebergen werd Sliedrecht zijn volgende gemeente. De predikant voelde zich echter niet thuis in de Christelijke Gereformeerde Kerk. Hij ageerde vooral tegen een op handen zijnde nieuwe psalmberijming.

Het was halverwege november 1951 toen de Christelijke Gereformeerde Kerk te Leersum hem als predikant beriep. De dag erna reageerde hij met een brief. Daarin deelde hij mee *dat hij door genade verwaardigd hoopte te worden om deze roeping zeer ernstig voor het Aangezichte Gods te mogen nederleggen om te horen wat God de Heere spreken zou.* Hij wekte de gemeente op tot gebed en verklaarde verder: *Waarde vrienden, ik hoop voorzichtig te zijn, maar er liggen krachtige trekkingen in mijn hart tot ulieden.*

Veertien dagen later, op vrijdag 30 november, werd de aannemingsbrief verzonden. Daarin stond: *Hedenmorgen heb ik onder biddend opzien het beroep naar uw gemeente mogen aannemen. De losmaking alhier en tegelijk de overbuiging tot U zijn zoo sterk, dat ik niet anders kon, wil en mocht.*

Hij zou de eerste predikant van de Christelijke Gereformeerde Kerk van Leersum worden. En tot nog toe ook de laatste. De bevestiging vond plaats op op 12 februari 1952.

In die tijd kerkte de gemeente letterlijk in een schuur, die overigens kort daarna is afgebroken, maar nog hetzelfde jaar kon een noodkerk in gebruik genomen worden, waarin nog steeds gekerkt wordt.

Echter toen de kerk gereed was, behoorde men niet meer tot de Christelijke Gereformeerde Kerken, maar tot de Oud Gereformeerde Gemeenten, want op 8 september 1952 (de verjaardag van ds. du Marchie van Voorthuysen) was men uitgetreden naar de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland.

De aansluiting bij de Oud Gereformeerde Gemeenten leverde weinig problemen op. Hij was in dit kerkverband geen onbekende: meerdere keren had hij in de gemeenten daar gesproken bij tijdredes voor de SGP en een van de grootste oudgereformeerde gemeenten, die van Sint Philipsland, had hem zelfs eens als predikant beroepen, hoewel hij toen nog christelijk-gereformeerd was.

Verder was er een nauwe band tussen hem en ds. Joh. van der Poel, die een vooraanstaande plaats in het kerkverband innam. In 1982 zegt hij hierover in gesprek met het Reformatorisch Dagblad: "Ik wist niet waar ik anders heen moest. Ik heb ook over de Nederlandse Hervormde Kerk gedacht, omdat daar ds. J.H. Koster bij was. Ook over de Gereformeerde Gemeenten. Ds. Kersten is weleens bij me geweest. Hij lag me niet zo. Ds. Fraanje wel. Daar ging ik voor opzij. Als de Gereformeerde Gemeenten in Nederland er geweest waren, was ik daarbij gegaan, maar die waren er toen nog niet."

In 1966 werd hij beroepen door de Christelijk Gereformeerde Gemeente te Urk. Dit kerkverbandje was voornamelijk ontstaan rond een voormalige predikant van de Christelijke Gereformeerde Kerken, ds. H. Visser uit Rotterdam. Deze predikant kwam nog in hetzelfde jaar naar Urk, om zes jaar later zijn ambt neer te leggen. De gemeente besloot hierop ds. E. du Marchie van Voorthuysen te beroepen. Deze wilde wel naar Urk komen, maar dan moest de gemeente toetreden tot de Oud Gereformeerde Gemeenten. Zo werd de Jachin Boazkerk Oud Gereformeerd.

In 1974 keerde hij weer terug naar de gemeente van Leersum. Ds. Van Voorthuysen is tot het einde van zijn leven blijven preken. Het viel hem met zijn meer dan tachtig jaren weleens zwaar. Hij kon moeilijk staan en had een aparte stoel, waarop hij kon zitten als hij voorging. Vaak voelde hij zich moe. Hem werd aangeraden om emeritaat aan te vragen, maar daartoe was hij niet te bewegen. Voor de laatste maal preekte hij op 14 maart 1986. Hij werd in de vroege ochtend daarna getroffen door een hersenbloeding. Hij overleed op 18 maart 1986 en werd op 22 maart begraven te Leersum. Op de begrafenis waren circa 3000 mensen aanwezig.

### **Prediking**

Met name de prediking van de Hervormde ds. J.H. Koster had een diepe indruk op hem gemaakt. Hij ervoer een sterke overeenstemming tussen de inhoud van ds. Koster's prediking en Gods werk in zijn eigen hart. Hij schrijft later dat hij geen mens zo heftig heeft gehaat als ds. Koster, maar ook dat hij geen mens zo lief heeft gehad als ds. Koster.

Hij maakte onderscheid tussen verschillende soorten genade. Hij onderscheidde, net als andere bevindelijk gereformeerden zaligmakende en algemene genade. Daarnaast onderscheidde hij 'gemeene' genade, dit deed hij op grond van de Dordtse Leerregels en de acta van deze synode. Hierover heeft hij ook eens een artikel geschreven in het kerkblad van de Oud Gereformeerde Gemeenten, dit is ook opgenomen in het boek: "Tot een wachter gesteld".

Hij stelde, evenals van der Groe, dat zekerheid tot het wezen van het geloof behoort en dat dit wezen van het geloof beschreven staat in zondag 7 van de Heidelbergse

Catechismus. In zijn preken wijst hij op de noodzaak om met God verzoend te worden op rechtsgronden. Daarnaast haalt hij ernstige voorbeelden aan uit de Bijbel tot waarschuwing voor zelfbedrog, zoals: de vrouw van Lot, Bileam en Judas.

B. Florijn beschrijft in zijn werk hoe hij samen met de dominee veel Oudvaders las. Met enige regelmaat citeerde hij van der Groe of Thomas Shepard. Hoewel hij qua prediking min of meer alleen stond binnen zijn kerkverband, nam hij toch een vooraanstaande positie in, in het kerkverband. Hij werkte mee aan het kerkblad en hielp ook mee aan de theologische opleiding van diverse studenten.

Op zijn grafsteen staat 1 Joh. 5:12: "Die den Zoon heeft, die heeft het leven; die den Zoon Gods niet heeft, die heeft het leven niet." Deze tekst is als het ware een samenvatting van zijn prediking.

### **Bibliografie**

Ds. E du Marchie van Voorthuysen, *In stilheid tot U*, Den Hertog B.V. (Houten) 1986.

Autobiografie van ds. Du Marchie van Voorthuysen, geciteerd aan drs. H. Florijn.

Ds. E du Marchie van Voorthuysen, *Tot een wachter gesteld*, Den Hertog B.V. (Houten) 1986.

Florijn, B., *Ontsloten verleden*. Herinneringen aan ds. E. du Marchie van Voorthuysen, Kampen (De Groot Goudriaan) 1993. Herinneringen van B. Florijn die zich voornamelijk concentreren rond ds. du Marchie van Voorthuysen.

*Rouwdienst* door ds. M. van Ketterij + *toespraken, 3 preken* van ds. du Marchie van Voorthuysen (Matth. 2:15, 1 Joh. 5:12, Psalm 29)

Vermeulen, J.M., *De zoon van Bornia*. Leven en werk van ds. E. du Marchie van Voorthuysen, Meteren (Tekstservice Vermeulen) 2008, 2e druk. (Bornia was de naam van de villa in Driebergen, waar Du Marchie van Voorthuysen werd geboren.)

Bron: Wikipedia

# 1. Salomo's bede bij Ambtsaanvaarding

gehouden op 7 November 1937

in de Christelijk Gereformeerde Kerk op URK

## INTREDEPREEK

1 Kon. 3 : 9a: *"Geef dan Uwen knecht een verstandig hart."*

*Wie roemt, roeme in den Heere!*

Geldt deze vermaning voor de ganse kerke Gods, inzonderheid past dit voor hen, die geroepen worden tot een ambtelijke bediening in 's Heeren wijngaard. En opdat geen vlees zou roemen voor Hem, daarom worden alle van God geroepen dienstknechten eerst ontdekt aan eigen onbekwaamheid en onwaardigheid.

Dit zien we duidelijk bij Mozes, de man Gods. Eenmaal meende hij, dat de tijd gekomen was, om Israël te verlossen uit het diensthuis van Egypte en in jeugdige ijver doodde hij den Egyptenaar. Maar toen was het Gods tijd nog niet om Mozes tot dat grote en heerlijke doel te gebruiken.

Veertig jaren moest Mozes de kudde van zijn schoonvader Jethro weiden en dan eindelijk, als Mozes een man van tachtig jaar geworden is, dan komt tot hem de roeping Gods. Dan is het niet meer een Mozes, die enige verwachting van zichzelf koestert, noch enige bekwaamheid tot dit werk in zichzelf meer ontdekt. Integendeel alles wat daartoe vereist wordt ontbreekt hem en dan horen we hem klagen: *„Och Heere ik ben een man zwaar van mond en zwaar van tong." „Zendt toch door de hand dergenen, dien Gij zoudt zenden."*

Maar nu is dit het wonder, dat het juist Mozes was, die het uitklaagde zwaar van tong te zijn, die de grote Voorspraak der Kerk van het Oude Verbond werd.

Zwaar van mond en zwaar van tong, hij werd juist de grote pleiter in de bres, de man die met God sprak zoals een vriend met een vriend spreekt. Juist Mozes was het, die als geen ander onder de oude bedeling, tijdens het Oude Testament, de „mond Gods" werd.

Ook bij den profeet Jeremia beluisteren wij dezelfde klacht over eigen onbekwaamheid, Hem horen we klagen: *„Ach Heere, zie ik kan niet, spreken, want ik ben jong."*

En toch, o wonder van bekwaammakende genade, bijzonder in Jeremia is bewaarheid geworden: *„Zie Ik geef Mijn woorden in uw mond"*. Want het is deze profeet. Gods, die het uit moest klagen, ik kan niet spreken, want ik ben jong, die verwaardigd werd als geen ander te worden ingeleid in de breuk der kinderen Sions. Enerzijds is hij een vuurprofeet, getuigende tegen en bestraffende het afkerige Israël Gods en anderzijds was het Jeremia, die, ingeleid in het eeuwige welbehagen Gods, over Zijn volk uitriep: *„Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met koorden van goedertierenheid"*.

Was het niet Jesaja die het uitriep: *„Wee mij; want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben"?*

En toch, o wonder van Gods eenzijdige verkiezing, Jesaja werd, als geen ander, bekwaamd en verwaardigd om als de Evangelist van het Oude Verbond te mogen getuigen van de deugden van den komende Christus.

Wee mij, dewijl ik een man van onreine lippen ben, maar juist gij, Jesaja, opdat niemand ergens anders in zou roemen dan in vrije genade, zult door 's Heeren Geest geleid de Namen van de Heilige Israëls den volke bekend maken. Van uw lippen zal het klinken door alle eeuwen heen, *dat Zijn Naam is Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst.*

Ook Salomo, mijne toehoorders, moest het getuigen „*Ik ben een klein jongeling; ik weet niet uit te gaan noch in te gaan*”. En deze kleine jongeling, die het niet kon en het niet wist, werd de wijste van alle mensen en het voorbeeld Desgenen, Die Zijn volk tot wijsheid gegeven is.

Alle deze knechten Gods hebben het geleerd niets te zijn in zichzelf, niets te hebben van zichzelf en nochtans alles bezittende te zijn, maar in een Ander.

Hoe past het ons dan in dit uur om niet te roemen in Mozes, Jeremia, Jesaja, Salomo noch in enig ander schepsel, maar alleen in die Ene grote Profeet, Priester en Koning, Die onmachtige en in zichzelf onwaardige dienstknechten verwaardigt om te stamelen van Gods vrije, eenzijdige, soevereine genade.

Daarom, o gemeente van Urk, *wie roemt, roeme in den Heere*, bijzonder in een ure als wij thans beleven.

Zo wensen wij dan met 's Heeren hulp u te bepalen bij de woorden van onze tekst *1 Kon. 3 : 9a: „Geef dan Uwen knecht een verstandig hart”.*

En onze hoofdgedachte is dan:

#### SALOMO'S BEDE BIJ AMBTSAANVAARDING.

- I. Zij pleit op Gods betoonde weldadigheid in het verleden.
- II. Zij getuigt van een doorvoeld zware taak voor het heden.
- III. Zij smeekt om onmisbare bekwaming in de toekomst.

##### *I. Zij pleit op Gods betoonde weldadigheid in het verleden.*

De grote biddag Israëls is aangebroken, want Salomo is Koning. Vergezeld van de vorsten en rechters van zijn volk trekt Salomo naar Gibeon om den Heere te offeren. Naar Gibeon trekt Israëls koning omdat die hoogte groot was, zo lezen we. Hier op deze hoogte stond het brandofferaltaar uit Mozes tijd. Nog was de vaste tempel des Heeren niet gebouwd, nog offerde koning en volk op onderscheidene plaatsen, hetwelk, zolang er nog geen vaste woonplaats voor den Heere gebouwd was, door den Heere werd toegelaten.

Later echter, toen Sion de vaste woonplaats Zijner Heiligheid geworden was, werd het offeren op de hoogten de offeraars tot zonde gerekend en door den Heere bestraft. Thans echter was de hoogte te Gibeon de voornaamste offerplaats, omdat daar het brandofferaltaar uit Mozes tijd stond opgesteld. Salomo en het volk gingen dus op naar Gibeon.

Duizend brandofferen werden geofferd, offerdier na offerdier was in rook opgegaan.

Deze offeranden spraken de taal van het gebed, want in en door deze offeranden spraken koning en volk uit dat hun verwachting van den Heere HEERE was.

Bij ieder offer zuchtte de ziel van Salomo tot den Heere om bijstand en bekwaming voor de zware taak. Duizend offeranden, zij spraken van duizend zorgen, gezien de ontzaggelijke taak, die hem wachtte.

Duizend offeranden, ze spraken ook van duizend noden gezien eigen onbekwaamheid. Deze duizend offeranden te Gibeon, zij spraken als het ware duizend maal de bede uit: „*Zie op mij in gunst van boven, wees mij toch genadig Heere.*”

En als eindelijk in den avond de taal des offers verstild is, dan spreken ons het rokende altaar en de wegdrijvende rookwolken van de verzuchtingen uit het hart van Israëls koning:

*„Duizend zorgen, duizend noden,  
kwellen mijn angstvallig hart,  
voer mij uit mijn angst en noden.”*

Dan, in de stille nacht, komt het antwoord des Heeren aan Salomo, door middel van een droom.

De droom komt op uit de diepte van de ziel en openbaart veelal het meest verborgen geestesleven. In den droom komt bijzonder openbaar, welke de allerinwendigste begeerten en drijfveren des harten zijn. En nu Salomo's ziel in de rust des slaaps is verzonken, nu openbaart zich in de droom zijn diepste verlangen en innigste begeren. Straks, op de heldere dag, spraken de offeranden de taal van het gebed, nu in de stille nacht openbaart zich het allerverborgenste begeren van Israëls koning. Eén begeerte vervult zijn ziel, één bede stijgt nog uit zijn diepste zielsleven naar boven, namelijk: "*Heere wees Gij met mij, wees Gij mijn hulpe en mijn kracht.*"

En daarop komt in den droom het antwoord", wanneer het woord des Heeren tot Salomo komt: „*Begeer wat Ik u geven zal*".

Het is alsof de Heere tot Salomo zegt: "Mijn kind, de taal des offers heb Ik vernomen, en nu mag u uw hart uitstorten voor het oor van een horend God. De duizend offeranden heb Ik aanschouwd, Mijn knecht, de duizend gebeden zijn tot Mijn oren opgeklommen, stort nu eens uit uw ganse hart."

En dan, gelijk een bron zich uitstort op de velden, zo gaat Salomo in zijn bede pleiten op Gods weldadigheid in het verleden betoond. Zo lezen we in vers 6 en 7 hoe hij de bede begint door 3 maal te pleiten op wat God eertijds gedaan heeft. Niet wat hij zelf is, wordt de pleitgrond van zijn gebed, maar wat God voorheen geweest is voor David, Zijn knecht en in hem voor Zijn kerk.

„*Gij hebt aan Uwen knecht David grote weldadigheid gedaan.*" Dan denkt Salomo eraan hoe eenmaal David als de kleinste van zijns vaders huis werd uitverkoren om voorganger te zijn over Israël.

- Grote weldadigheid hebt Gij aan hem gedaan, ook toen hij als een veldhoen op de bergen moest vluchten voor het aangezicht van Saul. Grote weldadigheid is het geweest, dat toen alles op Davids dood en ondergang zich scheen toe te leggen, Gij hem hebt bewaard, hoewel David moest klagen, ik zal nog een der dagen door de hand van Saul omkomen.
- Grote weldadigheden hebt Gij aan David gedaan, waarvan de grootste wel is „*Dat hij in waarheid voor Uw aangezicht gewandeld heeft in oprechtheid des harten met U.*" In oprechtheid des harten, zoals hij in de kracht Gods de vijanden verslagen heeft, uitroepende: „*Zou ik niet haten, die U haten, ik haat ze met een*



*volkomen haat*". In oprechtheid des harten, als hij het uitjubelt, ziende op den ondergang der vijanden van God en Zijn volk: „*het is in den Naam des Heeren, dat ik ze verhouwen heb*". In oprechtheid des harten, heeft David voor U gewandeld, toen hij huppelde voor de ark des Heeren met de minsten der dienstmaagden. Dat was weldadigheid, toen hij de genade verkreeg om tegen Michal, de vrome wereld, te getuigen: „*ik zal mij nog geringer houden dan also want met deze dienstmaagden zal ik verheerlijkt worden*".

- Maar niet minder was de weldadigheid aan hem voorheen betoond, toen hij na de diepe val, in oprechtheid des harten zich mocht aanklagen in Psalm 51. Dat was 's Heeren weldadigheid, dat na de donkere nacht van zonde de boetpsalm geboren werd. De engelen Gods hebben zich verblijd, toen na tijden van stilzwijgen en achteruitgang de oprechtheid van het: *Genâ, o God, genâ, hoor hoe een boeteling pleit*, weder opklom uit Davids ziel.
- Het was betoonde weldadigheid in het verleden, toen David, vluchtende voor Absalom en gescholden door Simeï, niet wederschold, maar in den gang van diepe vernedering voor Gods Aangezicht, het in kinderlijke oprechtheid uitriep: „*Laat. Simeï vloeken, misschien heeft de Heere gezegd, vloek David*".

Dat ziende roept Salomo uit: "*Gij hebt aan Uwen knecht grote weldadigheid gedaan*" en in hem aan Uw Kerk en Koninkrijk. Want het gaat ten laatste niet om David, het gaat om Gods Kerk en Koninkrijk en om Davids grote Zoon. Het ging en gaat alleen om God zelf, vandaar het pleiten van Salomo op Gods eigen werk.

Hoe gepast is het in dit uur terug te zien op de Kerk des Heeren in het verleden en op Gods betoonde weldadigheid aan haar.

- Dan denken we aan onze Godzalige vaders, die andere Davids, door de Heere verwekt, die door de zuivere en Godzalige bediening van het Woord het middel mochten zijn dat velen van 's Konings vijanden dodelijk werden getroffen in het hart en neervallende leerden uitroepen: „*Heere wat wilt Gij, dat ik doen zal*".
- Onze oude vaders, wiens geschriften tot op deze dag zich mogen verheugen in de ongeveinsde liefde van al Gods ware volk, hoe zijn zij geweest mannen en vaders in Christus, bediend door de Heilige Geest en daardoor betonende andere Davids te zijn, die enerzijds vervuld waren met het: „*Zou ik niet haten, die U haten*", maar anderzijds verwaardigd werden om Gods heilgeheimen tot troost en onderwijzing te ontsluiten voor een arm en ellendig volk.
- Hoe hebben die Godzalige mannen niet gehuppeld met de minsten van Gods dienstmaagden voor de Ark des Heeren, namelijk Zijn Kerk. Hoe hebben zij in tere Godzaligheid, ten spijt van de vrome Michals, de waarheid, die naar de Godzaligheid is, gepredikt. Hoe hebben ook in de Kerk der Scheiding de vaders eenmaal door het geloof van blijdschap gehuppeld over de uitgeleide Kerk en de smaadheid der wereld voor eer gerekend, verkiezende liever met het volk Gods kwalijk behandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben. Waarlijk, hoe gepast is het dan terug te mogen blikken in deze donkere en geesteloze dagen naar die tijden, waarin de Heere Zijn Kerk bijzondere weldadigheid betoonde.
- Maar er is meer. Hoe hebben eenmaal Gods knechten als boetelingen gepleit voor de zonden van land en volk en overheid. Hoe mochten zij als andere Jeremia's de breuk en de zonden van het volk bloot leggen. O, dat was geen spreken, noch dode klacht over de breuk, maar door 's Heeren Geest bediend zijnde, stonden zij midden in de breuk, om het 's Heeren Kerk toe te roepen: „*Wij hebben twee*

*boosheden begaan, God den Springader des levens verlaten en onszelven bakken uitgehouwen, gebroken bakken, die geen water houden."*

Zij hebben de breuk niet op het lichtst geheeld, zoals dat in onze dagen zo menigvuldig geschiedt tot schade en oneer van God en Zijn volk, maar eerlijk gemaakt, mochten zij het in 's Heeren Naam verkondigen: „*wij hebben God op 't hoogst misdaan, wij zijn van het heilspoor af gegaan*".

De Heere mocht het overblijfsel naar de verkiezing der genade, dat er ook nu nog over is, geven om enerzijds te pleiten op Gods betoonde weldadigheid in het verleden en anderzijds te mogen zuchten: „*Och dat Gij de hemelen scheurdet*".

O, volk van Urk, dat wij in deze donkere en geesteloze dagen eerlijk gemaakt mochten worden, om den Heere aan te lopen als een waterstroom, opdat wij niet rijk en verrijkt zijnde, in het oordeel der duisternis en Godverlating zouden vallen en dan zouden bemerken dat bewaarheid zou worden: "*niet één profeet is ons tot troost gebleven en niemand weet hoe lang dit duren zal.*" De Heere zende dan uit grondeloze barmhartigheid nog de Geest der genade en der gebeden, die met smekingen en zuchtingen de troon der genade bestormt, opdat Hij, in plaat van ons geheel te verlaten, nog Zijn licht en waarheid mocht neerzenden, opdat die ons geleide in de grazige weiden van Zijn eeuwigblijvend getuigenis.

En zo teruggaande in het verleden zegt Salomo: „*Gij hebt Uwen knecht koning gemaakt, in de plaats van mijnen vader David*". Niet hij had zich tot dat ambt opgeworpen, maar *Gij hebt Uwen knecht koning gemaakt*.

Welk een onuitsprekelijk voorrecht, welk een absolute noodzakelijkheid is dit voor een Dienaar van het Woord. Welk een vaste pleitgrond is dit bij alle bestrijding van binnen en van buiten voor 's Heeren knechten. Och, dat een ieder, hetzij hij in opleiding tot het ambt is of reeds in het ambt gesteld zijnde, dit mocht onderzoeken voor het Aangezicht des Heeren, of het met hem alzo gesteld is.

Voor dit gekend wordt, zal er eerst bevindelijk moeten geleerd zijn dat God naar ons gevraagd heeft, toen wij naar Hem niet vroegen. Eerst zullen Gods knechten geleerd moeten hebben het wonder van Gods vrije genade, die hen, toen ze dood waren in zonden en misdaden, van de tichelovens der zonde heeft verlost. Maar dit is niet genoeg, om een herder en leraar te wezen. Daartoe is ook vereist dat men weet niet zichzelf tot dat ambt te hebben begeven, maar dat men als een onwillige, ja als de onwilligste, door 's Heeren hand gewillig gemaakt is tot dat werk, op den dag Zijner heerkracht. „*Gij hebt Uwen knecht koning gemaakt.*"

De Heere beware genadiglijk onze Kerk voor Adonia's en Absaloms, die de pleitgrond in Gods eenzijdige roepingswerk missende, nooit verder komen dan „*ik heb mij koning gemaakt*", „*ik heb mij tot dat werk begeven*".

Wij weten het wel, het is geen kleine zaak te kunnen pleiten in den weg tot het ambt op Gods eigen werk, maar noodzakelijk is het eveneens, zulks grondig, geestelijk en bevindelijk te kennen. O, mijn vrienden, zo ge het niet kent, die vaste pleitgrond in den weg der roeping tot het ambt, bedenk dan nu, dat Gods geduchte wraak zal uitgestort worden over hen, die zich ongeroepen tot dat heilig werk begeven. Nog kunt u wellicht een eerzame schoenmaker of kantoorbiedende worden, of wilt u advocaat of dokter, maar wat wij u bidden mogen, lees en onderzoek biddend Ezechiël 34 en beef voor Gods gerechte toorn over ongeroepen herders uitgestort en verlaat de weg, welke voor u een eeuwige nacht zou baren en voor Gods Kerk en volk ten hoogste schadelijk is.

Maar Salomo kon het getuigen: „*Gij hebt Uwen knecht koning gemaakt*” en als hij zo gepleit heeft op Gods betoonde weldadigheid in het verleden, dan in de tweede plaats

*II. getuigt zijn bede van een doorvoeld zware taak voor het heden.*

„*Uw knecht is in het midden van Uw volk, dat Gij verkoren hebt.*”

Welk een ontzaggelijke taak! *Uw volk, hetwelk Gij verkoren hebt.* Dat is Gods volk, hetwelk Hij in de eeuwigheid in Christus heeft uitverkoren. Een volk in zichzelf zwart, vanwege de dienstbaarheid der zonde, maar liefelijk in Hem, Die hen gekocht heeft met Zijn bloed. *Uw volk*, dat is het volk van God de Almachtige, van Jehova, de God des Verbonds, Die hen in Zijn handpalmen gegraveerd heeft.

- Dat volk heeft een andere afkomst dan de wereld. Hun geboorteakte ligt in de stilte der eeuwigheid, en krachtens verkiezende genade is er in het leven van dat volk een ogenblik gekomen dat hen werd toegeroepen, toen ze vertreden lagen in hun bloed op het vlakke des velds: „*Leef in uwen bloede, ja leef*”. Toen werden ze geboren uit water en geest.
- Dat volk heeft andere wetten dan de wereld. Zij hebben een vermaak in de wet Gods naar den inwendige mens. Gods wet is hun dierbaar geworden. En al is het, dat ze dagelijks moeten klagen over het kleine beginsel der gehoorzaamheid, hetwelk hen doet uitschreien: „*Ik, ellendig mens*”, nochtans begeren ze voor den Heere te leven, kon het zijn in volmaaktheid.
- De wet Gods hebben zij geestelijk leren kennen en toen ze zo Gods wet en heiligheid leerden kennen hebben ze het uitgeroepen: „*Wie kan dan zalig worden.*” Toen leerden ze dat zalig worden van 's mensen kant onmogelijk is, maar de Heere heeft hen toen gewezen op Hem, die Gods heilige wet in het binnenst Zijns ingewands gedragen heeft, waarop zij een ontsluiting ontvangende in Hem, door het geloof hebben uitgeroepen: „*Bij God zijn alle dingen mogelijk.*” Alle dingen mogelijk, dus ook dat zo een hellewicht en Godverlater, uit vrije genade zou zalig worden.
- Dat volk heeft een andere toekomst dan de wereld. Hun toekomst is om eenmaal verlost zijnde van het lichaam des doods en der zonde te wandelen in lange witte klederen, met palmtakken der overwinning, om dan nooit meer te zondigen, nooit meer om te zwerven, maar om Gods eer en deugden eeuwig te loven en te prijzen. *Uw volk*, dat is in Christus een Koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk.

En nu staat Salomo in het midden van dit volk, hetwelk ziet op roeping en taak. In het midden, dat wijst op de grote verantwoordelijkheid en hoge roeping. Zo staan Gods knechten krachtens roeping en taak in het midden van Gods Kerk, daar het knechten zijn van Hem, van Wien we lezen: „*en Hij stond in het midden van hen*”.

Uw knecht, is in het midden van Uw volk, dat, is met een ontzaggelijke taak, en hoge verantwoordelijkheid. En als we dan vragen aan Salomo: hoe staat u daar? dan antwoordt hij, en al Gods ware knechten met hem, „*als een klein jongeling, die niet weet in te gaan noch uit te gaan*”. Een klein jongeling, d.w.z. onmachtig en hulpeloos in zichzelf, één die het niet weet en niet kan. Eertijds had David zijn zoon genoemd een wijs man, maar ziende de taak, die hem wacht, beschouwende eigen onbekwaamheid, noemt Salomo zich voor den Heere een klein jongeling, die niet weet in te gaan noch uit te gaan.

Velen in Israël zullen hem hebben willen pleisteren en opbeuren, zeggend: *Salomo u hebt toch uw onderwijs genoten van uw vader David, die voortreffelijke koning. U hebt toch de mannelijke leeftijd bereikt en u prijzen toch de mensen als een wijs man, bedeed met uitnemende gaven.*

Maar, als dan ontdekkende genade Salomo leert wie hij is en wat van hem gevraagd wordt, dan kan hij, Gode zij dank, niet verder komen, dan een klein jongeling, onwetend en onmachtig in zichzelf.

Ach, dat wij, broeders kerkenraad, u vergrijsd in uw ambt en wij nog jeugdig, nooit méér mochten worden als van die kleine jongelingen, die het niet weten en niet kunnen. Dat wij dan nu en steeds elkander eerlijk mochten behandelen en waarschuwen indien wij zouden bemerken, dat wij meer worden dan kleine jongelingen.

Maar dan onuitsprekelijk voorrecht om zo als kleine jongelingen, onmachtig in onszelf, te mogen zinken en zakken door het geschonken geloof op die Meerdere Salomo, die als Profeet en Onderwijzer van Zijn Volks, Borgtochtelijk een weg bereid heeft, waarop zelfs de dwaas niet dwalen kan.

Zalig voorrecht om zo door het geloof te mogen zakken op Hem, die als klein jongeling in de Tempel van Zijn Vader, Zijn onwetende en dwalende Kerk kwam toe te voegen: *„Weet gij niet, dat Ik moet zijn in de dingen Mijns Vaders?“*

Hij Borgtochtelijk werkzaam als klein Jongeling in de dingen van Zijn Vader, opdat Zijn kinderen en knechten het zouden mogen leren, dat dit de ware wijsheid is, om uit Hem bediend wordende, in zichzelf al dwazer te worden, en het nochtans te leren beleven, in de gangen van het aanklevend geloof, dat Hij ons geworden is tot wijsheid.

*O, Geest des Heeren, ontdek ons, maak ons armer en nooddruftiger, maar bedien ons dan als kleine jongelingen uit Zijn volheid tot ware wijsheid en kennis Gods.*

Dan, bij tijden, mag de ziel van Gods arme volk zich hierin verheugen, dat Hij de Alwijze Profeet, Zijn Vader gedankt heeft, *dat deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen zijn, maar dat ze de kinderkens geopenbaard zijn*, naar het eeuwig welbehagen van de Drie-enige God.

En als Salomo dan zo getuigd heeft van de doorvoelde zware taak voor het heden, dan zal hij in de derde plaats smeken

### *III. om onmisbare bekwaming voor de toekomst,*

uitroepend: *„Geef dan Uwen knecht een verstandig hart.“* Een verstandig hart, mijn toehoorders, wil naar het grondwoord zeggen *een luisterend of een horend hart.*

Een luisterend hart, dat het geleerd heeft te horen naar wat de Heere Zijn volk komt te openbaren. Daarom zegt de Kerk: *„Merk op mijn ziel wat antwoord God u geeft.“*

Een verstandig hart, dat is een horend hart.

- Ten eerste naar wat de Heere zegt in Zijn dierbaar getuigenis. Zulk een hart luistert naar de opdracht des Heeren aan Zijne knechten, n.l. *„Gij zult hen van Mijnentwege waarschuwen“*, zoals we deze ochtend mochten beluisteren.
- Een verstandig hart, o zulk één is geen vreemdeling van Gods verborgen omgang te vinden, daar aan zulk een hart de Heere de heilgeheimen van Zijn Vredeverbond komt te tonen.
- *Geef dan Uw knecht een verstandig hart*, dat is een vragend hart: *Heere, wat zal ik prediken; Heere, ach zeg Gij het toch hoe Uw woord moet ontsloten worden?*

- Een verstandig hart is een luisterend hart, wachtend en uitziende naar de bediening des Geestes of het God de Heilige Geest mocht believen het Woord te ontsluiten en te openen. Een verstandig hart is een Samuëls hart wat het geleerd heeft: „*Spreek Heere, Uw knecht hoort*”.
- Een verstandig hart is zulk een hart, dat, al zeggen duizend stemmen van binnen: „Hij heeft geen heil bij God”, nochtans onder de bestrijdingen, aanvallen en duisternissen, geen vreemdeling is van de zalige betuiging van de psalmdichter:

*„Welzalig, dien Gij hebt verkoren,  
Dien G' uit al 't aards gedruis,  
Doet naderen en Uw heilstem horen,  
Ja wonen in Uw huis.”*

- Maar ook hebben Gods knechten nodig een verstandig hart om te kunnen onderscheiden tussen goed en kwaad. Om te kunnen onderscheiden tussen het werk des Geestes en des vleses, tussen het werk van algemene overtuiging en genade en het bijzonder en zaligmakend werk.
- *Geef dan Uw knecht een verstandig en luisterend hart*, opdat hij mag beluisteren het kirren der duif, het schreien naar God van een arme, verloren zondaar, die het leven in eigen hand niet meer kan houden. Geef dan Uw knecht een luisterend hart, opdat hij mag beluisteren het zuchten over de zonde en het Godsgemis, van een alles meer en meer verliezend en stervend volk.
- Een verstandig hart, opdat de stem van een blinde Bartimeüs opgemerkt moge worden, opdat het geroep van een melaatse, kreupele en door den duivel bestredene gehoord mag worden, om aan een schreiend, missend, klagend, uitziend volk te mogen verkondigen de allesoverklimmende genade in Christus voor arme Rachabs en Manasses, voor stervende moordenaars.
- Een verstandig hart is zulk een hart, dat het Evangelie van vrije genade bevindelijk heeft leren kennen, dat maar één begeerte heeft, namelijk om de weg te mogen verkondigen, hoe in Christus Rachab de hoer een reine maagd zonder vlek en zonder rimpel wordt en hoe Manasse en een moordenaar (úw naam, volk van God) worden geteld bij hen, die in Sion geboren worden, opdat ze hier in beginsel en eenmaal in volmaaktheid als een koninklijk priesterdom de deugden zouden verkondigen Desgenen, die hen uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht getrokken heeft.
- Geef dan Uwen knecht een verstandig hart, om Uw volk, o Heere, te mogen bemoedigen op de reis door de woestijn. O, dat volk van God, wat zooveel moet klagen:

*„Zou God Zijn gena vergeten,  
Nooit meer van ontferming weten?”*

Dat lieve volk van God, dat met David zo vaak moet uitschreien:

*„'k Zal tot God mijn steenrots spreken,  
waarom Heere vergeet Gij mij”?*

- Een verstandig hart, dat is ook een hart waarin de begeerte leeft, dat door de bediening des Woords het volk des Heeren meer en meer ontledigd mag worden. Ontledigd van alle gronden die geen Christus zijn. Ontledigd van hun bekering, ontmoetingen en bevindingen - niet als vrucht, maar als grond - opdat Christus de meerdere Salomo meer en meer een gestalte krijgt in Zijn Kerk. Zulk een dienstknecht zal niet pleisteren met loze kalk, maar in den weg der plaatsmaking

voor Christus alleen als grond, door de bediening van het Woord, des Heeren volk meer en meer trachten te ontdekken aan hun verborgen vijandschap tegen vrije genade. Omdat zulk een dienstknecht er persoonlijk iets van geleerd heeft, dat Gods wegen altijd wegen der ontlediging, uitbranding en ontdekking zijn, wegen om den mens met alles wat hij heeft meer en meer te ontgronden, opdat hij op Christus als den enigen grond der zaligheid mag zinken en zakken. Zo zal zulk één der Kerk Gods nooit anders kunnen leren, dan dat Gods weg met de arme zondaar gaat langs deze weg: „*Wat Ik gebouwd heb, breek ik af en wat Ik gepland heb, ruk Ik uit, zelfs dit ganse land.*” Opdat Christus een gestalte verkrijgt in het hart van Zijn Volk. Zo is toch steeds de weg die God met Zijn kinderen houdt, n.l. om het ene weg te nemen, om het andere te stellen.

Dat hier dan wezen mocht een overblijfsel met een verstandig hart, om te luisteren naar wat van die meerdere Salomo geschreven staat tot bemoediging en vertroosting voor een zich al meer en meer onbekeerd kennend volk.

Luister dan, o kinderen Gods:

*„Dan zal Hij al Zijn volk beheren,  
Rechtvaardig, wijs en zacht  
En Zijn ellendigen regeren,  
Hun recht doen op hun klacht.”*

*Heere, zo smeken wij, doe dan recht aan Uw ellendigen op Urk, aan Uw knecht, aan Uw kinderen. Doe ons dan recht, dierbare en grote Koning, tegen al onze wederpartijders van binnen en van buiten.*

*Regeer Gij ons dan rechtvaardig, wijs en zacht, opdat hier mag staan op de kansel een kleine jongeling die het niet weet en niet kan in eigen kracht, opdat hier mag zuchten onder de kansel een arm en ellendig volk, dat nochtans op de Naam des Heeren vertrouwt, uitroepende: „Geef dan Uwen knecht een verstandig hart.”*

Dat hier dan in deze donkere dagen nog uit grondeloze barmhartigheid een volk mag gevonden worden, dat voor den leraar en voor zichzelf de eenzame plaatsen kent en verwaardigd wordt om het uit te smeken: „*Geef dan Uwen knecht een verstandig hart*”.

## **TOEPASSING.**

Toehoorders, eenmaal hebben wij allen een verstandig hart gehad. Toen mochten we luisteren alleen naar wat de Heere zei. Eenmaal was in Adam onze vermaking dag en nacht om te horen naar de stem van God. Toen wandelden wij in het licht van Zijn vriendelijk Aangezicht, van uur tot uur, in de volzalige gemeenschap met God Drie-enig Maar toen, o dodelijk uur, hebben we geluisterd naar den vader der leugenen, die mensenmoorder van den beginne. En vanaf dat uur zijn wij gevallen in een dodelijke dwaasheid. Een dodelijke dwaasheid, zodat we kunnen menen voor God te kunnen bestaan en het toch straks, wat God verhoede, zullen horen: *"Ik heb u nooit gekend."*

Arme zielen op weg en reis naar de eeuwigheid, de Heere ontdekke u nog in het heden der genade aan uw dwaasheid, onmacht en onwil en binde u het gewicht uwer zielen op uw hart voor het voor eeuwig te laat is. Wij moeten worden wat we zijn, door ontdekkende genade en leren zien en bevindelijk kennen, dat wij van nature in een dodelijke staat liggen, dat wij vijanden van God en Christus en van vrije genade zijn. O, toehoorders, de godsdienst zal u niet zalig maken, (doop, belijdenis en heilig

avondmaal) zullen u, arme verlorene, niet kunnen behouden en wie daarop, zij het dan heimelijk, steunt en leunt zonder zielsbevindelijk, grondig en geestelijk een verloren zondaar voor God te zijn geworden, zal in de eeuwigheid ontdekken, dat het Tyrus en Sidon in de rampzaligheid verdragelijker is, dan het rijke en ruime Christendom van onze dagen.

Mijn toehoorders, ik hoop van harte dat mijn komst naar Urk u niet ten oordeel, maar mocht het wezen tot uw eeuwig voordeel mocht zijn. Nochtans de koning der Kerk heeft het gezegd, dat Hij niet gekomen is om vrede te brengen, maar het zwaard. Het Woord, dat wij hopen te prediken zal wezen een reuk des doods ten dode en naar ik bid, ook een reuk des levens ten leven.

Daar zullen er hier zijn, die na deze keer wel niet meer hier in dit Godshuis zullen komen, aangezien zij een ruimere en gemakkelijker weg naar den hemel zoeken. U zeggen wij in de Naam des Heeren HEEREN, dat zo wie hier niet aan zijn Godsgemis ontdekt wordt en als een arme verloren zondaar voor God in het stof leert kruipen; dat, wie hier niet de onmogelijkheid van zalig worden aan 's mensen kant leert beleven, om dan als een gans ontblote en melaatse tot Christus door het geloof de toevlucht te leren nemen, straks in den dag der dagen, staande voor den rechterstoel van Christus, ook bewenen zal deze ure, welke tegen hem getuigen zal tot in alle eeuwigheid.

Dat de Heere, dan uit Urk mocht doen opstijgen het *„wee ons, dat wij zoo gezondigd hebben“*, en dat één vraag uw ziel mocht vervullen: *„is er nog een weg om deze welverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen“*. Dat er één roep mocht opgaan, bij dagen en bij nachten: *„Heere bekeer ons“* en dat gij geen rust meer kunt vinden in de uitwendige weldaden des Verbonds, maar dat gij als ongelukkige, God missende mensen, mocht leren pleiten op de ontfermingen Gods in Christus. Wie weet, God mocht zich wenden!

O, mijn vrienden, wij smeken u bij het heil uwer zielen, laat u in deze hoogst gevaarlijke dagen niet pleisteren noch opbouwen door mensen, door te gaan rusten op gronden, die straks zullen blijken droggronden te wezen.

Zijn er in ons midden nog arme zondaars? Zijn er nog die geleerd hebben dat alles zonde is. Zonde uw slapen, uw eten, uw lopen ja dat u één klomp zonde, vijandschap, verderf en verdoemelijkheid bent? Zijn er nog die naar binnen blikkende het moeten uitroepen: *„Het land is vol van donkere moordspelonken?“* Welaan dan, er is nog een weg ter ontcoming. Er is nog een gewillige, vriendelijke, welmenende Zaligmaker, die de grootste der zondaren nodigt om met Hem te eten. Hij roept het u toe, door het Evangelie op dit ogenblik: *„Komt tot Mij allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u ruste geven“*.

O, rustelozen, door onweder voortgedrevenen, vol erbarmen staat Hij met uitgebreide armen om u te nodigen. Gij die overal de dood hebt leren zien en bewenen, och, dat u verlichte ogen des verstands mocht ontvangen om Hem te aanschouwen in Zijn schoonheid. Dan zult u het uitroepen, al ziet u Hem door traliën en nevelen heen, al raakt u dan slechts den zoom van Zijn kleed aan: *„Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk“*.

Tenslotte volk des Heeren, de Heere verwaardige u met alles in Hem te eindigen. U kent door genade u zelf, dus ook ons, in die weg zullen we elkaar niet tegenvallen. Dat we elkaar dan mochten ontmoeten nu en straks in Hem, in Wien de Kerk volmaakt is, in Wie Rachab een reine maagd is zonder vlek en zonder rimpel.

De Heere schenke ons maar een uitzierend leven naar die ure, waarop de intrede van Gods arme volk zal plaatshebben hier Boven, alwaar de Kerk op grond van het plaatsbekledend en plaatsbereidend werk van haar grote Koning, Profeet en Priester het lied zal aanheffen:

*„Ontsluit, ontsluit voor mijne schreden,  
De poorten der gerechtigheid;  
Door deze zal ik binnentreden,  
En loven 's Heeren majesteit".*

Amen.



**2. En de HEERE God maakte voor Adam en zijn vrouw rokken van vellen,  
en toog ze hun aan. GENESIS 3 VERS 21**

Een *samenvatting* van een der laatste huwelijksbevestigingen in het kerkgebouw van de Oud-Gereformeerde Gemeenten in Nederland te Leersum door ds. Du Marchie Van Voorthuysen; 21 juni 1985.

Zingen: Ps. 121:1;  
Lezen: Gen. 3:13-24;  
Zingen: Ps. 119:3,17;  
Ps. 25:6;  
Ps. 134:1,2,3;  
Ps. 84:3.

Tekst: Genesis 3:21

**Hoofdthema: Het huwelijk**

Punten:

1. Het heilig huwelijk in de staat der rechtheid.
2. Het onheiligd huwelijk in de staat der zonde.
3. Het geheiligd huwelijk in de staat der genade.

**1. Het heilig huwelijk in de staat der rechtheid.**

Na elke scheppingsdaad zei de Heere *dat het goed was*. Het was goed, maar na de scheppingsdaad van de mens, staat er wat anders, dan staat er dat het zeer goed was. Adam was een pronkstuk van de ganse schepping. Maar toch was er - Gods Woord zegt het - nog een gemis. Niet Adam zei: 'Ik mis iets.'

God miste iets. Hij zei: 'Het is niet goed dat de mens alleen zij; Ik zal hem een hulpe maken, die als tegen hem over zij.' (Gen. 2:18) Ik zal hem een vrouw geven, een hulp, die tegenover hem zij. Om hem te helpen. Adam had die hulp nodig in de staat der rechtheid. Hij deed alles zonder zonde, tot Gods verheerlijking. Maar Hij wenste hem een hulp te geven, als een koor en een tegenkoor om Hem te loven. Niet voor spijs en drank - dat hoefde niet in de staat der rechtheid - maar om Hem te loven. Eeuwig.

Een onzondige hulp om met haar God eeuwig groot te maken. Een voorbereiding voor de eeuwigheid. Dat was een heilig huwelijk, een eenparig, Goddelijk, geheiligd, volzalig huwelijk. Toen zongen zij in God verblijd.

Maar daar kwam een einde aan, onder Gods toelatende voorzienigheid. Door 's mensen schuld en satans plan. Vanuit de allesbeheersende haat van satan tegen Gods plan voortgekomen, omdat hij tegen God gezondigd had, waardoor hij afgevallen was van de heerlijkheid waarmee hij eens heerlijk was.

Hij zag die beeldragers Gods. Zij straalden de heerlijkheid Gods uit. En toen kwam er aan dat heilig huwelijk een droevig einde. Hij sprak tot Eva: 'Is het ook, dat God gezegd heeft: Gijlieden zult niet eten van alle boom dezès hofs?' Eva, heb je niet aangevoeld, die leugen? En Eva antwoordde: 'Van de vrucht der bomen dezès hofs zullen wij eten; maar van de vrucht des booms, die in het midden des hofs is, heeft God gezegd: Gij zult van die niet eten, noch die aanroeren, opdat gij niet sterft.' Zij sprak tot de duivel. Verstrikt in de strikvraag. En zij at. En toen, een gevallen vrouw geworden zijnde, was zij geen hulpe meer maar een verleidster en gaf haar man. En hij at.

In een ogenblik stortte het ganse mensdom in een eeuwige verwoesting neer. Adam, het bondshoofd, hij at. Daar sleepte de duivel met zich mee miljarden nakomelingen in een drievoudige dood. Een lichamelijke, geestelijke en eeuwige dood. Daar leek hij te overwinnen.

Maar er was iets besloten voor de schepping. Daar wist jij niets van, satan! Want het ganse mensdom wordt niet verdoemd. Voordat jij geschapen was, heeft God een deel van de mensheid uitverkoren in Christus. In Hem. In die Zoon des welbehagens. De satan maakte van het huwelijk een puinhoop. Dat is hem wel gelukt. De heilige liefde was er niet meer. Het was als bij een kasteel dat verwoest werd. Er bleef een ruïne over.

Zij verborgen zich en bedekten zich met vijgeboombladeren. Hun ogen waren geopend. Niet zozeer de ogen des lichaams, zegt de kanttekening, waardoor zij zagen haar schaamte, als des geestes, waardoor zij gevoelden hare zonden en de straf die zij over zichzelf en hun nakomelingen gebracht hadden, zijnde daarvan in hare consciëntiën overtuigd. Het waren geestesogen; zij gevoelden hun zonden.

En de HEERE God riep Adam, en zeide tot hem: 'Waar zijt gij?' En verder: 'Hebt gij van dien boom gegeten, van welken Ik u gebod, dat gij daarvan niet eten zoudt?' Toen zeide Adam: 'De vrouw, die Gij bij mij gegeven hebt, die heeft mij van dien boom gegeven en ik heb gegeten.'

Eva wordt tot getuige geroepen. En het is: 'De slang heeft mij bedrogen en ik heb gegeten.' Wat een verscheurd huwelijk. Wat is er een waas van liefdeloosheid gekomen over dit huwelijk. Adam beschuldigt de vrouw, de vrouw beschuldigt de slang. In een ogenblik zijn ze uit elkaar gegroeid. Nooit zijn ze te scheiden, maar nu, in een ogenblik uit elkaar gegroeid. Eerst die bijzondere eenheid in de staat der rechtheid en nu uit elkaar gegroeid. En de vloek wordt uitgesproken. Maar ook: 'En Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar zaad; datzelve zal u den kop vermorzelen en gij zult het de verzenen vermorzelen.' Haar zaad, staat er. Wat is dat? De kanttekening: 'Dit zaad is eigenlijk alleen de Heere Christus, de eniggeboren Zoon Gods, Die uit de vrouw, ene maagd zijnde, door de werking van Gods Geest, in de volheid des tijds moest geboren worden, om door de verdienste Zijns doods en de kracht Zijns Geestes den duivel al zijn geweld te benemen, en onder Zijne en Zijner gemeente voeten te vertreden. Dit is de eerste Evangelische belofte des levens, gesteld tegen de eerst voorgaande aanzegging des doods.'

O die kanttekening, die geurt van Christus. Na de zondeval in het Paradijs, daar wordt Christus geopenbaard in dat lieve recht, daar in die moederbelofte. Die tweede Adam. Augustinus zegt: 'Gelukkige val'. Heel voorzichtig zijn, Augustinus. Ik begrijp je wel. Christus komt naar voren. Tegen de ontrouw van Adam en Eva is hier de trouw van God in Christus.

Dat Christocentrisch glore van de Morgenzon of zo ge wilt van de Morgenster, van die Zonne der gerechtigheid. In Hem wordt door Zijn gemeente de kop van de duivel vertreden. Die lieve kanttekenaars, die lieve uitleggers. Die hebben niet gerust voordat ze hier, in het dieptepunt van de val Christus verkondigden. De overwinnende Christus en in Hem de gemeente, het zaad der vrouw. De kanttekening zegt er nog van: Dat is de duivel en zijn zaad zullen Christus en Zijne gemeente vervolgen, maar niet kunnen uitroeien en verderven. Altijd is dit het puntje. Al na de val tot de dag des oordeels. Het is altijd Christus. Wel vervolgen maar niet uit kunnen roeien. De duivel heeft het huwelijk geprobeerd te vernietigen, maar dat kon niet. Het is wel ontlusterd, de heerlijkheid is weggenomen.

En toch is het nog als een beeld gebruikt. In de gelijkenis van de bruidegom, in die van het bruiloftskleed. Het kon niet vernietigd worden. De duivel zal verdelgd worden. Luther wist daarvan. Hij kende de kwellingen, maar wist van het triomferen over de duivel in Christus. In Christus, door het geloof vertrapte hij hem. En gij slang, gij kunt verjagen, verdrukken, maar niet verderven.

## **2. Het ontheilgd huwelijk in de staat der zonde.**

Ontheilgd huwelijk. Toch weer in Christus een glans. De moederbelofte een Christusbelofte. Adam weg en Christus eeuwig in de plaats van Adam. Die geen zonde gehad heeft, heeft Hij zonde gemaakt. Hij is gekomen tot rechtvaardigmaking, tot heiligmaking, tot vergeving, tot verzoening van doemelingen, van vijanden tot God. Maar niet vergeten: in Christus. Het geheilgd huwelijk in de staat der genade. Hier zien we er de contouren van. Hij sprak de vloek over Adam uit. En Adam zwijgt op de vloek. Hij stemt in met de vloek. Hij zweeg. In zekere zin omhelst Adam hier het verdoemend recht. Hij doet er niets van af. Hij vraagt niet om vermindering, hij scheldt niet op Eva. Hij verwijt niets. Hij noemt haar: Heva. Ze heette Manninne, dat is uit de man genomen. Heva betekent: moeder aller levenden. De moederbelofte. Uit haar zou de Christus voortkomen. Dat geheilgd huwelijk eindigt weer in de Tweede Persoon. Adam heeft de moederbelofte gehoord. Eva is de moeder van alle levenden. Van Christus. Adam, wat heb je een klaar gezicht gekregen op Christus. Het geheilgd huwelijk. Hoe kan dat? In Christus. De Tweede Adam, Die de schande van de zonde op Zich neemt. Die de vloek van de hel draagt. Zondaar en Middelaar in het Vrouwenzaad is Christus. Adam noemt zijn vrouw Heva, moeder aller levenden. Alleen in Christus. Dat ene punt, denk maar aan de kanttekening. Dit zaad is eigenlijk alleen de Heere Christus. Daar ziet Adam op.

## **3. Het geheilgd huwelijk in de staat der genade.**

Bruidspaar, kindertjes, als je bekeerd wordt, dan is dat alleen in Christus. In Christus geworden een nieuw schepsel. Dan ben je weer overtrouwd in gená op grond van bloed en recht in Christus. Ik heb je graag getrouwd, geprobeerd, maar ik zou nog blijder zijn als je overtrouwd werd in Christus. Als je daar elkaar zou ontmoeten. Overtrouwd in Hem. Dat gaat mee tot in de eeuwigheid. De bruiloft des Lams.

Dat je dat eens mee mocht maken, alleen om Christus, uit het Vrouwenzaad, God in Christus. Dat zou eeuwig alles zijn, voor tijd en eeuwigheid.

Als dat zo is, en het is er, dan lees ik: 'En de HEERE God maakte Adam en zijne vrouw, rokken van vellen, en toog ze hun aan.' (vers 21)

Af die waardeloze vijgenbladeren! Rokken van vellen. Aan de binnenkant bloed. Geslacht door God Zelf. Als bedekking. Aan de binnenkant bloed, van buiten tot bedekking. Het Lam Christus werd geslacht. Rokken van vellen voor Adam en Eva, dierenvellen en daarmee bekleed. Psalm 73 zegt: 'Ik was een groot beest bij U.' Aan de binnenkant was bloed. Het ziet op het Vrouwenzaad, het Lam. Heere ontferm U mijner. Ze hebben elkaar niet bekleed, ze hebben elkaar niet bekeerd. Daarvoor moet je tegenwoordig komen. Nee, de Heere maakte rokken van vellen. Hij slachtte de offerdieren, die niet gezondigd hadden door de val. Allebei persoonlijk werden ze bekleed, in de Heere Christus' genade. In Christus bedekt door Zijn bloed en gerechtigheid.

Ze hoeven nu niet altijd meer te leven. Eenmaal mogen ze sterven. Dan zijn daar geen beestenvellen meer in de bruiloftszaal, maar daar is de volle gemeenschap in de liefdesmantel van Christus' gerechtigheid. Een nieuwe mantel tot heerlijkheid. En dat alles door het dierbaar Bloed van Christus. God in Christus door de Heiligen Geest.

De Kerk naar die eeuwige bruiloft des Lams in eeuwige volmaaktheid. 'Hun blijdschap zal dan onbepaald, door 't licht, dat van Zijn aanzicht straalt, ten hoogsten toppunt stijgen.'

Altijd stijgen. Tot in eeuwigheid. En de onbekeerde mensen zullen altijd dalen, struikelen tot in oneindigheid, eeuwigheid. Onbekeerd sterven buiten God in Christus is eeuwig sterven. De onbekeerden, de half bekeerden. Bruidspaar, wij bidden u van Christus wege, mijn kinderkens, laat u met God verzoenen.

Wij bidden u, wederzijds ouderpaar, laat u met God verzoenen. Bekenden, vrienden, familie, laat u met God verzoenen. Wat Adam en Eva is geschonken door het geloof in Christus, het geslachte Lam, moge ook u geschonken worden. Die de Tweede Adam wezen zal tot in der eeuwen eeuwigheid. Amen.

Zingen: Ps. 25:6;

Lezen van het huwelijksformulier

Zingen: Ps. 134:1,2,3;

Overreiking van de Bijbel

Rest ons nog namens de kerkenraad van de gemeente de huisbijbel aan u over te geven. Mocht u er getrouw in lezen. Ik twijfel er geen ogenblik aan dat u dat zult doen. Wij hopen bovenal dat het gesteld moge worden tot bekering door de Geest der levendmaking.

Tot kennis van de drie stukken die nodig zijn gekend te worden. Tot reiniging door het bloed van het Vrouwenzaad. Alleen door vereniging met Hem. Dan wordt uw zonde geworpen in een zee van vergetelheid. Dan mag u zeggen: 'Mijn Heere en mijn God.' Wij wensen u toe veel te zien op die eeuwige Medicijnmeester tegen de zonde. Het bloed van Christus is het enige medicijn. De enige bedekking: de gerechtigheid van Hem geschonken. Bedekking in Christus' Heiligheid. De Heere zegene u en Hij behoede u en brenge u tot de vreze Zijns Naams. Wij spreken tot u, wij gezant van Christus' wege - ik durf het niet te zeggen, zo'n groot woord - wij bidden u, op uw huwelijksdag en straks ook in het bijzonder, wij bidden u van Christus' wege, laat u met God verzoenen.

U zult nergens rust vinden dan alleen in Sion. Zoek toch nergens zielsvermaak dan alleen in Hem en in Zijn gemeenschap. Zoek met elkander om te vinden de enige Naam tot zaligheid.

Dat de Heere uw echt nog met kinderen mocht zegenen; en bidt toch of God ze nog verzoenen wil. En uw kinderen tot Zijn kinderen wil maken. Maar ook: 'Heere, dat ik ook Uw kind mag worden.' Lieve kinderen, ontvang Gods Woord. Wij zijn blij dat hier uw huwelijk bevestigd mocht worden. Altijd welkom in de gemeente. Maar haast u om uws levens wil en om uws ziels en zaligheids wil of de grote Medicijnmeester al uw zonden vergeven mocht en u mocht maken tot Zijn dienstknecht en kind en í tot Zijn dienstmaagd en kind. Dat is niet veel, dat is alles.

En dan, eenmaal als het leven beëindigd is, dan is daar een nieuwe Bruidegom. Alles zal dan zijn: vrede, blijdschap, zaligheid, gemeenschap met de dierbare Zoon, de Heere Jezus Christus, door de werking van die dierbare, aanbiddelijke, almachtige Geest. Hij wone en werke in u en Hij zij met u met Zijn zegen. Dat zij zo.

Zingen: Ps. 84:3



### 3. Predicatie van ds. Voorthuysen in de avonddienst van de biddag te Bleskensgraaf op 11 maart 1965

Johannes 11:30 *En het was nacht.*

Psalm 79:4

- 4 Zij hebben schier Jakobs huis gans vereten,  
 En zijn nakomelingen al verbeteret;  
 Zijn woningen ook geworpen ten gronde,  
 Ja gans verwoest, als 't blijkt tot dezer stonde,  
 Wil Heer! gedenken niet  
 De zonden die geschied  
 Voor U zijn in voortijden;  
 Haast U, Heer, kom toch voort,  
 En help ons naar Uw woord  
 Want wij zijn in groot lijden.

De apostel Johannes, zijnde op Patmos, zag in een gezicht de nieuwe hemel en de nieuwe aarde en het nieuwe Jeruzalem. Hij zag geen maan meer, geen zon meer, dat is ook niet nodig, want het Lam zal hunne kaars zijn. Hij zag geen zee meer, maar ook was er geen nacht meer. Dat is mede verdiend door Christus Die in de nacht geboren, in de nacht gestorven, in de nacht opgestaan is en veel in de nacht geleden heeft.

In onze tekst overdenken we aldus de nacht van Christus' Borglijden, en wel:

- 1e een ontstellende aankondiging
- 2e een diepe ontroering
- 3e een Goddelijke aanwijzing
- 4e een ontzaggelijke duisternis
- 5e een wonderlijke verheerlijking

Psalm 73:10 en 14

1. Vlak voor het feest van Pascha, Jezus wetende dat Zijn ure, namelijk de ure van Zijn lijden en sterven, gekomen was, neemt water en gaat de voeten der discipelen wassen, van alle discipelen, ook van Judas. Maar Petrus vindt dat niet nodig; in der eeuwigheid niet, zegt hij. Maar Christus zegt: *wat Ik doe weet gij nu niet, maar gij zult het na deze verstaan*, namelijk als Ik het u verklaard zal hebben. Want als Ik u niet was, dan hebt gij geen deel met Mij. Want het wassen ziet op de reiniging van de smet der zonden, dagelijks nodig, door Christi bloed en geest. Onze voeten hebben eenmaal zondeloos gestaan in het Paradijs, maar nu houden onze treden de hel vast. De wassing ziet op de heiligmaking. Je kunt een soort rechtvaardigmaking hebben door gemene genade, en geen heiligmaking hebben zonder welke niemand de Heere zien zal. Maar anders om ook. En zo was het met Judas. Daarom zegt Jezus: gijlieden zijt rein, doch niet allen; ziende op Judas, wetende dat hij een duivel was. Rechtvaardigmaking en heiligmaking, dat hoort bij elkaar.

De rein-verklaring ziet op de rechtvaardigmaking. En de wassing op de heiligmaking: leer mij naar Uw wil te handelen; ik zal dan in Uw waarheid wandelen, met gewassen voeten.

2. En als Jezus dat nader verklaard heeft, dan *wordt Hij zeer ontroerd in de geest.*

Zeer ontroerd vanwege het feit dat een mens met zoveel genadens nog een duivel kan zijn. Judas had duivelen uit anderen uitgeworpen en zelf was hij er een. Judas had gepreekt, ontzettend helder en zuiver, daar was hij een geroepen apostel voor; hij had de hel doen sidderen en beven, hij had veel genadens van Christus, maar hij miste die ene zaligmakende genade, hij was niet in Christus. Zalving en bediening had hij bij menigte, maar bleef daarmee een duivel. Zie hieruit wat een Goddelijke dingen een duivelskind kan hebben. Alles door gemene genade. Ik voel dat er zijn die zeggen: wat is dat, wat bedoelt u daarmee, algemene genade? Nee, algemene genade heeft iedereen. De ergste hoer uit Parijs of Amsterdam, de grootste goddeloze, alle bioscoopbezoekers, iedereen heeft algemene genade; anders was je in de hel. Alles wat een mens boven de hel heeft is algemene genade. Maar gemene genade, dat is een uitzondering, dat wordt maar weinig gevonden. Met gemene genade kan iemand door de kracht van Christus tot de hemel toe worden verhoogd, ja de weg der gerechtigheid (dat is Christus) kennen, ja de hemelse gave (Christus) smaken, de krachten der toekomstige eeuw, veel zien, voelen en ondervinden van Christus, zelfs een rank in Christus zijn en geen vrucht dragen, licht, gaven, genadens en bedieningen hebben, sterker en meer dan vele uitverkorenen, en nog voor eeuwig verloren gaan, omdat gemene genade veel van Christus geeft, maar niet verenigt met Christus.

Het was een stelling van de Remonstranten dat er geen gemene genade was; alleen maar algemene en zaligmakende. Daar hebben onze vaders in Dordt voor gevochten, in het verdedigen op grond van het Woord, van de zuivere leer en van de gemene genade. U dacht dat het toen over de vrije wil was gegaan. Zeker, maar ook over gemene genade; lees maar na. Die mannen separeerden alles en altijd. Zelfs onbekeerden uit die tijd separeerden. Maar nu weet niemand haast meer wat gemene genade is. Nu hebben we hoog-bekeerde dominees die niets meer separeren en dus uiteindelijk geen waarheid brengen. Ze kunnen het ook niet, omdat ze het zelf niet weten. Wat dat betreft, zouden we alleen al een biddag kunnen houden om te smeken of de oude waarheid nog eens in Nederland terug mocht keren. Jezus ontroert bij de gedachte aan Judas. U ook? Al anderhalf jaar geleden heeft Hij gezegd: één uit u is een duivel. En niemand had er Judas voor aangezien. Alle elf bekeerde, van God geroepen apostelen namen Judas over. Je kunt geloven dat die man een schijn van godzaligheid had, dat daar een kracht en zalving van uitging, dat dat een bijzonder mens geweest is. Heel de Kerk droeg hem liefde toe, hij lag in hun hart verklaard, hij genoot het volste vertrouwen.

Nu zegt het weinig of niets meer of de Kerk je overneemt, want de allerbeste is maar in een diepe slaap weggezonden wijze maagd, delend in het oordeel van verlaten. Sheppard zegt: iemand kan als een godzalige door de hele Kerk overgenomen worden, als een godzalige leven, als een godzalige sterven, door godzaligen worden begraven, en in de grote dag der dagen uit Christus' mond horen: gaat weg van Mij, Ik ken u niet. Gemene genade. Jezus ontroerde bij de gedachte aan de verraderij van Judas en aan de straf die er op volgen zou.

*Eén van ulieden zal mij verraden.* Niet wie het doen zou, maar één van ulieden. Zittend aan deze Oud-testamentische pascha-liefdesdis, juist dan moeten ze terug, terug: verraden. Eén van u, hoe is het mogelijk. De discipelen kijken elkaar aan; twijfelende van wie Hij dat zeide. Kun je zien dat ze toch ontdekking hadden. Judas weet wel wie Jezus bedoelt, maar de anderen voelen zich er niet te goed voor. Mens, als het geen wonder voor u is, als u niet openligt voor de aller-gruwelijkste zonden, als u niet tot alles in staat bent, als u iets beter denkt te zijn dan degenen die de meest

vuile, onnoembare zonden bedrijven, dan hebt u geen sprankeltje ontdekking in beleving, dan weet u niets en voelt u niets van uw totale doodstaat en van uw geheel vloekwaardig en verdorven bestaan. Het moet u dagelijks een wonder zijn dat u het allerergste nog niet hebt gedaan. Is dat een benauwd en somber leven?

Mens, als je er iets van verstaat, dan is dat juist een vrolijk, een evangelisch leven, dan heb je de ambten van Christus nodig. Christus zegt niet wie het is; Hij laat ze denken. Beter een verdoemde huichelaar en verrader in de waarneming en in gedachten, en toch een kind van God, dan een kind van God in gedachten en achteraf blijken een huichelaar te zijn. Dit alles geschiedt, zegt Jezus, opdat de Schrift vervuld worde. Wat dat betreft, is het ook weer zo'n 'Schriftuurlijk' verraad, en daarom een aanbiddelijk verraad. Omdat het vast lag in het raadsbesluit Gods van eeuwigheid. Noem eens iets wat daar niet in vast ligt; zoek, en als u wat gevonden hebt, zal ik u zeggen dat ge liegt. Alles is van eeuwigheid bepaald.

Dat neemt echter niet de schuld van Judas weg. De ergernissen moeten komen, maar wee door wie. Christus moest verraden worden, maar het ware de verrader beter nooit geboren te zijn. Hier staat ons verstand met eerbied, althans dat hoop ik, stil. Judas moest en het was Judas schuld. Vreselijke dingen zult G'ons in gerechtigheid doen horen. Het moet nog donkerder worden. En daarom is het een gezegend 1965, maar wee door wiens schuld. We moeten nog meer losgelaten en aan verharding worden overgegeven; er zullen nog minder mensen bekeerd worden, maar wee u als ge u niet bekeert. Dat hoort alles bij de voortrollende eeuwen, bij de voorbereiding van Christi wederkomst.

Judas' verraad was dus schriftuurlijk. Behalve de voorzegging door de profeten en door Jakob al bij het zegenen van zijn zoon Dan, is het duidelijk geprofeteerd in Achitofel, de tafelbroeder van David. Lees psalm 41 maar, bijzonder vers 10. En waarom moest Christus verraden worden? Kom, wat is er gebeurd in het Paradijs? Daar is Adam doorgebroken door de staat der rechtheid, daar heeft Adam Gods Beeld verloren en heeft verraad gepleegd aan God en is de duivel toegevalen. U en ik, in Adam gerekend, want zijn zonde is onze zonde, zijn maar een stel vuile verraders. Daarom moest de Tweede Adam verraden worden om het Beeld Gods voor Zijn uitverkoren Kerk terug te verdienen, door gerechtigheid. Daarom moest Judas het verraad plegen. Maar dat zal voor Judas niet ene ademtocht in de hel geven.

En dat zal voor u die worm niet toelaten dat u zich in de hel één ogenblik zult kunnen troosten door te schuilen achter de raadsbesluiten Gods van verkiezing en verwerping. Op u ligt de eis u nog heden te bekeren. Het is al vreselijk als u hier onbekeerd bent gekomen, het zal nog vreselijker en een gruwelijke vermetelheid zijn hier onbekeerd weer weg te gaan. En anderzijds is het een oneindige genade als u ooit bekeerd zult worden. Dat begrijp ik niet, zegt u. Mens, u moet het geloven.

### ***3. Dan wenkt Petrus naar Johannes opdat hij vragen zou wie Jezus bedoelde.***

En dan antwoordt Jezus: Wie Ik de bete geven zal als Ik hem ingedoopt heb, die is het. Dat is de bete van het Paaslam, die met bittere saus gegeten werd. Niet het brood van het Avondmaal; daar heeft Judas nooit aangezeten, toen was hij al lang weg. En als Hij hem ingedoopt had, gaf Hij hem Judas. De anderen hadden gezegd: ben ik het, Heere. Maar Judas zei: ben ik het, Rabbi. Het eerste is God, het laatste meester. En na de bete, toen voer de satan in hem. Hij was al een duivelskind, maar dit wil zeggen dat de satan in ongekende mate bezit van hem nam. Sinds zijn ontvangenis was hij reeds zijn eigendom, maar nu is het voor eeuwig te laat, onafwendbaar. En dat op het ogenblik dat hij de bete uit Christus' hand kreeg. Toen, juist toen hij Christus ging



eten, want daar zag de bete op, toen werd hij helemaal verduiveld, verdemoniseerd, losgelaten, zonder wederhouding.

#### **4. Wat gij doet, doet dat haastiglijk.**

Hoe kan dat nou? Jezus wist toch wat Judas zou gaan doen? Als een vader weet dat zijn zoon gaat stelen, moet hij hem er dan toe aanzetten? Nee, lees de Kanttekening maar na. Daar staat: *Met deze woorden wil Christus niet gebieden dat Judas in zijn verraderij zou voortgaan, maar geef daarmee te kennen dat zijn verraderij Hem bekend was en dat Hij gewillig was zulks te lijden.* Verberg het maar niet langer, Ik ben zeer gewillig. Nogmaals, wat moet die Judas toch een ontzettend onberispelijke levenswandel en schijn van godzaligheid hebben gehad, dat tot nu toe niemand in hem een mogelijke verrader heeft gezien. Het wegje ligt zo nauw, en toch zo vrolijk. Maar voor smokkelaars en huichelaars o zo benauwd. Dit verstond niemand, staat er, waartoe Hij dat zeide. Sommigen dachten dat Judas iets moest gaan kopen of regelen voor het feest, omdat hij de beurs had; anderen dachten dat hij de armen wat geven zou. Maar niemand zag in hem de grootste huichelaar, niemand van die elf apostelen zagen in hem de verrader; Judas, een man met zoveel kracht en zalving.

Maar Judas, *de bete genomen hebben, ging terstond uit.* Weg. Nog eenmaal zal hij Jezus zien nadat hij Hem straks verraderlijk overgeleverd heeft. Dan is er voor hem geen keus meer. Liever hangen dan met zo'n knagend geweten en wroeging verder leven. Dan ziet hij nog eenmaal Jezus, gebonden. Een gebonden Lam op weg van Kájafas naar Pilatus, maar niet voor hem. En als hij dan de dertig penningen terug gaat brengen, dan zal hij nog één keer helder Christus verkondigen, daar is hij ondanks alles toch nog apostel voor. Maar nu gaat hij weg, *terstond* staat er.

#### **4e Een ontzaggelijke duisternis**

En dan onze tekst: *en het was nacht.* Nacht in de natuur, nacht in Jeruzalem, nacht voor Jezus vanwege het lijden, nacht ook voor Judas. Maar hij kan niet meer terug. En straks is het eeuwig nacht, als hij de laatste preek gedaan heeft: ik heb verraden het onschuldig bloed. Dat is Christus. Een apostel sterft niet in een kroeg, maar apostelen sterven op preekstoelen. Het waren wel goddeloze jongens, de zonen van Eli, maar het waren toch geroepen priesters. En daarom sterven ze bij de ark; niet in de ark. Saul verhangt zich niet; dat doet een koning niet. Een koning neemt een zwaard om zelfmoord te plegen. Het laatste wat Judas doet is preken, zuiver en apostolisch Christus verkondigen. Maar staat er dan niet: wie zijn zonden belijdt en laat, zal barmhartigheid geschieden? Judas had zijn zonde beleden en hij liet ze. Ja, pas op. Alle beloften, zegt Paulus, dus ook deze, zijn alleen in Christus ja en amen. Maar Judas was niet in Christus, al had hij veel van Christus. Judas was en bleef een duivelskind. Het was voor hem te laat. Dus jong en oud, als je je zonden belijden en laten wilt, zorg dan dat je op tijd bent, doe het dan heden nog.

Zie maar wat er met Judas gebeurd is: Hand. 1:18. Hij heeft zich ten eerste verhangen; ten tweede is het touw gebroken; ten derde is hij neergestort; ten vierde is hij opgeborsten en ten vijfde zijn zijne ingewanden uitgestort.

Vreselijke dingen zult G'ons in gerechtigheid doen horen; *en ons blij*, bij een opgeborsten Judas, *doen zingen, van het heil voor ons bereid.*

Twee dingen:

a. Judas heeft zich verhangen aan zijn hoofd. Christus was zijn Hoofd krachtens ambt en bediening, maar niet voor hem persoonlijk. Hij heeft zich opgehangen aan Christus tot verdoemenis.

De Kerk hangt in Christus, is met Christus gekruist. Paulus zegt: *Ik leef, doch niet meer ik, Christus leeft in mij. Ik in Hem en Hij in mij.* Het hangen in Hem op Golgotha ziet op de vergeving der zonden. Judas hing zich op aan zijn gaven en genaden. Wat een onderscheid: Christus' Hoofd of een eigen hoofd. Eeuwig onderscheid.

b. Zijn ingewanden zijn uitgestort; niet zijn hart. In zijn ingewanden zat de bete, zat symbolisch Christus. Als apostel had hij Christus in zijn buik. De ingewanden zijn een beeld van het gevoel, maar David zingt: Neig m'n hart en voeg het saam. Het zat bij Judas een voet te hoog en een voet te laag. Het zat in z'n hoofd met gaven, verlichtingen en bedieningen; het zat in z'n buik met gemoedelijke en gevoelige dingen. Maar de Kerk zal door het geloof leven, wezenlijk, hartewerk.

En pas weer op: Saul had ook een ander hart. Maar zijn hart was nooit eens anderen geworden. Daarom zucht de Kerk: laat het toch innig, waarachtig, kinderlijk, vernederd, Gode-verheerlijkend zijn. Tegenwoordig zijn er zeer veel buikspreekers, ook op de kansels. Die hebben een grote aanhang en kweken massa's bekeerde mensen buiten recht en gerechtigheid, maar het zal zijn: hout, hooi en stoppelen.

Psalm 42:5

### **5. Een wonderlijke verheerlijking**

Wat zullen we meer zeggen? Het komt aan op een kruimeltje zaligmakende genade in het hart; de drie stukken: ellende, verlossing en dankbaarheid. Dan wordt u bang voor beschouwing en voor buikspreekers. Niet om beschouwing te verachten, het is zelfs prijselijk. Maar dan gaat u uitzien naar hartvernieuwende, borgtochtelijke, Godverheerlijkende genade. Davids hart barstte ook: ik bekend', o Heer' aan U oprecht m'n zonden; 'k verborg geen kwaad dat in mij werd gevonden. En de tollenaar trok niet aan z'n haren, sloeg niet op z'n hoofd, maar op z'n borst. Daarachter zat z'n hart en daaruit zijn de uitgangen des levens. Gevoelsleven kan overgaan en beschouwing kan je in het hoofd slaan, maar hartewerk gaat mee. Het bloed in de tempel zag op Christus, op vergeving, op het Slachtlam: wees mij, zondaar, genadig.

En dan, als Judas weg is? Dan zegt Jezus niet: daar gaat hij nou, de huichelaar. Nee, nog eenmaal zal Jezus hem aanspreken in de hof van Gethsémané: *Vriend, waartoe zijt gij hier.* Als wij zeggen 'vriend', dan kunnen we inwendig iemand wel vermoorden soms, maar Christus meent het. Hij weet het doel immers: Nu is de Zoon des mensen verheerlijkt: dat is: de tijd nabij dat Ik door Mijn lijden en sterven de duivel en de dood zal te niet doen, en in Mijn heerlijkheid ingaan. Gods deugden verheerlijkend, zielezaligend. Dat is het doel van Zijn Borgtocht. Rechtsliefde en liefdesrecht. Het recht moet zijn loop hebben, de deugden Gods moeten verheerlijkt worden. De Held Gods juicht bij het betreden van het slagveld. Maar bedenkt: In Gethsémané was Hij bedroefd en zeer beangst, zweette bloed en vraagt aan nietige mensen: blijft hier en waakt met Mij. Ja, Hij bidt: *Indien mogelijk, laat deze drinkbeker voorbijgaan.* Denk aan *Eli, Eli, Lama Sabachtani.* Maar dan roept Hij het even later juichend uit: *Het is volbracht,* om dan de heerlijkheid in te gaan.

Medereizigers, we gaan naar huis. Uiteindelijk naar een eeuwig huis. Als u kind bent of wordt, een Vaderhuis en anders een hellehuis. Foei als u geen kind, geen schaaft zijt.

Laatst waren we op een zaterdagavond ergens. Toen we naar huis zouden gaan, zei de ouderling: "Misschien ligt u over een half uurtje als een hoopje ellende in de sloot; dat zou niet erg zijn als u daar in Christus mocht liggen."

Nou, dat is waar: een hoopje verwarde, vermorzelde, duistere, verstikte ellende in Christus is puur zaligheid. Zonder Borg, met overtuigingen en omzetting, maar geen overzetting, gaan er duizenden met Judas naar de hel. U moet leren kennen: een uitzetting, een over- en inzetting. Waag het niet met minder dan een overzetting in Christus. Dan wordt u een echte Hebreër: een overgetrokkene.

Heere, maak op deze biddeloze biddag nog Hebreërs tot ere van Uw grote Naam. En dank U, Heere Jezus, voor Uw ontzagelijke Borgliefde en heilsweldaden. Dank U, Vader, voor het verdoemen van Uw Zoon, om verzoening voor doemelingen aan te brengen. Dank U, Heilige Geest, dat U een volk wilt verwekken dat niet rusten kan voordat ze een zaligmakend hoopje hebben op grond van recht, in Christus kind van God te zijn. Amen.

Psalm 43:5

#### 4. Lijdensprek te Papendrecht op 10 april 1965 over Johannes 19:30

##### *En het hoofd buigende, gaf de geest.*

Psalm 102:5

In Prediker 7:2 lezen we *dat het beter is te gaan in het klaaghuis dan in het huis des maaltijds*. En dat is een goddelijke waarheid. Daarom wensen we vanavond een ogenblik te vertoeven in de sterfkamer en bij de sterfensstonde van Christus, en wel bij *een het hoofd buigende en stervende Christus*.

- Dat doet Hij ten eerste knechtelijk onder de Vader
- ten tweede koninklijk tegenover de dood en
- ten derde vertroostend voor Zijn volk.

Psalm 22:8 en 15

Zo is dan het ogenblik aangebroken dat Christus na de grootste tormenten en diepste aanvechtingen, na de helse angsten, ja na de nederdaling ter hel in het “Eloï Eloï Lama Sabachtani”, en na het “Mij dorst”, en na “Het is volbracht”, nu gaat sterven. En dan klinkt het nog één keer “Vader”, toch weer “Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest”. En als Hij dat gezegd heeft, buigt Hij het hoofd en geeft de geest.

Dat buigen is ten eerste knechtelijk onder de Vader. Want als Zoon is Hij evengeliek met de Vader, van dezelfde eeuwige heerlijkheid, maar Hij hangt hier als Borg en Middelaar, als de grote Knecht des Vaders om alles te verrichten en te volbrengen wat nodig was ter verheerlijking van de deugden Zijns Vaders en de zaligheid Zijner Kerk. Daarom is dit hoofdbuigen een gewillig buigen. Christus was zo gewillig, ja zo vrolijk als een held om dit pad te lopen. Reeds van eeuwigheid was het Zijn lust om Gods wil te doen: “Ziet Ik kom”.

En al die jaren, ook de laatste tijd waarin de toorn Gods in volle hevigheid op Hem was aangekomen, toen Hij grote druppelen bloed zweette, toen Hij geheel van den Vader was verlaten, toen Hij nederdaalde ter hel, toen Hij het uitriep: Mij dorst, ja altijd was Hij zeer gewillig. Ook toen Hij vroeg ‘Indien mogelijk laat deze drinkbeker van Mij voorbij gaan, maar niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede. Zeer gewillig is Hij terwijl Hij weet dat er nog twee trappen der vernedering zullen volgen: sterven en begraven worden. Zeer gewillig om te verdienen voor Zijn Kerk: en gij mijn ziel, het ga zo het wil, stel u gerust, zwijg Gode stil. Heilig willoos. Maar het is ook een eerbiedig buigen. Als Knecht, als Ondergeschikte aan Zijn Vader, als Middelaar. Die taak wenste Hij zo eerbiedig mogelijk te volbrengen; daarom buigt Hij eerbiedig het hoofd. Alles weer Borgtochtelijk voor een oneerbiedig volk.

Adam voor de val is nooit eerbiedig geweest, maar na de val is er buiten de duivel geen oneerbiediger schepsel dan de mens. De dieren zijn niet oneerbiedig; al vermoorden ze elkaar, maar ze zijn niet oneerbiedig, maar de mens is oneerbiedig. En Gods volk kan bij ontdekkend licht geen kruimeltje eerbied vinden, maar wel oneerbiedigheid. Daarom dat eerbiedig hoofd buigen van Christus. O Hij is zo eerbiedig ontvangen in Nazareth. Maria was niet eerbiedig, dat was ook een mens vol gebreken en zwakheden, hoewel hoog begenadigd, maar Christus is zo ontzettend eerbiedig ontvangen in het: mij geschiede naar Uw woord. Hij is zo eerbiedig geboren in Bethlehem. O herders, o wijzen uit het oosten, jullie zijn niet eerbiedig, maar gij zult het Kindeken vinden (laat Jozef en Maria eerst maar rusten) eerbiedig liggende in de kribbe, in doeken gewonden. Hij was zo eerbiedig op 12-jarige leeftijd in de

tempel, terwijl ze zich ontzetten over Zijn verstand en antwoorden. Maria was oneerbiedig toen ze zei: “Kind, waarom hebt Gij ons zo gedaan?” Maar Jezus was eerbiedig toen Hij zei: “Wist gij niet dat Ik moest zijn in de dingen Mijns Vaders?”

Een medereiziger in een voertuig vroeg eens aan Marringje Melchers, een vrouw in Christus op rechtsgronden vroeger in Sliedrecht: wat is nu een kenteken van het zaligmakende werk? Toen zei Marringje: *eerbied voor God*. En verder? Eerbied voor den hoge God. Ja, maar nou verder? *Eerbied voor die hoge God in Christus; want anders is het geen eerbied*. Nou ja, dat is waar. O Heere, wanneer zullen we eens één keertje op Christus gaan lijken; eens één keertje eerbiedig worden! Maar er is meer.

Dat buigen is ook een dankend buigen. Christus dankt hier naar Zijn menselijke natuur de Vader dat Zijn Godheid Hem tot hiertoe heeft willen ondersteunen, dat het daardoor mogelijk was dat Hij de diepste verdoemenis heeft kunnen doordragen. Als Zijn Godheid Hem niet had ondersteund, was Hij reeds lang vergaan, want dit is voor de mensheid niet te dragen: de volle uitgieting van de toorn Gods tegen de zonde, dit is een eeuwige toorn, een oneindige toorn. Daarom hoofdbuigend: Dank U Vader, voor die ondersteuning. Maar het is ook een dankzegging omdat Hij bij vernieuwing de Vadernaam weer mocht gebruiken. Van God verlaten was Hij in het “Eloï, Eloï Lama Sabachtani- Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten.” Daar heeft Hij de eeuwige verdoemenis meegemaakt, maar ook weggedragen. Daar werd het recht Gods voltrokken en verheerlijkt. En op grond van die verheerlijking is die klacht der verlatenheid verhoord in de hemel en daarom mag Hij, op grond van recht, op grond van verheerlijking van Gods deugden, op grond van Zijn volbracht Middelaarswerk, weer zeggen: *Vader, toch Vader, maar op grond van rechtsverheerlijking, Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest*.

Mens, je voelt toch wel dat, zal er ooit enige zaligheid zijn, dat het dan op grond van recht, in Christus zal moeten wezen. Want buiten Christus is geen rechtsverheerlijking en buiten rechtsverheerlijking is geen zaligheid. Heel het lijden van Christus driuift van recht.

***Tweede punt: dat buigen is ook koninklijk tegenover de dood.***

Want die dood baart Hem nu geen verschrikking meer. Hij heeft de onpeilbaarste hellevaart doorstaan, Hij gaat zeer gewillig ook de dood in.

Merk op, dat er eerst staat: het hoofd buigende, en dan: gaf Hij de geest.

Als een mens sterft, blaast hij eerst de adem uit en dan buigt hij het hoofd; maar Christus niet. Hij is niet overvallen door de dood. De dood had geen macht over Hem. Duizend kruisjaren zouden de dood nog geen macht over Hem geven. Want Hij is en blijft, ook nu, Vader der Eeuwigheid, de Levensvorst, de Opstanding en het Leven, ja het eeuwige Leven. Dacht u dat de dood macht had over Hem Die de doden opwekte? Maar Hij buigt eerst het hoofd. Alles was nu volbracht. Althans tot hiertoe; wat Hij in Zijn leven moest doen om ‘s Vaders deugden te verheerlijken en de straf voor de Zijnen weg te dragen, dat was volbracht. Dan roept Hij als het ware de dood met een hoofdbuiging. Want zij alle, ook de dood, zij alle zijn Zijne knechten. Hij kan geen seconde eerder sterven dan van eeuwigheid is bepaald; geen seconde eerder dan Christus wil, kan de dood zijn leven nemen. Want Zijn leven geeft Hij, Hij geeft de geest; Zijn geest wordt niet genomen. Het is alles weer zo borgtochtelijk; om te verdienen voor Jacob: op Uwe zaligheid wacht ik, o Heere.

En voor Stefanus: in Uwe handen beveel ik mijnen geest. Om te verdienen voor Zijn ganse Kerk. Want als ze dan gaan sterven, al is het dan langs de rand van de hel; als ze dan gaan sterven, al krabben ze de kalk uit de muur; als ze dan gaan sterven, dan is die dood een gedode dood, een ontprikkelde dood; dan is die dood geen betaling meer

voor de zonde, maar alleen een heerlijke afsterving van de zonde en een doorgang tot het eeuwige leven. O hel, waar is Uw overwinning! O dood, o ontprikkelde dood, waar is toch Uw prikkel!

Toen die lieve Van der Groe, die trouwe Godsknecht, eens ziek was, ernstig ziek en de dood hem aangrijnsde, dan zegt hij: toen zag ik hem als verslonden tot overwinning en met smart zag ik hem weer voorbijgaan. Van der Groe is toen niet gestorven. Dat kon nog niet, want het was de tijd nog niet. Er moesten nog enkele zielen gevoed worden met het reine woord der gerechtigheid en met de zuivere en onvervalste melk der genade Gods in Christus, op grond van de aangebrachte gerechtigheid des Middelaars. De dood komt alleen op Gods tijd.

Eerst buigt Christus het hoofd, roept de dood en geeft dan de geest. De Koning der schepping gaat hier gewillig de strijd aan met de koning der verschrikking. Hij laat Zich verslinden, maar zal daarna de dood verslinden tot overwinning.

***Derde punt. Dat buigen is ook een vertroostend buigen voor Zijn volk.***

Het is een laatste vaarwel en afscheidsgroet aan de van verre staanden, Jozef en Nicodémus, en enkele andere vrouwen, die Hem van Galiléa, uit het land der schaduwen des doods, gevolgd waren en Hem uit de liefde gediend hadden van hunne goederen. Pas op hoor, het is Zijn Kerk, Zijn eigendom door een geschonken geloof. Het is de Kerk in Christus hoor, want een andere Kerk kent God niet en is er ook niet. Het is niet een kerk van het soort van tegenwoordig die met de helft ook wel minder kunnen, maar een Kerk die op rechtsgronden Zijn eigendom is tot in eeuwigheid. Maar die staat zo van verre. Denk aan Romeinen 7: *Ik ellendig mens, wie zal mij toch verlossen uit dit ellendig lichaam der zonde en des doods.* Om die verre staanden toe te roepen: houd moed, uw hart zal vrolijk leven; vreest niet, geloof alleenlijk; Ik zal u geen wezen laten. Al moet het nog donkerder worden, al moet het nog door de doodsjordaan heen, *vreest niet, Ik ben met u, Ik help u, Ik ondersteun u. Ik zal de dood verslinden en voor u de prikkel wegnemen.*

Door een nacht, hoe zwart, hoe dicht, gaat het toch naar het eeuwig licht. Het is een borgtochtelijk lijden, een borgtochtelijk sterven, en daarom ook een borgtochtelijk buigen, een plaatsbekledend buigen om het onbuigzame van Zijn volk te verzoenen. Die buigen nooit, tenzij God ze laat buigen; daar zijn ze te hard en te stijf voor. Daarom is het ook nog een voorbeeldig buigen. Christus zegt hier als het ware *Amen* op alles wat de Vader Hem oplegt. Moet Ik sterven? *Amen.* Moet Ik begraven worden? *Amen.* Het is goed wat de Heere doet. Uw wil geschiede, U doe maar wat goed is in Uwe ogen. Eenswillend met God. Buigen; *amen* zeggen.

We gaan proberen te eindigen, mijn vrienden.

Als dit aan het groene hout geschiedt, wat zal dan toch wel aan het dorre geschieden! Leert uit het lijden van Christus hoe nauw God het met de zonden neemt en wat er nodig is om met God te worden verzoend. Dan zult u toch wel helemaal met lichaam en ziel in Christus moeten worden gevonden om ooit de Vader te worden voorgesteld zonder vlek en zonder rimpel. Dat redt u niet met al die te vroege levendmakingen en die verlossingen buiten recht van deze dagen.

‘Die is ook ruim gestorven’, zeggen ze dan; waarmee ze bedoelen: ‘die had toch ook geen borg voor z’n schuld, en die gaat toch ook ruim weg, het kan toch ook wel met minder toe.’

O doodsgevaarlijke gronden, o dodelijke dwaling. Dacht u dat de duivel die zich als een engel des lichts kan vertonen, niet machtig was om u een ruim sterfbed te geven? Mens, hoe donkerder het wordt en hoe minder mensen bekeerd worden, hoe meer er

ruim zullen sterven en ruim en met gemak zullen worden begraven. Maar noemt u eens een voorbeeld uit de Schrift die zalig geworden is zonder Borg voor de schuld. Dacht u dat Christus voor niets gestorven was? Dacht u dat in de hemel zonden werden vergeven?

Mens, vertrouwt toch niet op zogenaamde liefdesbetrekkingen, bemoedigingen en al die dingen meer. Onderzoek toch of u ooit eens anderen geworden bent, of u ooit van Adam bent afgesneden en Christus ingelijfd. Vertrouwt toch niet op uw hart, want dan bent u een zot. Vertrouwt ook niet op uw consciëntie. Onze vaders hebben gezegd dat de consciëntie een uurwerk is dat dan een uur vóór en dan weer twee uur achter loopt. Dus daar kan je niet op vertrouwen. Maar als het nog tikt, moet je er wel op letten en er naar luisteren, en er niet tegen ingaan. Maar vertrouwt op God, vertrouwt op Christus.

Ik zal u nog een enkele vraag doen: Als ik aan een ondertrouwde bruid vraag: wie is uw bruidegom? en zij antwoordt dan: *dat weet ik niet*; dan is die bruid óf gestoord óf ze spot met me. Dat gebeurt nooit dat een bruid niet zou weten wie haar bruidegom is. Denkt u dan dat de bruid van Christus het niet zou weten? Als ik een gehuwde vrouw vraag: wie is uw man? en zij antwoordt: *dat weet ik niet*; dan is ze óf gestoord óf ze spot met me. Denkt u dat dat ooit voorkomt dat een vrouw niet weet wie haar man is? Dat is te dwaas om over te praten. Denkt u dan heus dat de vrouw des Lams niet zal weten met wie ze getrouwd is? Dan moet ze toch gestorven zijn aan de eerste man om ooit in gerechtigheid te trouwen met de tweede. Dan moet er toch al heel wat aan zijn voorafgegaan voordat dat huwelijk op rechtsgronden is voltrokken.

Als ik aan een kind vraag: wie is je vader? en het antwoordt: *dat weet ik niet*; dan spot het met me of het kind is niet goed bij z'n verstand. Welk kind zou zijn vader niet kennen! Denkt u dan dat er één kind van God is die zijn Vader niet kent? Daarbuiten is geen zaligheid. *Want dit is het eeuwige leven: dat zij U kennen en Jezus Christus Die Gij gezonden hebt.* Niets zo verborgen als dat en toch kennen ze niemand zo als Hem, diep verborgen. Dacht u kind van God te kunnen zijn zonder kennis van Christus? Ze zullen Hem kennen en vervolgen te kennen en straks volmaakt kennen.

Als ik iemand een paar dagen nadat hij voor de rechtbank van een ernstige beschuldiging is vrijgesproken, vraag: *hoe is het met jouw zaak afgelopen?* en hij antwoordt dan: *dat weet ik niet*; dan is die man gestoord in het verstand of hij spot met me. Zou u dat niet weten? Maar zou u dan niet weten of u van de eeuwige toorn Gods die op uw zonden rust, verlost en vrijgesproken bent?

Mens, menigten genadens en geweldige strikken en zaken en gemene werkingen verlossen u daar niet van, maar die ene zaligmakende genade, waardoor u door een geschonken geloof Christus aanneemt, Die u op rechtsgronden gegeven wordt voor tijd en eeuwigheid. Dan moet u geleerd hebben: oneerbiedig bidden, oneerbiedig spreken, oneerbiedig lopen, oneerbiedig roepen om bekering, onwillig om uit genade gezaligd te worden. Dan moet u geleerd hebben dat uw uitgangen tot de Tweede Persoon vijandschap tegen God zijn. Dan moet u geleerd hebben te buigen onder het recht, heilig recht, lieve recht. Dat moet meer waarde hebben dan uw zaligheid. Dan moet Christus meer waarde hebben, dan man of vrouw, want wie is een vriend als Jezus is.

Mens, haast u dan nog. Morgen om deze tijd kan het te laat zijn. Laat u dan nog met God verzoenen. Zaligmakend, door een geschonken geloof, op rechtsgronden, in Christus. Want anders, hoe ver het ook mag gaan, hoeveel van Christus u ook mag hebben, als het niet in Christus is en u niet door Hem met God verzoend zijt of wordt, mens zo waarachtig als God leeft, dan wordt u voor eeuwig verdoemd. Amen.

### **Predicatie over de ongelovige gelovige Thomas n.a.v. Johannes 20:24-29.**

*24 En Thomas, een van de twaalve, gezegd Dídymus, was met hen niet toen Jezus daar kwam. 25 De andere discipelen dan zeiden tot hem: Wij hebben den Heere gezien. Doch hij zeide tot hen: Indien ik in Zijn handen niet zie het teken der nagelen, en mijn vinger steek in het teken der nagelen, en steek mijn hand in Zijn zijde, ik zal geenszins geloven. 26 En na acht dagen waren Zijn discipelen wederom binnen, en Thomas met hen; en Jezus kwam als de deuren gesloten waren, en stond in het midden, en zeide: Vrede zij ulieden. 27 Daarna zeide Hij tot Thomas: Breng uw vinger hier, en zie Mijn handen, en breng uw hand en steek ze in Mijn zijde; en zijt niet ongelovig, maar gelovig. 28 En Thomas antwoordde en zeide tot Hem: Mijn Heere en mijn God. 29 Jezus zeide tot hem: Omdat gij Mij gezien hebt, Thomas, zo hebt gij geloofd; zalig zijn zij die niet zullen gezien hebben en nochtans zullen geloofd hebben.*

De Heere Jezus heeft eenmaal getuigd, dat vele eersten de laatsten, maar ook dat vele laatsten de eersten zullen zijn. En dat laatste zien we helder bevestigd in Thomas, die weliswaar acht dagen later dan de andere discipelen de opgestane Christus ontmoette, maar die daarbij tot een veel diepere, zakelijkere en heldere, zielzaligende geloofstoeëigening van Hem mocht komen.

Daarom zien we: *De gelovige Thomas*

1e Thomas' voorwaarde tot het geloof

2e zijn lering in het geloof

3e zijn belijdenis door het geloof

4e zijn bevestiging van het geloof

#### **1e Thomas' voorwaarde tot het geloof**

*En Thomas, één van de twaalven.* Van de twaalf apostelen, het hoogste ambt op aarde, apostel Jezu Christi. Een goddelijk, heerlijk ambt. Thomas één van de twaalven; wat een voorrecht, wat een zegen, wat een genade, wat een heil, wat een zaligheid, om apostel te zijn. Mens, hoor je niet dat ik hardop sta te liegen, dat ik waarheid en leugen door elkander haal. Dan slaap je nu al, of je let niet op. Wat een voorrecht apostel te zijn, wat een eer, inderdaad, dat is waar. Maar wat een heil en zaligheid, dat is niet waar. Want Judas was ook één van die twaalven en die ligt in het diepst van de hel, midden opgeborsten. Het is het heerlijkste ambt op aarde, omdat het Christus verkondigt en Gods deugden verkondigt. Dat heeft Judas ook gedaan, net zo heerlijk en net zo zuiver als Johannes en Petrus en de anderen. Maar hij was zelf niet in Christus en omdat hij het dichtste bij Christus kwam en net niet in Christus was, is hij met Kapernaüm het diepste verdoemd. Sodom en Gomorra hebben de diepste laats in de hel niet, want die hebben nooit iets van Christus gehad. Maar Judas wel, een heerlijk apostel was het.

Of zegt u ook al: het was maar een onbekeerde man? Dat is een bewijs, dat u een heel eind boven een onbekeerd mens staat. Judas: apostel Gods. Thomas ook, maar Thomas in Christus, en dat was zijn heil en zijn zaligheid. Dus goed onderscheiden: ambtsgenade en persoonlijke genade.

*Thomas, gezegd Didymus.* Dat betekent letterlijk: tweeling. Hij was er dus één van een tweeling, letterlijk. Maar geestelijk was het ook waar. Twee-mens. Ieder kind van God is een tweeling hier van binnen, een twee-mens, vlees en geest, oude en nieuwe mens. Dat zijn ze niet altijd geweest en dat zullen ze ook niet altijd blijven.



Adam voor de val was een éénling, die had maar één beginsel, één leven, één doel. Een éénling Gods. Door de val is hij een éénling des satans geworden, een éénling der zonde en des doods. Hij is het totale beeld Gods verloren, alles. Hij had ook nu maar één beginsel, één doel, zonde en wereld dienen in vijandschap tegen God. En daar Adam hoofd van het werkverbond was, vertegenwoordigende het ganse menselijke geslacht, is het ganse mensdom in hem van God afgevallen en worden als éénlingen des satans, der zonde en des doods geboren, met maar één beginsel: de zonde, met één koning: de satan en met één toekomst: de eeuwige duisternis. Reddeloos en volkomen hopeloos, tot in eeuwigheid éénlingen des satans.

Maar! uit kracht van Gods eeuwig soeverein welbehagen en door wederbarende genade is er een volk geweest en zal er een volk blijven, dat tweelingen wordt, met een oud deel, dat niets anders wil dan zondigen en een nieuw deel, dat de zonde haat met een dodelijke haat. Een oude mens, die de satan dient en een nieuwe mens, die naar God geschapen is.

O, die lieve Rebekka, wat een Didymus, twee volkeren zijn in mijn schoot; dat beukt en dat bonkt altijd tegen elkaar in. Ezau wil altijd Jakob vermoorden, maar het kan niet, het kan nooit; de meerdere zal zelfs de mindere dienen. Al Gods volk zijn tijdelijk tweelingen, vanaf het uur van hun waarachtige levendmaking, vanaf hun afsnijding van Adam en hun inplanting in Christus. Heilige Didymussen! David-Didymus, Jesaja-Didymus, Maria-Didymus, Van der GroeDidymus. Genoeg.

Thomas-Didymus. Die was met hen niet, namelijk met de tien en de Emmaüsgangers en de andere discipelen. Waarom niet? Dat staat er niet; misschien omdat hij er net zo over dacht als de Emmaüsgangers. In ieder geval: hij was er niet. Maar zodra de anderen hem ontmoetten, zeggen ze tot hem: wij hebben den Heere gezien. Wat zegt Thomas dan? Het is niet waar, jullie vergissen je? Nee, dat mocht hij niet zeggen, daar had hij het recht niet toe. Maar hij zei ook niet: dat is gelukkig. Hij kon het met het geloof en een Godsontmoeting van tien andere apostelen niet doen. Het is zo'n ontzettend persoonlijke zaak; hebt gij geloof, hebt het voor uzelfen.

Wat is dat voor een man, die Thomas? Dat is de meest ontdekte, separerendste, voorzichtigste van alle apostelen. Een echte diepkijker. Ik zal het je bewijzen uit de Schrift. Want die Thomas moeten we leren kennen uit de Schriften. Het helpt je niets, mensen, als je door mensen of door dominees verklaard wordt; de Schrift moet je verklaren. Heel je bekering en je verwachting moet in de Schrift staan, het moet van het begin tot het eind puur Schriftuurlijk zijn, wil het ooit dageraad hebben. Thomas komen we tegen in Johannes 11. Daar wordt een boodschap tot Jezus gebracht, dat Lazarus krank is. Dan blijft Jezus met opzet nog twee dagen daar. Daarna komt er weer een boodschap; namelijk van Jezus Zelf: Lazarus, onze vriend slaapt, en Ik ga heen om hem op te wekken uit de slaap. Maar dan zeggen de discipelen: dat is een goed teken als hij slaapt, dan zal hij gezond worden. Doch Jezus sprak van de slaap des doods en zij meenden, dat Hij sprak van de rust des slaaps. Daarom zegt Jezus vrijuit: Lazarus is gestorven, laat ons tot hem gaan. Thomas dan, genaamd Didymus (daar heb je hem) zeide tot zijn medediscipelen: *Laat ons ook gaan, opdat wij met Hem sterven*. Met Hem, met Christus sterven. Alle discipelen waren bedroefd over de dood van Lazarus, maar het loopt niet over Lazarus, het gaat niet om een levende of een dode Lazarus, het ligt veel dieper, het gaat op de dood van Christus aan. En dat ziet Thomas; Thomas dan zeide (de enige): opdat wij met Hem - hoofdletter - met Christus sterven.

In Johannes 14 komen we Thomas weer tegen. Daar zegt Jezus: waar Ik heen ga weet gij, en de weg weet gij. En alle discipelen zwijgen en stemmen het toe. Thomas zeide,

alleen weer Thomas: *Heere, wij weten niet waar Gij henen gaat, en hoe kunnen wij de weg weten.* Hij bedoelt: die anderen weten het ook niet, ik ook niet. Hoe kunnen wij zo'n Borgtochtelijke weg nu weten. Zo'n diep verborgen heilsweg. Thomas wist dat hij blind was in de wegen Gods, hij kende zijn eigen hart en zijn verduisterde verstand. Maar hij wist dus ook, dat de anderen het niet wisten.

En dan krijgt Thomas helemaal apart onderwijs; Jezus zeide tot hem, niet tot hen, nee tot Thomas: *Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven.* Die het eerlijkste en het voorzichtigste en het armste zijn in beoefening, die krijgen het meeste onderwijs. Thomas kan het met het geloof van een ander niet doen, het is een persoonlijke zaak van eeuwig gewicht. Daarom zegt hij: Indien ik in Zijne handen niet zie het teken der nagelen en mijn vinger steek in het teken der nagelen, en steek mijn hand in Zijn zijde, ik zal geenszins geloven. Thomas zal er zeker aan gedacht hebben, hoe ze allen, nog niet zo lang geleden Jezus voor een spooksel aanzagen. Hij ook, maar de anderen ook. Hij bedoelt: we zijn al zoveel keer mis geweest.

Bij de Kananese vrouw riepen we allemaal: Heere, laat ze van U, dat heidense mens, ze roept ons allemaal na, stuur ze zo gauw mogelijk weg. En ze waren allemaal mis; Christus zegt: O vrouw, groot is uw geloof. En bij de bloedvloeiende vrouw waren ze weer allen mis. Wat een rare vraag, zeggen ze, wie heeft Mij aangeraakt. Ze begrepen er niets van. Maar Christus zegt: *Uw geloof heeft u behouden.* En nog niet zo lang geleden zijn ze allemaal een huichelaar gevolgd.

Toen die vrouw Jezus gezalft had, zei Judas: deze zalf had duur verkocht kunnen worden. Dus het was verkwisting, zonde, overdreven. En desgelijks zeiden al de discipelen, ook Thomas, en ze vergrimden tegen haar.

Dus Thomas bedoelt: weet je wel zeker dat het deze keer niet mis is, heb je nou geen spooksel voor de Heere Jezus aangezien! Hij vindt het best hoor, als het maar waar is, als het maar absoluut zeker is. *Als ik niet steek mijn hand in Zijne zijde,* zegt hij. Dat is de bijzondere voorwaarde. Want alle kruiselingen hebben gaten en littekenen in handen en voeten, maar er is er maar één, die een gat in de zijde heeft, dat is Christus. Die heeft een doorstoken zijde; en daar kwam bloed en water uit. Bloed tot rechtvaardigmaking en water tot heiligmaking. Zo is Thomas Hem verloren op Golgotha. Een Christus, Die niet alleen zijn rechtvaardigmaking, maar ook al zijn heiligheid en volkomen verlossing voor God is.

Als het die niet is, zegt Thomas, zal ik geenszins geloven; kunnen geloven staat er eigenlijk. Doodgestoken, niet alleen door de krijgslieden, maar door het recht Gods Zijns Vaders. En als Die niet opgewekt is, dan is al het geloof, ook van tien apostelen ijdel, schrijft Paulus

later. Dan zijn zelfs verloren die in Christus ontslapen zijn; dan zijt ge nog in uwe zonden. Dus weet je het wel zeker, dat Die ene het is? Zo niet, dan zal ik geenszins geloven.

### **Tweede punt - Thomas lering in het geloof.**

Na acht dagen is Thomas wel met hen vergaderd en dan verschijnt Christus opnieuw: vrede zij ulieden. Daarna zeide Hij tot Thomas: *O ongelovige, onverstandige en trage van hart?* Nee, niets daarvan; geen enkel verwijt. Dat zegt Christus wel tegen de Emmaüsgangers, die een enkel uur na Zijn opstanding het nog niet geloofden, maar tegen Thomas acht dagen later, geen enkel verwijt. Waarom niet? Zo vrij is de Heere nu. Maar ook dit: Hij weet waar het uit voortvloeit. Het is enkel voorzichtigheid en heilig wantrouwen. Die het zo gauw van d'r eigen geloven, geloven het ook gauw van een ander. Geloof jij het van mij, dan geloof ik het van jou; zo zijn de meesten hoor.

Thomas niet. Maar hij wil de echte Christus en anders geen Christus, want buiten Jezus is toch geen leven, maar een eeuwig zielsverderf.

Nee Jezus zegt: *breng uwe vinger hier en zie Mijn handen en breng uw hand en steek ze in Mijn zijde*. Werp ze in Mijn zijde, staat er eigenlijk in de grondtaal. Werpen, dat gaat nog dieper. Was dat zonde? die voorwaarde van Thomas? Dan maakt u Christus tot een gebieders van de zonde, want Hij beveelt hier Thomas te voldoen aan zijn voorwaarde. Dus pas nu goed op en wees goed voorzichtig. Het was enkel voortvloeiende uit heilige achterdocht vanwege de kennis van zijn doodstaat en vanwege de kennis van Christus. Het moest een volkomen Christus zijn uit de deugden Gods vandaan en anders niets. Wat toch een makkelijke man, die Thomas. En zijt niet meer ongelovig, maar gelovig. Eigenlijk staat het er vragenderwijs: Als dat nu waar is Thomas, als Ik nu die eeuwige Ik ben, als Ik nu die Christus ben, Die je bedoelt, dan kun je toch niet meer zijn ongelovig, maar immers gelovig? Dus het is eigenlijk meer een vraag. Vandaar ook dat er volgt: Thomas antwoordde en zeide: *Mijn Heere en Mijn God*.

Dat is de geloofsbelijdenis van Thomas. O, die lieve Rebekka, wat een Didymus, twee volkeren zijn in mijne schoot; dat beukt en dat bonkt altijd tegen elkaar in. Ezau wil altijd Jakob vermoorden, maar het kan niet, het kan nooit; de meerdere zal zelfs de mindere dienen. Al Gods volk zijn tijdelijk tweelingen, vanaf het uur van hun waarachtige levendmaking, heilige Didymussen! David-Didymus, Maria-Didymus, Van der Groe-Didymus. Genoeg; Thomas-Didymus. Die was met hen niet, namelijk met de tien en de Emmaüsgangers en de andere discipelen. Waarom niet? Dat staat er niet; misschien omdat hij er net zo over dacht als de Emmaüsgangers. In ieder geval: hij was er niet.

Maar zodra de anderen hem ontmoetten, zeggen ze tot hem: wij hebben den Heere gezien. En wat zegt Thomas dan? Het is niet waar, jullie vergissen je? Nee, dat mocht hij niet zeggen, daar had hij het recht niet toe. Maar hij zei ook niet: dat is gelukkig. Hij kon het met het geloof en een Godsontmoeting van tien andere apostelen niet doen. Het is zo'n ontzettend persoonlijke zaak; hebt gij geloof, hebt het voor u zelve.

Wat is dat voor een man, die Thomas?

Helaas is het vervolg niet bekend

## 5. Predicatie gehouden in de Oud Gereformeerde Gemeente te Waddinxveen op 2 mei 1963.

Zingen Psalm 17:3 (oude rijm)  
Zegenbede

Tekst: Johannes 21:17

15 Toen zij dan het middagmaal gehouden hadden, zeide Jezus tot Simon Petrus: Simon, Jona's *zoon*, hebt gij Mij liever dan dezen? Hij zeide tot Hem: Ja, Heere, Gij weet dat ik U liefheb. Hij zeide tot hem: Weid Mijn lammeren. 16 Hij zeide wederom tot hem ten tweeden male: Simon, Jona's *zoon*, hebt gij Mij lief? Hij zeide tot Hem: Ja, Heere, Gij weet dat ik U liefheb. Hij zeide tot hem: Hoed Mijn schapen. 17 Hij zeide tot hem ten derden male: Simon, Jona's *zoon*, hebt gij Mij lief? Petrus werd bedroefd, omdat Hij ten derden male tot hem zeide: Hebt gij Mij lief? en zeide tot Hem: Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb. Jezus zeide tot hem: Weid Mijn schapen.

Mijne vrienden,

Wij lezen bij de profeet, dat de kroon moest worden omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd. Natuurlijk heeft dat een letterlijke, maar zeker ook een geestelijke betekenis. Drie maal omgekeerd, drie maal afgesneden:

1. afgesneden van de wereld, de duivel, de zonde of de godsdienst.
2. afgesneden van de gronden, je bekering, je bevinding, je hoopjes en verwachting, ja van al je eigengerechtigheid.
3. afgesneden van je leven om met alles naar recht verloren en naar recht verdoemd te worden, om door recht verzoend en verlost te worden, afgesneden uit Adam en ingeplant in Christus. Zou je dat niet weten? Overgegaan uit de dood in het leven - een mens in Christus, zou je dat niet weten? Mens, houdt toch op. Genoeg.

Petrus had Jezus drie maal verloochend; daarom beluisteren wij in ons tekstgedeelte *de drievoudige herstelling van zijn knechtschap*.

Wij zien:

1. een vergelijkende vraag
2. een onderzoekende vraag
3. een allesbeslissende vraag

Maar eerst trachten we met elkander te zingen, en wel Psalm 139:1 en 14 (oude rijm).

### 1. Een vergelijkende vraag

Het gaat hier niet over het kindschap, maar over het knechtschap van Petrus. Goed uit elkaar houden. Je hebt kinderen, die geen knechten zijn en je hebt knechten, die geen kinderen zijn. Je hebt ook kinderen, die er helaas een knechtschap bijgenomen hebben. Maar daar gaat niets van uit, daar komt God niet in mee, daar gaat geen kracht van uit. Die kunnen een gemoedelijk praatje houden en wat van d'r eigen vertellen, maar de Heere komt er iet in mee; die preken christenen, maar geen Christus. Je hebt ook knechten, die geen kinderen zijn. Kan dat dan ook? Ja zeker; was Bileam geen knecht? Een heerlijke knecht met Messiaans licht, even zuiver en heerlijk als Jesaja en Jeremia en zoveel anderen. Was Judas geen knecht? Uitgezonden door

Christus, duivelen uitgeworpen; denk er om dat hij geen halve boodschap heeft gebracht, hoor - Wet en Evangelie, vloek en zegen heeft hij verkondigd, separerend. Maar het was en bleef een duivel en geen kind. Dat is iets voor dominees, vooral voor deze tijd, om duizend maal te onderzoeken of het knechtschap niet genomen is en of het kindschap er aan verbonden is. Was Saul geen knecht? Een heerlijke knecht. Zelfs na zijn dood bezingt David hem als de gezalfde des Heeren. Maar het was toch een verworpene. David was kind én knecht en Petrus was ook kind én knecht.

Ik hoor iemand zeggen: dat snap ik toch nog niet zo goed van kind en knecht. Dan gaan we even naar het Evangelie van Mattheüs 7:22.

Te dien dagen zullen ze zeggen: Hebben we niet in Uwe Naam gepraat? Gesproken? Gepreekt? Veel meer: *geprofeteerd!* Ja, dat kan, dat is waar wat ze zeggen! Geprofeteerd, dat wil zeggen: ze hebben gesproken: Gode verheerlijkend, Christus verkondigend en Kerk vertroostend. Denkt u dat dat wat teveel gezegd is? Dat komt er van als jullie de kanttekeningen niet onderzoeken. Wat wil dat zeggen: in Uwe Naam? Dit: op Uw bevel en door Uwe kracht als Uw dienaars (daar heb je het knechtschap) en tot meerdere verbreiding van Gods eer. Dus je kunt door Christus bevel worden uitgezonden om te profeteren; je kunt het in Christus' kracht doen, ja zelfs Gode verheerlijkend en toch moeten horen: Ik heb u nooit gekend. Als namelijk, hoewel ze als knecht heerlijk waren. Dat is weer zo'n tekst voor dominees. Het kan ver gaan, het gaat nauw uit! Maar Petrus was dus kind, dat is het belangrijkste; maar hij was ook knecht, ja een apostel Jezu Christi. Het kindschap is onverliesbaar, er is geen afval der heiligen, dat kindschap vloeit uit en ligt verankerd in het onberouwelijk en eeuwig, souverain welbehagen Gods, Die Zijn Kerk liefheeft met een eeuwige liefde. Dat kindschap is ook niet te verzondigen.

Miljoenen van zonden kunnen niet een ogenblik een kindschap wegnemen, hoewel God volgens Erskine om één zonde een miljoen werelden zou kunnen verdoemen. Ik bezweer u, dat u dit niet misbruikt in antinomianse zin, maar waar is het. Wel kan God vanwege de zonden Zijn aangezicht verbergen en Zijn gevoelige tegenwoordigheid intrekken en de ziel in de duisternis laten tot aan, ja zelfs tot in zijn dood. Volgens de uitleggers heeft het bij David ongeveer een jaar geduurd voordat het kindschap hersteld werd in de dadelijkheid, door middel van Nathan, die van Godswege daartoe gezonden was. Maar de Heere is zo oneindig vrij, dat Hij een ziel in het nachtelijk duister kan laten sterven om een in onze ogen betrekkelijk veel kleinere zonde, zodat zo'n ziel denkt weg te sterven, voor eeuwig vanwege de verlaten Gods, terwijl hij toch eeuwig zal zingen van Gods goedertierenheden.

Maar het knechtschap kun je verliezen; dat begint in de tijd en eindigt in de tijd, maar het kindschap vloeit uit de eeuwigheid en duurt tot in eeuwigheid. Maar het knechtschap kun je ook weer terugkrijgen. Je kunt het dus verzondigen, verliezen voor goed, maar ook weer terugkrijgen. En dat gebeurde bij Petrus. Het kindschap was al lang weer in de dadelijkheid hersteld. Toen de laatste eedzwering en vloeken maar amper van z'n lippen gerold waren, toen is dat al hersteld. Direct daarop keek Christus hem aan en van die blik ging zoveel liefde uit, zoveel trouw tegenover zijn ontrouw, zo hartvernederend, dat hij naar buiten gaande bitterlijk weende met een hartelijke droefheid over de zonden, die een onberouwelijke bekering werkte tot de zaligheid. Dat wordt ook wel bewezen bij de opstanding, als hem eerst een aparte boodschap gedaan wordt: zegt het Zijn discipelen én Petrus; en als hij later zelfs een aparte openbaring krijgt: *en is van Cefas gezien*. En dacht u dat God over de zonde heen kwam zonder voorafgaand berouw en herstelling? Maar hier gaat het over het knechtschap. Dat moest eerst recht gezet worden. God is een God van orde. Wanorde,

liegerij en bedriegerij, dat is van ons. Helaas bestaat het grootste gedeelte van onze godsdienst uit knoeierij en bedriegerij.

Laat maar lopen, zeggen we dan, het is toch een bekeerde man, niet op iedere slak zout leggen, we gaan allemaal weleens te ver.

Maar zo doet God het niet, hoor! De apostelen hadden Petrus al lang weer aangenomen, twee zondagen was hij met hen vergaderd geweest en in de week nog, die hadden het nergens over. Maar Christus wel. Petrus had Hem in het openbaar ten aanhore van God, van duivelen, engelen en mensen verloochend en daarom moest hij in het openbaar ondervraagd worden. Daarom komen we nu bij ons eerste puntje: een vergelijkende vraag. Simon, Jona's zoon. Waarom geen Simon Petrus? Omdat Petrus zijn ambtsnaam was, de naam van zijn knechtschap en nu doet Christus hier net alsof hij geen knechtschap heeft. Dat had hij ook niet meer, want dat was verzondigd; daarom Jona's zoon, hebt gij Mij liever dan dezen? Dat wil zeggen: hebt gij Mij vuriger, krachtiger, meer lief dan de andere discipelen Mij liefhebben? Dat had hij toch door laten schemeren: al zouden ze allen aan U geërgerd worden, ja die mogelijkheid is er wel, dat zie ik er wel in, maar ik niet, hoor, geenszins, daar is mijn liefde te sterk voor. Kijk maar na in de kanttekeningen!

Voor we nu verder gaan, moet ik eerst een klein beetje, ter verduidelijking van het antwoord van Petrus, vertellen van de grondtaal, dus van het Grieks. Zeg nou niet: niks met Grieks te maken, want het heeft God behaagd om het ganse Nieuwe Testament door de werking des Heiligen Geestes onfeilbaar te inspireren, niet in het Nederlands of Engels, maar in de Griekse taal. Dus nooit meer zeggen: niks met Grieks te maken, want dat is roekeloos en onverschillig.

Nu zijn er in het Grieks twee woorden voor liefhebben; wel meer, maar in het bijzonder deze twee:

1. AGAPAN, dat is een zuivere, onbesmette, heilige liefde
2. VIELLEIN, dat betekent houden van of genegenheid hebben voor iemand.

Nu vraagt Christus: *hebt gij Mij lief, meer Agapan dan dezen?* Hij vraagt dus naar die zuivere liefde, of Petrus die meer heeft dan de rest. En dan zegt Petrus: Ja Heere, Gij weet dat ik u liefheb, dat ik U viellein. Petrus durft dat hoge woord van Jezus niet over te nemen en zegt eigenlijk: Gij weet dat ik van U houd, dat ik genegenheid voor U heb. Die zuivere, reine liefde kan hij niet vinden, laat staan dat Hij die meer zou hebben dan de anderen, maar toch houdt hij van Hem, daarom: viellein.

### **2e puntje: Een onderzoekende of beproevende vraag.**

*Simon Jona's zoon hebt gij Mij lief?* En weer vraagt Jezus naar die heilige, zuivere liefde. "Dan dezen" zegt Hij er niet meer bij, dat was er al afgebrand, Petrus was al een eind gezakt. Weer zegt Hij dus: Agapan. En weer durft Petrus dat niet over te nemen en weer antwoordt hij met dat mindere woord: viellein.

### **3. Een allesbeslissende vraag**

En als hij dan tweemaal beleden heeft, dat hij toch van Hem hield, ondanks alles en dat ten aanhore van de ganse Kerk, vertegenwoordigd in de apostelen, dan doet Jezus: *de allesbeslissende vraag*, maar dan gaat Hij dat beginseltje van Petrus beproeven en daarom neemt Hij ook dat woord van Petrus over en vraagt hem ten derde male: *hebt gij Mijn niet Agapan, maar viellein?*

O, dat beginseltje moet ook nog weer in de smeltkroes, gelouterd moet het worden, gesepareerd. Dan wordt Petrus bedroefd. Niet boos, niet stekelig, niet kwaad. Dat worden ze tegenwoordig. Als je maar vraagt: zou je je niet vergissen, bedrieg je je

niet, het gaat op een eeuwigheid aan, ja als ze maar denken dat je het niet gelooft, dan worden ze al nijdig.

Petrus niet, hoor, die wordt bedroefd en antwoordt niet meer ‘ja Heere’, maar hij komt met z’n beginseltje in de deugden Gods terecht, daar moet het waar zijn, daar moet het verklaard liggen. Hij zegt: Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb, liever sterf ik, dan dat ik dat zou ontkennen, dwars door alles heen is dat toch waar, omdat het bij U waar is, kijk er maar in, Heere, het is toch Uw eigen werk.

Dan is het genoeg, dan krijgt Petrus voor de derde maal een opdracht: *weid Mijne schapen*, en is zijn knechtschap in het openbaar hersteld. Eerst zingen we een versje en wel Psalm 138:4 (oude rijm).

4 Als ik door angst en tegenspoed  
Ben in kleinmoed,  
Gij mij verkwikket;  
Ook tegen mijn wreedsten vijand  
Uw rechterhand  
Mij hulp beschikket.  
Gij zult mijn kruis eindigen hier;  
Want goedertier  
Zijt Gij gestadig;  
Het werk Uwer handen zult Gij  
Volvoeren vrij,  
O Heer genadig.

Laten we nu nog even nagaan hoe die Petrus de lammetjes en de schapen gehoed en geweid heeft.

Dan gaan we naar zijn brieven toe.

Eerst de eerste brief. Hoofdstuk 1:5: Die in de kracht Gods bewaard wordt. Niet in eigen kracht, niet dor je bekering, maar door het geloof. Ze worden bewaard, daar staat God voor in. Dan vers 23. “Gij die wedergeboren zijt, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad door het levende en eeuwig blijvende Woord Gods.” Dus wedergeboren, levendgemaakt, niet uit vergankelijk, menselijk, gemoedelijk, maar uit onvergankelijk zaad van Gods Woord. Levendgemaakt door een tweesnijdend scherp zwaard, waardoor ze zijn afgesneden uit Adam en lammetjes Jezu Christi geworden zijn. Dat is wat anders dan die levendmakingen en die beginseltjes van deze dagen, allemaal vergankelijk zaad. En in hoofdstuk 2:1-3 vermaant hij de Kerk om af te leggen alle kwaadheid en bedrog, geveinsdheid en nijdigheid, alsof hij wil zeggen: daar ben je toch niet toe geroepen, daarvoor ben je toch niet gehaald uit dat modderige slijk der zonde en die ruisende kuil van ongerechtigheden. En in vers 2: om als nieuwgeboren kinderen? nee kinderkens (die namen niet zulke grote sprongen) zeer begerig te zijn naar het geestelijke voedsel van de redelijke, onvervalste geestelijke melk om daardoor op te wassen. En dan vers 25: Daar gaat hij de Kerk opnieuw weer bij d’r afkomst bepalen. Want gij waart als dwalende schapen in onwetendheid en blindheid. Dat moeten ze maar niet vergeten, hoewel ze nu bekeerd zijn tot de Herder en Opziener hunner zielen, dat is God in Christus. En dan hoofdstuk 4:18. Kijken wat daar staat. O, dat is een echte tekst voor de kleintjes, dat is spijs voor de lammetjes. “Indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen? Een rechtvaardige is een mens met een geredde ziel, een mens met een verzoende schuld, een mens in Christus.

O lammetjes, zegt Petrus, zo'n mens wordt maar op het kantje af, op de punt van een naald zalig. Niet bij God vandaan, daar is een eeuwige ruimte en zekerheid, maar in de waarneming en inleving nauwelijks. En waar zal dan toch een mens voor eigen rekening, een mens met een openstaande schuld verschijnen, als God om Zijn Beeld vraagt? Teksten waarbij de vaders in de genade en de moeders in Israël de haren ten berge rijzen, gebruikt Petrus om de schaapjes en lammetjes te weiden. En in hoofdstuk 5 gaat hij ze leren onderdanig te zijn, met ootmoedigheid bekleed te zijn of versierd, nuchteren te zijn en te waken. En dan gaat hij z'n eerste brief eindigen met deze woorden: Vrede zij u allen. Hij spreekt immers tegen de Kerk, maar toch doet hij er een bepaling bij, want er is altijd kaf onder het koren geweest, daarom moet ook dit weer gesepareerd worden: allen die in Christo Jezu zijn. Net zo, die alleen. Anders is er geen vrede. Dit is een vrede die met een kus van het lieve recht is gegroet. Amen, zegt hij - dat is waar en zeker.

Dan nog even in de tweede brief kijken.

Hoofdstuk 2:20, 21. Al weer zo'n kostelijke tekst voor kleintjes en komende zielen. "Want indien zij, nadat zij door de kennis van den Heere en Zaligmaker Jezus Christus" dat kan: in zekere zin Christuskennis, de besmettingen der wereld ontvloden zijn, waarin ze eertijds leefden en zich nu bij de Kerke Gods hebben gevoegd, hetgeen huichelaars en onwedergeborenen allemaal kunnen hebben en doen door de gemene werkingen des Heiligen Geestes; en toch weer daarin gewikkeld en van dezelve overwonnen worden. Zo is het laatste erger dan het eerste. Want het ware hun beter dat zij de weg der gerechtigheid (dat is Christus) niet gekend hadden.

Mensen, er gaan er wat verloren met Godskennis, zelfkennis en Christuskennis, alles onder de gemene werkingen. Hier begint de huichelaar en nabijkomende te stikken en de oprechte wordt hier vrolijk en die wil het niet anders horen, omdat het waar is. Dan nog hoofdstuk 3:17. "Wacht u, dat gij niet door de verleiding der gruwelijke mensen (valse leraars) mede afgerukt wordt en uitvalt van uw vastigheid. En dat kan? Er is toch geen afval der heiligen? Nee, dat is onmogelijk, maar ze kunnen wel in dwalingen vallen en daarom hebben ze steeds weer vermaningen nodig om in de middellijke weg alles te doen wat hun daarvoor kan bewaren. En dan eindigt hij: Maar wast op, dat is: neemt dagelijks meer en meer toe in de genade en kennis. Hoor je de volgorde? Genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid, Hem, Hem, altijd en alleen Hem, beide nu, in dit leven, en in de dag der eeuwigheid, Hem, eeuwig Hem. Wat een trouwe leiding van Petrus!

We eindigen. *Gij weet alle dingen.*

Bent u daar blij mee? Zo, dat is een heel stuk. Is daar grond voor? Waag het toch niet met een toestandje en een gestalte. Duizenden liggen er in de hel, die duizend maal meer ondervonden hebben dan u. God wist er niets van. Met eerbied: God vraagt naar God, naar Zijn eigen, zaligmakende werkje. Ik zou liegen als ik er niet blij mee was. Aan de ene kant een voorportaal der hel, maar toch: Gij weet alle dingen, Gij weet dat er toch iets, al is het nog zo ver weg, ligt te leunen, te steunen, te hopen op hope tegen hope, te vertrouwen, te geloven in de Zoon van God.

Bij ogenblikken mag de Kerk die gouden draad van het zaligmakende werk zien lopen door alle duisternis heen. Haast u dan om uws levens wil. God vraagt naar Zijn eigen werk. Waag het niet met wat eigen werk. Het zal ook niet baten, als u zult kunnen zeggen: dat kind van U en die dominee hebben het van me geloofd. Dan zal Hij zeggen: Ik heb u al toen u jong was laten leren:

*Het is beter als we om redding wensen,  
te vluchten tot des Heeren macht,*



*dan dat men ooit vertrouw' op mensen,  
of zelfs van prinsen hulp verwacht.*

Ik heb het nooit geloofd, gaat weg van Mij.

Vraag om een zaligmakend werkje; al zou dat geen mens geloven en de Heere gelooft het, dan zal dat de lof toebrengen aan Hem, nu en tot in eeuwigheid. Amen

Psalm 79:7 (oude rijm)

Dan zullen wij, die schapen Uwer weiden

En Uw volk zijn, met blijdschap groot uitbreiden

Uwes Naams eer; ook werden Uwe krachten

Altijd verteld, van geslacht tot geslachten.

**B. Florijn.**  
*Ontsloten verleden.*

Herinneringen aan ds. E. du Marchie van Voorthuysen, Kampen (De Groot Goudriaan) 1993. Herinneringen van B. Florijn die zich voornamelijk concentreren rond ds. du Marchie van Voorthuysen.

(Gedeeltelijke weergave in dit digitaal document)

*Begeer, wat Ik u geven zal*

De dominee vertelde: 'Er woonde ergens een boer, niet zo heel ver van Gorinchem, in de dertiger jaren naar ik meen, en die boer was een Godzalig mens. Maar alles zat hem tegen. Het waren de crisisjaren; zijn vrouw was een vijandig mens, die hem veel dwars zat, zijn dochters wilder niet deugen, liepen over de dijk en gaven zich af met Jan en alleman en die zomer mislukte tenslotte de oogst ook nog. Toen, op een dag, was die boer weer in het veld en daar hij alleen was, boog hij daar in de eenzaamheid zijn knieën en klaagde hij al zijk nood tot God, over de oogst, zijn vrouw, zijn kinderen, alles. En terwijl hij bad, kwam het met kracht in de geest: 'Zo wat gij begeren zult, zal Ik u geven.' En hij geloofde, dat dat ook gebeuren zou.

En toen hij als het ware alles aan zich voorbij liet gaan, alle moeiten, zo kwam hij tenslotte, eerbiedig, tot dit gebed: 'Heere, Uw wil geschiede, Heere mag ik Uw eer bedoelen.'

Hij kwam thuis bij zijn vrouw en vertelde het. Ze begon te kijken: 'Waarom heb je niet gebeden, dat ik bekeerd werd?' En hij zweeg.

*Wat is zonde ... wat is het niet?*

Het was op de avond van de dag des Heeren. In de pastorie te Driebergen waren verscheidene mensen bij elkaar. Onder hen was ook een jonge man. Hij wist geen weg meer. Hij maakte een moedeloze indruk. Hij vertelde, dat hij gedacht had te wandelen op de weg ten leven. Gods volk had hem meegenomen. Nu was dat allemaal voorbij. De dominee luisterde, maar hij zei niet veel. Hij ging niet in op het gesprokene. Wel vertelde hij tegen die jonge man, dat hij diens broer ook eens in zo'n zielsontsteltenis had ontmoet. Toen deze man uit enig zondebesef sprak, had hij hem gevraagd: 'Wat is zonde?'

De man antwoordde destijds: 'Vat is het niet?' Toch is de man daarna een totaal ardere kant opgegaan.

In de laatste jaren in Leersum had ds. Van Voorthuysen in zijn portefeuille een citaat van Mr. Thomas Hooker. Hij had het opgeschreven, maar, zo zei hij altijd: 'Ik ben een erbarmelijk scribent, ik rijd nog liever heen en weer naar Maastricht, dan dat ik een brief schrijf.' Toen heb ik het voor hem getypt.

Het citaat luidde: 'Het is zeker, het is beter te lijden alle plagen zonder één enkele zonde, dan de minste zonde te begaan en bevrijd te zijn van alle plagen. Veronderstel, dat alle ellende en moeite, die overkwamen aan alle verkeerden, op aarde en in de hel tezamen zouden komen in een ziel, zoals wanneer alle wateren te samen vergaderd werden; veronderstel, dat gij de duivelen hoordet brullen en gij de hel zaagt geopend en vlammen vuurs, die eeuwig branden, flakkerend voor uw ogen; het is zeker, het ware beter voor u geworpen te worden in die onbegrijpelijke ontzetting en tormenten, dan de minste zonde tegen de Heere te begaan. Gij gelooft het niet, maar gij zult het op zekere dag ervaren.' Hij las dit citaat voor in een dienst. Toen zei iemand: 'Toen haalde hij weer zo'n zware zin uit zijn portefeuille en die las hij voor.'

*Doet dat tot Mijne gedachtenis*

In Leersum bediende ds. du Marchie van Voorthuysen het Heilig Avondmaal niet meer. Hij had er geen vrijmoedigheid toe. Altijd was hij het al eens geweest met Van Lodenstein: 'Het is of een emmer met koud water over mijn hert gegoten wierd, als ik denke om het Avondmaal uyt te deden; 't en ware, de Kerk eerst gesuyverd wierd in Zeden, gelijkse is in de Leere.' Toch had hij nog een ander bezwaar. Hij wenste zich te houden aan het 'Formulier om het Heilig Avondmaal te houden.'

Hij zou het wel graag hebben willen bedienen, indien daar iemand het begeerde, iemand, die met de woorden van het Formulier mocht weten 'dat hem al zijn zonden, alleen om het lijden en sterven van Jezus Christus, vergeven zijn; en de volkomen gerechtigheid van Christus hem als zijn eigen toegerekend en geschonken is, ja, zo volkomen, alsof hij zelf in eigen persoon, voor al zijn zonden betaald en alle gerechtigheid volbracht had.' En dan: 'Doet dit tot Mijne gedachtenis.' Hij wilde de tafel des Zoons niet verontreinigen.

Toch heeft hij in zijn leven eens wezenlijk het Heilig Avondmaal mogen bedienen. Dat was in Sliedrecht.

De dominee heeft het mij eens verteld, slechts met weinige woorden. We vinden het uitgebreider vermeld in het boekje *Een even dierbaar geloof*. Brieven van en aan Pieter en Marringje Mellegers te Sliedrecht.

Toen vertelde de predikant mij ook, dat hij eens alleen zat in het huisje van Marigje Mellegers - haar man was al overleden - en alles getuigde zoals hij zei, van vrede en stilheid tot God.

In *In stilheid tot U* zegt hij er van: 'Haar woning aan de dijk in Sliedrecht was een 'huis des vredes'.' Eens schreef Marringje Mellegers aan een vriendin: 'Er moet hier Avondmaal wezen en de dominee had de deur zo wijd open gezet voor rechtelozen, dat Mina (Mina Boogaard) en ik er deel aan wilden nemen, hetzij inwonen& of uitwonende wegens Zijn eer en erkentelijkheid. En wat doet er op, 's avonds tevoren om tien uur? Daar komt er een, die heeft de hele boel in de war gezet met vreselijk indringen en toeëigenen, dat ik ze erg tegensprak. Dat zij de Heere niet eens kende en om dan zulke sprongen te doen. Mijn ingewanden ontroerden zo hard, dat ik een hele nacht niet geslapen heb. Nu moesten degenen die geen lidmaat waren, voor de dienst in de consistoriekamer komen. Toen ik bij Mina kwam zei ik: 'Mina, je moet maar gaan, ik kan er niet heen.' Ik zei wat er gebeurd was. Mina begon te wenen, ze zei: 'Meid, daar zit de duivel tussen.' Ik zei: 'Dat weet ik niet', maar ik ben voor Mina meegegaan naar de consistorie. De dominee zei: 'Zou u gebruik willen maken?' Ik zei: 'Dominee, dat weet ik niet, want u hebt uw bezwaren en ik heb de mijne en nu sta ik met dezelve voor God, maar als ik eens verwaardigd mag worden ze in Hem kwijt te mogen raken, dan zou ik het kunnen en dan zal stof op stof komen te liggen. Kom ik niet, dan weet u, dat het vanwege de bezwaren is.'

En ik mocht onder het preken al mijn bezwaren kwijt raken. De tekst was uit het Hooglied, Hooglied 5 vers 4b en dominee zei: 'Om Zijnentwil'. 'O', riep mijn hart: 'Ja Heere, dat is het, mijn ingewanden zijn ontroerd om Uwentwil'. Mijn ziel was zo onder de indruk, dat het stof op stof werd en ik mocht vragen: 'O Heere, mocht U het eens believen iets van Uw heerlijkheid op alles te leggen, tot schaamte van mijn tegenpartij.'

Dat is mogen gebeuren. De Heere heeft op de tweede tafel zoveel eerbied gelegd, dat de hele kerk onder de eerbied was. Dominee kon bijna niet meer spreken en bij de derde tafel was alle eerbied weer weg. Het was 47 jaar geleden, dat ik het Avondmaal

gebruikt had. Ik had altijd verlangd, dat het me nog eens te beurt mocht vallen, al was het maar één keer, mocht het wezen in des Heeren gunst en dat is het nu echt mogen wezen. O, nu alleen Hem de eer.'

De dominee vertelde: ... 'Toen Marringje Mellegers begraven werd, waren er kinderen Gods uit alle streken van het land gekomen om haar de laatste eer te bewijzen. Zelf heb ik geprobeerd op haar graf te spreken.

Het was op die dag zeer stormachtig weer, maar toen de begrafenis plaatsvond, was het droog. Zodra we naar de begraafplaats vertrokken stopte de regen en dat bleef ook tijdens de begrafenis zo. En terwijl ik sprak, scheen de zon zo even door de wolken en viel er een lichtstraal op het graf als een groet. Toen de begrafenis beëindigd was, brak het noodweer los; van alle kanten leek de hagel neer te kletteren. Ik heb nog nooit zoveel kinderen Gods bij elkaar gezien als op die dag.'

### **Ds. Koster**

Toen ds. Van Voorthuysen enige jaren te Sliedrecht stond, is ds. Koster overleden. Hij heeft dominee J.H. Koster in Montfoort begraven.

Een enkel woord van het gesprokene willen we nu laten volgen.

'O vriend, die boven zijt door Gods lieve Geest, wat waart ge ontzaglijk moe en arm. Te moeten spreken en nooit te kunnen bedoelen die lieve Naam. Altijd te moeten zondigen, altijd te moeten onteren, die lieve Naam. Nooit Hem te kunnen bedoelen, kunnen bedoelen die de Ziel liefheeft. O, arme knecht Gods, nu zijt gij geen arm knechtje meer, gij hoeft niet meer de verberging van Gods aangezicht te hebben, nu moogt ge eeuwig boven leven voor Zijn aangezicht. En God zal alle tranen van hun ogen afwissen.'

'Nog een enkel woord aangaande werk en de persoon, van wie wij geloven, dat hij juicht voor de troon, omdat God getrouw is en Hij nooit heeft laten varen het werk Zijner handen.

God had hem gegeven licht in het getuigenis zoals niemand in Nederland heeft. Hij was in zekere zin de laatste met licht van God begiftigde.

Wie heeft zo eerlijk met de zielen gehandeld, met vriend en vijand aangaande de eeuwigheid gelijk deze knecht Gods gedaan heeft. Dan zeg ik, dat is weggenomen en dat keert niet meer terug in Nederland. Wordt er één in Nederland gevonden, die Christus verkondigt gelijk deze man deed.

Als dominee Koster in het donker is, is hij voor mijn arme ziel nog meer verlicht dan tien anderen; echte bekeerde mensen, gerechtvaardigd en vrijgesproken. Als die in de ruimte zijn, krijg ik er niet zoveel ruimte van, dan wanneer dominee Koster in het donker is.

Ik wil alleen de nagedachtenis van deze gezegende knecht Gods openlijk uitspreken, omdat Christus met hem geweest is, in hem gewerkt heeft, omdat God hem gesteld heeft tot een zegen, tot een eerste dorser, tot een ijzeren pin en een zwaard, tot een vuur, tot ontdekking.

Dit arme knechtje kon niet ver zonder God. Dat was genade, die hij had van God. Mijne vrienden, wie er oren voor gehad heeft, heeft het gehoord en voor anderen is het geweest, razernij, dwaasheid, verwarring, schouderophalen.

Deze mens heeft God gesteld tot een prediker en dienstknecht van zijn Evangelie. En omdat hij niet alleen dienstknecht was en een roeping had - dat had Judas ook -, maar omdat deze dienstknecht een arm uitgeledigd, maar door God aangenomen kind was, daarom juicht hij voor de troon. Daarom mag hij eeuwig zingen van Gods goedertierenheid.

Ik heb nooit een mens gehaat als deze man en ik heb nooit een mens weleens ze lief gehad als deze man. Wie het verstaat, die verstaat het. Als ik in de kerk van Montfoort zit, denk ik eraan hoe ik onder de preek hem wel heb kunnen vermoorden. Hij nam alles af. Mijn hoop, mijn bekering, mijn grondjes, mijn tranen, hij nam mijn roeping af, alles nam hij af. Er is niemand, die het zo af kon nemen als hij. Hoe heb ik hem aangeklaagd bij de Heere: 'Hij tast Uw werk aan'. Ik heb hem zo gehaat, dat ik hem wel had willen vermoorden om der waarheid wil. En toch, als ik er voor ingewonnen werd, was er niemand met wie ik zo gemakkelijk kon verkeren na mijn overgang in de dierbare Borg.'

'O, vriend, wat zijt gij gelukkig, wat zijt gij gelukkig, eindelijk Thuis.

Ik loop hier met zonde, ik praat met zonde, ik ga naar huis om te zondigen en morgen als ik het beleven mag, dan preken met zonde en dat tegen dat lieve Wezen. Ik wil Hem bedoelen en ik kan Hem niet bedoelen. Laat hem zijn hart ophalen in de God der zaligheid. Laat hem de Heere Jezus eeuwiglijk omhelzen, waar naar hij heeft uitgezien. Weet ge wat hij nu doet; hij zegt: 'Vader, Zoon en Heilige Geest, ik dank U, dat ik ook de laatste jaren verdrukt ben geweest, want Uw toorn is afgekeerd en Gij troost mij.'

Hij zegt: 'Lieve Heere, Gij hadt niet beter met mij kunnen handelen.'

'Weet ge niet, dat de heiligen met Christus de wereld zullen oordelen, die Hem gram waren en die Hem lief hadden. Dan zal het gericht gespannen worden en op ieder oordeel zal hij uitroepen, gelijk hij hier gewend was, Halleluja. Amen.'

Eens kreeg hij van dominee J.H. Koster uit Montfoort het boek van Mr. Thomas Hooker *Heilzame Wanhoop*. Dominee Koster voegde er de woorden bij: 'Dat boek moet u maar lezen meneer Van Voorthuysen.' En onze leraar heeft het gelezen. Mijn exemplaar heb ik weer uit zijn handen mogen ontvangen. Weer lezen we slechts een enkele zin: 'De ziel, die waarlijk verootmoedigd is, is tevreden, dat de Almachtige over haar disponere, zoals het Hem goedgevindt. Ja, wat de Heere ook eist, de ziel legt de hand op de mond en gaat tevreden en vergenoegd henen, niets tegen de Heere hebbende te zeggen.

Hoezeer ook des Heeren werk verborgen is in andere dingen, nochtans alle zielen, die ooit tot Christus kwamen en die ooit tot Christus zullen komen, moeten dit werk in zich hebben en het is onmogelijk, dat het geloof in de ziel zoude zijn, tenzij dit werk er eerst is, om de weg voor het geloof te banen.

De ziel is tevreden en zegt niet één woord meer. Het hart, dat waarlijk vernederd is, is tevreden, zonder murmureren de staat van verdoemenis te ondergaan.'

*Maar onze Verlosser heeft het gezegd*

Over de vereniging met Christus zegt *Thomas Hooker* in een ander werk, en wat was ds. Van Voorthuysen ook verheugd over die woorden: 'Indien daar duizend werelden waren, die kwamen en zich zouden verzetten om de vertroosting der gelovigen te schudden, zij zouden het niet vermogen. De duivelen zouden even goed Christus kunnen scheiden van de Vader, of de liefde des Vaders uit Zijn eigen hart rukken en zo van Christus, als er ons van scheiden. De Heere begeert de Zijnen niet te lieven als een schepsel, niet als een vriend, niet als een voorwerp, maar als de Zoon Zijner liefde. Wat? Mij? Ja, u, arme, zwakke, dwaze, waardeloze worm, die in Hem gelooft. Ga daartoe uw weg. Nooit twistend, noch iets meer vragende. Het is genoeg. Neen, het is teveel. Ik zou het nooit gedacht hebben. Ik durfde het nooit geloofd hebben, maar onze Verlosser heeft het gezegd en gedaan.'

Maar onze Verlosser heeft het gezegd

Over de vereniging met Christus zegt Thomas Hooker in een ander werk, en wat was ds. Van Voorthuysen ook verheugd over die woorden: 'Indien daar duizend werelden waren, die kwamen en zich zouden verzetten om de vertroosting der gelovigen te schudden, zij zouden het niet vermogen. De duivelen zouden even goed Christus kunnen scheiden van de Vader, of de liefde des Vaders uit Zijn eigen hart rukken en zo van Christus, als er ons van scheiden. De Heere begeert de Zijnen niet te lieven als een schepsel, niet als een vriend, niet als een voorwerp, maar als de Zoon Zijner liefde. Wat? Mij? Ja, u, arme, zwakke, dwaze, waardeloze worm, die in Hem gelooft. Ga daartoe uw weg. Nooit twistend, noch iets meer vragende. Het is genoeg. Neen, het is teveel. Ik zou het nooit gedacht hebben. Ik durfde het nooit geloofd hebben, maar onze Verlosser heeft het gezegd en gedaan.'

### **Jezus weende**

Het was in de veertiger jaren, dat ds. Van Voorthuysen sprak in de Christelijk Gereformeerde kerk in Werkendam. Als je in die kerk zat, dan kon je de jongen zien, die het orgel aantrapte. Dan daalde hij en daarna kwam hij weer omhoog. Die jongen deed al zingend zijn werk met zijn psalmboek in zijn hand.

De predikant sprak daar bij gelegenheid over 'De opwekking van Lazarus uit de doden'. In het bijzonder stond hij stil bij de woorden: 'Jezus weende'.

Hij vertelde toen een kort verhaal om als het ware een zwakke afschaduwning te geven van die woorden en zo zei hij: 'Daar was een man, en hij verloor een zoon. Een jongen in de wereld levend. En die man weende niet, toen niet. Kort daarna verloor hij weer een zoon onder dezelfde omstandigheden. En hij weende niet.

Enige tijd later moest hij op de zolder van zijn huis wezen. Toen hoorde hij zijn enig overgeblevene zoon de woorden uitwenen: 'O God, kan ik nog bekeerd worden'. Toen weende die man. Hij weende van het ontzaglijk wonder.'

### ***En kwam in het huis van Zacharias en groette Elisabeth***

Eens toen de dominee in Sliedrecht stond, ben ik met hem mee geweest naar Nederhemert. Hij zou daar het Woord des Heeren verkondigen. Hij deed dit in een oude schuur of op de deel van een boerderij, dat weet ik niet meer zo precies. Het is ook meer dan veertig jaar geleden. Er stond een soort preekstoeltje, waar eerst de voorlezer op stond en daarna onze leraar. Dicht bij hem stond een petroleumkacheltje. Het was in de winter. Het zal niet zoveel warmte gegeven hebben, maar men proefde er wel de liefde uit. De dominee predikte over het bezoek van Maria, de moeder des Heeren, aan Elisabeth.

Hij merkte o.a. op: 'Zij kwam in het huis van Zacharias, maar zij groette Elisabeth. Niet direct Zacharias maar Elisabeth, in diepe verbondenheid. Beiden kinderen des Heeren, maar toch een speciale betrekking op Elisabeth.'

Die avond mocht ik mee naar het huis van diegene, die dominee Van der Poel in zijn boek Eben Haëzer noemde: 'Onze lieve vriendin **Bet Vos**'. Daar werden wonderlijke dingen gezegd. Daar was een vrouw, die naar het ziekenhuis moest voor onderzoek (men vreesde voor kanker) en zij vertelde, dat de dominee die avond middellijkerwijs door de verkondiging van het Woord des Heeren voor haar 'knopen had mogen ontbinden'.

Daar was een man, die de nood van zijn ziel mocht uitklagen. Daar was iemand - mei noemde hem naar ik meen kreupele Abraham - en die leidde mij naar buiten en hij wees mij een klein straatje en zei mij dat toen hij jong was, er in dat straatje wel tien kinderen des Heeren woonden.

Het was een merkwaardig gezelschap. Zelden heb ik een eerwaardiger vrouw gezien, van wie een groter rust uitging dan van 'onze lieve vriendin Bet Vos, die nu ook van alles los is, behalve van God in Christus, want zij is ingegaan in de rust, die daar overblijft voor het volk van God', zoals dominee Van der Poel eens schreef.

### **Ds. Joh. van der Poel (1909-1981)**

Een levend lidmaat

Het was op een avond van de dag des Heeren in de pastorie in Sliedrecht. Er waren nog al wat mensen, die met de predikant spraken over de wonderen des Allerhoogsten. Daar was ook een oude vrouw. Ze was doof. Ze sprak ontdekkende zaken uit. Er was een andere vrouw bij. Van de dominee hoorde ik later, dat die laatste vrouw een kind des Heeren was. Die dove vrouw was het niet met haar eens. Ze vond haar kennelijk te ruim. Achteraf denk ik wel, dat ze juist zo sprak, om die dove vrouw zich te laten uitzeggen.

De dominee mengde zich een ogenblik in het gesprek en zei: 'Deze vrouw kwam bij mij om lid te worden. En ze zei tot mij: 'Ik ben een levend lidmaat.' Hij zei het tot mij, maar zij verstond het. 'Ja', zei ze, 'Ja, dat heb ik gezegd, ontzettend en ik wist nergens iets van.' Ze schaamde zich tot diep in haar hart.

En God zal alle tranen van van ogen afwissen

Bij de begrafenis van **Jannetje van Dijkhuizen** zei ds. Du Marchie van Voorthuysen onder meer: 'En God zal alle tranen van hun ogen afwissen. Tranen van verwondering. Weet u welke tranen van verwondering?

Van onbeschrijflijke blijdschap zullen ze uitroepen: 'Ik hier? Ben ik toch aangekomen? Dat kan toch niet? Ach, lieve Koning, wat de grond aangaat, ach Heere, zegt de Kerk, heb ik het geloofd, maar wat de stand aangaat, ach Heere, dan was het eeuwiglijk onmogelijk bij U te komen, dan kon het toch niet.' Die verwondering als dat volk daar komt. Die aanbiddelijke wegsmelting. Zij zullen het uitwenen, kussende en aanschouwende de wonden van het geslachte en verheerlijkte Lam hetwelk ze hier door het geloof met enige hope gekust hebben. Dat Lam zullen ze daar aanschouwen. Daar zullen ze tranen hebben van verwondering. 'Hoef ik nu nooit meer te zondigen, Heere?'

'Neen', zegt de Heere: 'Kind, hier is geen zonde.' 'Heere, zal ik nu nooit zonden horen?' 'Neen, kind, hier hoor je geen zonden.' 'Heere, zullen hier nooit meer zonden komen?' 'Neen, kind, hier komen nooit meer zonden.' Dat zal die lieve Vader zeggen en hun tranen afwissen. 'Heere', zullen zij zeggen: 'hoef ik nu nooit meer van U weg. Blijven zonder te scheiden meer. Zal ik nooit meer kwaad van U behoeven te zeggen. Zal ik nu nooit meer behoeven af te keren van U? Nu eeuwig bij U zijn en met dat lieve Goddelijke Lam, dat ons kocht?' Die eerbied, die heiligheid, die eeuwige aanbiddelijke heerlijkheid, dat moogt ge nu aanschouwen, zonder te scheiden meer.

Eeuwige Vader Lieve Vader, zal ze daar uitschreien met betraande ogen. Lieve Vader en God zal die tranen afwissen. Dat mogen de Engelen niet doen. Dat werk zal God de Heere doen, dat zal alleen God doen. Die zal het doen als Vader. Die dierbare Heere Jezus, Die zal het als het Lam doen met Zijn doorboorde verheerlijkte handen. De Geest zal het doen in eeuwige volmaakte gemeenschap.

Ach, toen ik vrijdagmorgen naar Jannetje van Dijkhuizen ging, tussen Leersum, althans tussen Woudenberg en Amersfoort, zou ik bijkans in mijn autootje wenen vanwege het onuitsprekelijke geluk, dat ze in God aangedaan heeft, eindelijk, eindelijk. Toen heb ik gezegd: 'Lief kind van God, als ik me niet bedrieg, zusterken in onze Heere Jezus Christus, in Zijn dierbaar Bloed, vaart wel, vaart wel in 's Vaders lieve Schoot.' En toen een ogenblikje later, ik hoop niet, dat ik me bedrieg, toen kreeg ik o zo'n klein hoopje als een speldeknopje, een hoopje tegen hoop, dat ik toch nog eenmaal zonder zonde zal raken en dat met een hoopje als een speldeknopje. Het lag toch in Christus vast, goed verstaan, maar zo groot als een speldeknopje. Het was toch zo sterk, het was toch zo sterk, het was toch zo sterk op dat ogenblikje, dat zonde en dood en graf en verdoemenis en eigen vlees het niet konden keren. Een hoop als een speldeknopje in Christus om met die Kerk eenmaal, eenmaal verlost te worden om eindelijk God Drieënig, lieve God, grote God, lieve trouwe God groot te maken, ook met Jannetje van Dijkhuizen. Lief trouw Wezen, al Uw ellendigen, de kleine met de grote, de sterke met de zwakke, de rokende vlaswiek en de eikenboom, wij zeggen Uw lieve Naam dank voor Uw trouw. En in de Naam van onze Heere Jezus Christus smeken we deze mensen of ze U mogen leren vrezen voor het eerst of bij vernieuwing en Uw grote Naam prijzen en dat U ook deze dag nog wonderen wilt doen, Uw Naam ter ere alleen, Amen.'

Als slot werd gezongen Psalm 65 vers 2 oude rijm:

*Wel hem, dien Gij hebt uitgelezen,  
Dat hij bij U zij, Heer!  
Die ook altijd bij U mag wezen,  
Zonder te scheiden meer.*

Omringd door de goedertierenheden des Heeren Eens na de Bijbellezing in Sliedrecht van ds. Van Voorthuysen kwamen dominee **Van der Poel en ouderling Slager** in de pastorie. Ik kende ze niet. 'k Zie dominee Van der Poel nog binnenkomen, zijn handen wrijvend, want het was buiten koud. Dat was ons eerste contact. Dat contact is gebleven tot zijn dood.

Dominee Van der Poel was inderdaad, zoals onze leraar zei, een man met singuliere gaven en met genade. Zelden heb ik een mens ontmoet met meer zeggingskracht.

Vooraf tijdens zijn veelvuldig ziek zijn in Giessendam is dat contact verstevigd. Toen hij opgenomen was in het oude ziekenhuis in de Haarstraat te Gorinchem, liet hij vragen, of ik hem dagelijks wilde bezoeken om 's avonds met hem een gedeelte uit de Heilige Schrift te lezen. Tevens eindigde hij dan de dag met mij in gebed.

Eens is het toen gebeurd, dat hij afscheid van mij nam. 'Ik kom de nacht niet meer door', zei hij en hij nam afscheid en deed een zeer eerbiedig gebed. Daar ik toen juist in Breda examineerde, moest ik om daar op tijd aanwezig te zijn, met de pont van zeven uur over. De brug bij Gorinchem was er nog niet. Voor het overvaren ben ik eerst naar het ziekenhuis geweest. Toen ik op de kamer van dominee Van der Poel kwam, zat hij rechtop in zijn bed. Ik zei tot hem: 'Dominee, u kwam de nacht toch niet door.' Hij antwoordde: 'Omringd door de goedertierenheden des Heeren.' En dat was waar. In andere ziekenhuizen heb ik hem ook bezocht.

De laatste keer met dominee **Aangeenbrug**. Dat was in Ede. Toen hebben we gezongen aan zijn ziekbed en nam dominee Aangeenbrug afscheid van hem.

Wij hebben op zijn sterfbed afscheid van hem mogen nemen. Nooit heb ik iemand stiller op een sterfbed zien liggen. Hij lag daar 'in de Heere gerust'. Daar was geen verschrikking meer.



Toen wij enkele weken daarvoor met ds. Van Voorthuysen en mijn zoon hem het bericht gingen brengen, dat hij nog slechts (en enkele week had te leven, was hij ontdaan. Toen hij op zijn sterfbed lag, was hij gerust in de Heere.

*Gedenk o HEER, hoe zwak ik ken, hoe kort van duur*

Persoonlijk vond ik hem het aantrekkelijkst als hij ziek was. Dikwijls is hij juist op zijn ziekbed wonderlijk omringd geweest door Gods goedertierenheden. Ik heb hem mogen leren kernen in zijn pastorale zorg. Daarin was hij voortreffelijk. In het bijzonder herinner ik mij dan de gebeurtenis rond het sterven van **dhr. Docter** uit Delft. Dhr. Docter overleed tijdens een dienst op de Goede Vrijdag in de kerk te Ede. We zongen de eerste psalm: 'Gedenk o HEER, hoe zwak ik ben, hoe kort van duur.'

Het werd bevestigd. Dhr. Docter viel zijwaarts uit de bank en hij stierf.

Dominee Van der Poel is toen met mij naar Delft geweest. Met bijzondere tact en wijsheid deelde hij het bericht van het sterven mee aan mevrouw Docter. Hij kon lijden met de lijdenden.

*In den Geliefde*

De contacten van ds. Van Voorthuysen met dominee Van der Poel waren veelvuldig. Hij schreef erover in het 'In Memoriam' in het Oud-Gereformeerde Kerkblad.

In lief en leed zijn ze samen geweest.

Ik herinner me nog goed, dat dominee Van der Poel eens tijdens een ziekte van ds. Van Voorthuysen in de pastorie was geweest. De zieke ontving mij daarna met de woorden: 'Hij is een kind des Heeren, een geliefd kind des Heeren.'

Ze waren tezamen geweest 'in den Geliefde'.

*En mij hiertoe door U bereid*

Ds. Van Voorthuysen deelde omtrent het sterven van dominee Van der Poel in de ochtenddienst op de zondag na zijn overlijden mee: 'Dominee Van der Poel was eerst erg rustig. Later werd het anders. Toen hoopte hij nog, dat hij weer beter zou worden, om toch nog, al was het maar een keer, te kunnen prediken. Ik had er geen gedachte van. Dit verlangen is later bij dominee Van der Poel weggenomen. Toen ik de vorige week in het begin bij hem kwam, zei hij: 'Als je een gebedje doet, moet je niet vragen of ik weer beter mag worden.'

'Nee', zei ik: 'Ik zal vragen of we bekeerd mogen worden.' Toen heb ik een gebedje trachten te doen.

Ook donderdagmiddag ben ik bij hem geweest. De familie was daar ook aanwezig. Hij was zeer zwak maar wel bij bewustzijn. Hij was eenswillens met de wegen, die God met hem hield.

Een ogenblikje heb ik gesproken, daarna heb ik gelezen Romeinen 8 vers 31 e.v.: Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen? Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken? Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt? Christus is het, Die gestorven is, ja wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt' en vervolgens t/m vers 39. Toen ik voorlas vers 37: 'Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, Die ons liefgehad heeft', fluisterde hij na: 'Meer dan overwinnaars.' Af en toe onder het lezen zei hij: 'Amen.'

Daarna heb ik geëindigd en hem een hand gegeven. Toen ben ik naar huis gegaan. Vrijdagmorgen heb ik weer opgebeld naar zijn dochter, hoe het was. Hij had een pijnlijke nacht gehad en de dokter had hem iets gegeven. Ze dacht, dat hij sterven zou. Daarop ben ik er weer heengegaan en toen ik bij hem kwam, zag ik dat het zo was. Hij was niet geheel bij bewustzijn, maar ik geloof vast, dat hij alles hoorde, wat er gezegd werd. Dat kan soms bij stervenden. Soms reageerde hij iets.

Ik vroeg: 'Zal ik proberen een laatste gebed te doen? Ach, als er Eén bidden kan, is het Christus.' Daarna heb ik geprobeerd te bidden bij dit stervende kind. En ik geloof ook, dat hij het hoorde. Tijdens dat gebedje hoorde ik iets, werd het mijne een ogenblik afgesneden: 'Kind, je moet eindigen.'

Nog een paar woorden en ik zei: 'Heere dat het met Uw stervend kind mocht wezen wat bij Asaf waarheid was:

*'En mij hiertoe door U bereid*

*Opnemen in Uw heerlijkheid.'*

En nadat dat gezegd was, blies hij de laatste adem uit.'

Er was schuim op zijn mond. Zo is het gegaan. Wat de mensen erbij maken is teveel, wat ze eraf doen, is tekort.'

Gedenkt uw voorganger, die u het Woord Gods gesproken heeft

In het kerkblad van de Oud-Gereformeerde Gemeenten schreef ds. Van Voorthuysen naar aanleiding van het sterven van dominee Van der Poel onder meer: 'Toen werd vervuld, wat de Catechismus zegt, dat zij die in de Heere sterven van stonde aan tot Christus haar Hoofd worden opgenomen.

Daar worden al de beloftenissen - die in Christus ja en Amen zijn - voor dat volk volkomen vervuld. Daar zullen zij nooit meer zondigen, daar zal niemand meer zeggen: 'Ik ben ziek.'

Zij zullen nooit meer zichzelf bedoelen, maar alleen de ere Gods des Vaders, Die hen uitverkoren heeft in de stilte der eeuwigheid, voor de grondlegging der wereld. Diegenen zullen de kroon der rechtvaardigheid, die hun hier beloofd was - omdat ze Zijn verschijning hebben liefgehad (2 Tim. 4) - eeuwig mogen nederwerpen voor de voeten des Lams Gods, Die hen gekocht heeft uit dood, hel, zonde, vervloeking, satans macht en zondekracht.

Daar zullen zij in volkomen gemeenschap en storeloze vreugde - gewerkt door de Heilige Geest uitgaande van de Vader en de Zoon - God Drieëinig eeuwig verheerlijken.

Ds. Van der Poel heeft deze zaken bevindelijk mogen leren en die in onze gemeenten uitgedragen. Door de ontvangen genade - gepaard gaande met singuliere gaven - verwierf hij een bijzondere plaats binnen onze gemeenten.

Vanaf het eind van de dertiger jaren hebben we met elkander verkeerd - lief en leed gedeeld - en nooit met elkander behoeven te twisten.

Als we elkander persoonlijk mochten ontmoeten in zijn gezonde en zieke dagen, mochten we elkander altijd vinden in onze oudste Broeder, de Heere Jezus Christus, Die Zich heeft doodgeliefd, opdat wij zouden leven.

Gedenkt uw voorganger, die u het Woord Gods gesproken heeft en volgt zijn geloof na, aanschouwende de uitkomst zijner wandeling.'

#### *Een mens in Christus*

Ds. Van Voorthuysen vertelde mij eens, dat toen hij op bezoek ging bij de oude en toen zieke **dominee Toes**, de Heere tot hem zei: 'Een mens in Christus.' Ook vertelde hij mij, dat dominee Toes eens zei: 'Of ik in de hemel kom, dat is niet zo belangrijk, of

u er komt, ook dat is niet van zo'n groot belang, maar dat Hij, de gezegende Heere Jezus Christus daar is, daar gaat het om.'

*Gij zijt verlost, God heeft u welgedaan*

Toen de predikant het overlijdensbericht kreeg, de rouwkaart ontving van het sterven van dominee MA. Mieras (1915-1981) en daarop las: 'Ontslapen in Zijn God in Christus' was hij verblijd dat te lezen.

Hij vertelde mij ook, dat hij vernomen had, dat dominee Mieras de laatste keer dat hij in Papendrecht sprak, hoewel hij vermoeid en ziek was en nauwelijks nog spreken kon, nog iets meegedeeld had van het wonder des Heeren dat in zijn leven geschied was.

We kunnen het ook lezen in een van de predicaties van ds. Mieras. Daarin zegt hij onder meer: 'Toen dat ogenblik aan kwam te breken en de Heere bij mij kwam en zei: 'Mieras, kom, treed nu eens toe en laat ons te samen richten en vertel eens uw redenen.'

'En ter plaatse, waar hij in het gericht betrokken wordt, daar wordt hij niet in betrokken met kenmerken van het leven, met eigenschappen van het leven, maar hij wordt betrokken in het gericht, met een onbetaalde schuld en een onverzoende zonde. En wanneer hij nu op dat punt terecht komt, in dat gericht betrokken wordt, dan wordt zijn ziel ingewonnen tot een volmaakte deugd van dat eeuwig Goddelijk recht.

En ziet, dan leert hij dat recht te kussen, mijne geliefden, het recht met een blijde kus begroet, om onder dat recht zijn leven te verliezen, om eens op te mogen staan in een Ander. O, op te mogen staan in een Ander, toen hij lag in de banden van de dood, toen hij af kwam te vallen in de afsnijding van eigen grond en vallen mocht op de vleugelen van God in Christus' gerechtigheid. Toen ervoer mijn ziel: 'Gij zijt verlost, God heeft u welgedaan.'

*Het is zo eenvoudig mensen. Het is maar een uitzetten.*

Vroeger stond hier **dominee Boone** op de preekstoel en dan zei dominee Boone: 'Mensen, bekeerd worden, dat is zo eenvoudig. U hebt allen wel een kopje en een schoteltje. Als je nou aan tafel zit, dan moet je dat kopje eens nemen en naast dat schoteltje zetten. Da's eruit. En als het eruit staat, neem het dan weer op en zet het er weer in. Da's erin. En dan bedoelde hij, dat u uitgezet zou mogen worden, om er door Christus ingezet te worden.'

Als ds. Van Voorthuysen over, deze zaken sprak, dan nam hij zijn zakdoek en liet hij hem voorzichtig vallen op het Woord des Heeren. Dan zei hij: 'Zo zacht, zo eenvoudig', alsof hij zeggen wilde: 'Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden.'

*Dat het nu zo onmogelijk is, dat het nu zo eenvoudig is*

Regelmatig verkondigde ds. Van Voorthuysen het Woord des Heeren in Bergambacht. Daar was onder zijn gehoor de oude **Kees de Graaf**. Hij was ouderling te Bergambacht. Toen ik hem de eerste keer zag, was hij al hoogbejaard. Hij zat bij de deur van de consistoriekamer. Dominee Van der Poel vertelde mij eens dat de hoogbejaarde ouderling tijdens de viering van het Heilig Avondmaal des Heeren zei: 'Laten we hier maar blijven zitten.' Het was hem daar goed.

Eens liep deze man - naar onze leraar mij verhaalde - over de landen bij Bergambacht en hij riep uit: 'Heere, dat het nu zo onmogelijk is.' Hij liep er ook een andere keer, later, en hij riep uit: 'Heere, dat het nu zo eenvoudig is.'

Ook hij bedoelde: uitgezet worden uit zichzelf, dat het eerste, en ingeplant worden in Christus, dat het tweede.

*Ik ween, omdat ik God kwijt ben*

**Pieter de Gast uit Batteloord** zei tot enige mensen uit Urk: 'Jullie dominee is een kind des Heeren, maar als hij bij mij komt - en eens zal hij komen - dan zal ik hem vragen, hoe hij in dat 'hoerenhuis' (de kerk) terecht is gekomen.'

Op het einde van het leven van Pieter de Gast werd ds. Van Voorthuysen door de Heere tot hem gedreven. Toen hebben ze samen gesproken over de wonderen des Allerhoogsten. Maar over dat komen in het 'hoerenhuis', zo vertelde mij de predikant, 'hebben wij met geen enkel woord gerept.' Toen heeft Pieter de Gast onze leraar gevraagd, of hij hem wilde begraven als hij zou gestorven zijn ... De dominee heeft dat gedaan, samen naar ik meen met dominee Van der Poel en dominee Blok.

Onze leraar vertelde mij, dat toen Pieter de Gast begraven werd - het was op een feestdag van het Oranjehuis - in heel Nieuwe Tonge de luiken gesloten waren. De begrafenisondernemer had nog nooit zo iets meegemaakt.

Pieter de Gast had botkanker. Toen hij op zijn ziekbed lag, dat zijn sterfbed mocht worden, gebeurde het, dat hij weende. Degene, die hem verzorgde vroeg hem: 'Heb je zo'n pijn?' Hij antwoordde: 'Dacht je dat ik daarom ween, ik ween, omdat ik de Heere kwijt ben.'

Maar 't vrome volk in U verheugd'

Op een van de eilanden woonde **Bram van Lente**. Toen hij oud was, was hij zeer gebogen. Op 26- jarige leeftijd werd hij door Goddelijke genade verzoend met een Drie-enig God. Hij was een onkerkelijk man, totdat hij ds. Van Voorthuysen eens beluisterde. Later toen deze leraar voor de tweede maal in Urk stond en Van Lente bij hem kwam om naar het huis des Heeren te gaan, was het altijd dominee Van Voorthuysen, die hem zijn schoenen aantrok. En altijd zei hij, dit doende: 'Goliaths voeten, maar Davids hart'.

In 1953, 's zaterdags om vier uur, maakte de Heere aan Van Lente bekend dat Hij die nacht met Zijn oordelen zou komen, water, vuur of zwaard. Maar, zo zeide de Heere tot hem: 'Tot u zal het niet genaken'.

En in die nacht verdronk het eiland Flakkee met uitzondering van Melissant. En verder ging het zoals in de Heilige Schrift geschreven staat: 'Maar niemand gedacht aan die arme oude man'.

Eens kwam Van Lente bij de **oude Adriaanse**, die tot hem zei: 'Ik ga vandaag naar Huis, Bram'. Hij was in het geheel niet ziek, maar even voor middernacht nam de Heere Zijn kind tot Zich.

Dominee Van Voorthuysen heeft Van Lente begraven met de woorden uit Romeinen 8 vers 1: 'Zo is er dan geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar den Geest'.

Op het graf werd Psalm 68 vers 2 gezongen:

*Maar 't vrome volk, in U verheugd,*

*Zal huppelen van zielevreugd,*

*Daar zij hun wens verkrijgen.*

Voor de dienst stond er een vriend op en die zei: 'Mensen, als u in Christus hoopt te sterven, dan moet u wel in Christus geleefd hebben'.

Verschillende jaren hebben we ons ook bezig gehouden met de herdenking van de hervorming. Wat een blijdschap had de dominee bij het lezen **van Luther**, in het bijzonder bij het lezen van *De Vrijheid van de Christenmens en over de Galatenbrief*. (Maar ook bij het lezen van de Institutie van Calvijn en dan in het bijzonder bij het hoofdstuk 'Over het geloof'.)

Bij Luther lezen we: 'De onvergelykelijke heerlijkheid van het geloof is deze, dat het de ziel verbindt met Christus als de bruid met haar Bruidegom. Door welke sacramentele vereniging, gelijk de Apostel zegt, Christus en de ziel worden gemaakt tot één vlees. Hieruit volgt dan ook, dat alle dingen hun beiden gemeen worden. Al het Zijne is het mijne en al het mijne is het Zijne. Mijn Liefste is mijn en ik ben Zijn.'

56 Maar ook zeer in het bijzonder hield ds. Van Voorthuysen van de woorden die Luther mocht schrijven over de rechtvaardigmaking uit het geloof. 'Tegenwoordig zijn er veel tot vermetelheid gebracht, die met alle geweld rechtvaardig en vroom willen zijn, terwijl zij niets weten van de Gerechtigheid, welke voor God geldt en welke ons in Christus zo rijkelijk en om niet gegeven is.'

En deze woorden: 'Ik werd ook door allerlei leringen omgedreven, totdat de Genade Gods mij in de haven bracht en op deze onbewegelijke rots - de leer der Rechtvaardigmaking door het geloof - vaststelde, zodat ik nu voorzeker weet, wat ik te onderwijzen en te leren heb en wat ik bezit, terwijl ik niet meer omgedreven word.

Daarom bid ik u, volhard er in, dat gij met alle nadruk, op allerlei wijze en aan alle plaatsen, deze gerechtigheid des geloofs verkondigt; ja, al was het ook tot vervelens toe, want de gehele wereld is toch buitendien met dezulken opgevuld, die al schrijven, prediken, drukken laten, zonder deze leer aan te roeren. Velen vervolgen haar, de meesten (zo zij haar geen verder nadeel toebrengen) verdonkeren haar en mismaken haar. Trouwens dit is geen wonder, want zij alleen is de verzen van het Vrouwenzaad, hetwelk der slang de kop vertreedt.'

En: 'Deze leer is de hoofdsom en de hoeksteen; door haar alleen wordt de Kerk geteeld, gevoed, opgebouwd, bewaard, verdedigd, zodat zonder haar de Kerk geen ogenblik kan bestaan.

Verstaan wij dit leerstuk recht en rein, dan zien wij de ware hemelse zon; verliezen wij daarentegen dezelve, dan hebben wij ook niets anders dan enkel helse duisternis.'

Uit de Institutie van Calvijn: 'Niemand zeg ik, is een gelovige dan die op de gerustheid en vastigheid zijner zaligheid steunende, met vertrouwen en vrijmoedigheid den duivel en de dood bespot gelijk wij verstaan uit die voortreffelijke roeping van Paulus: 'Ik ben verzekerd, zegt hij, dat noch dood noch leven, noch Engelen noch Overheden, noch Machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods welke is in Christus Jezus onzen Heere.'

Met David: 'Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezes, want Gij zijt met mij. Want wij verkrijgen de zaligheid, wanneer wij weten, dat God onze genadige Vader is, vanwege de verzoening die door Christus is geschied en dat Christus ons gegeven is tot gerechtigheid, heiligmaking en leven.'

Eens vertelde ds. Van Voorthuysen: 'Ik heb eens een man gekend en die zocht steeds maar naar dwalingen bij Luther. En als hij er dan weer één bij Luthers avondmaalsviering gevonden had, dan had hij daar zo'n plezier van en dan praatte hij daar veel over. Hij leek dan wel wat op zo'n klein keffertje, dat tegen een leeuw blafte, zo ergens bij zijn achterpoten. Een leeuw, die dan op zijn best even omkeek naar dat gekef bij zijn achterpoten, alsof hij zeggen wilde: 'Ga toch naar huis, hondje.'

*Tot U, o HEERE! hef ik mijn ziel op  
'k Hef mijn ziel, o God der goden*

Nooit heb ik iemand met meer eerbied en groter eenzaamheid voor de preekstoel zien staan, dan ds. Van Voorthuysen, wanneer hij zijn handen vouwde voor het stil gebed. Stilte en eenzaamheid omgaven hem dan.

Men moet liefhebben om eenzaam te kunnen zijn. Hij mocht liefhebben, hij was eenzaam. Ook in zijn studeervertrek. Vaak heb ik hem daar aangetroffen in alle stilheid. Dan zat hij in de hoek achter zijn bureau, dat bedekt was met boeken, die ongeopend waren. Hij opende ze niet meer. Soms nam hij een boek uit onze tijd en dan zei hij: 'Het is te dik, dat kan niet allemaal van God zijn.' Dan legde hij het weer neer. Hij mediteerde veel en hij dacht.

Op de preekstoel was hij toch weer anders. Dan had hij toch weer kracht, tot aan het einde zijns levens. Zelf zegt hij ervan: 'Daar de eerste keer (in Urk) begon ik, waar ik nog bijna altijd mee begin, met de woorden: 'Ach, Heere....' en dan een kort gebed. Dat was daar voor de eerste maal. We zongen Psalm 25 vers 1: "k Hef mijn ziel, o God der goden.' Daar zijn we mee begonnen. En wonderlijk, toen was het alsof er iets over mij kwam en in mij kwam, wat ik in het gewone leven en in het gewone niet had. Of er iets in kwam, waar kracht in was, wat anders was, dan in een gewoon gesprek, waar dan ook en hoe dan ook. Daar voelde ik iets van een ambtelijke kracht.'

Men heeft wel eens gezegd: 'Onze dominee is geen strijdbaar held.' Zelf zou hij waarschijnlijk gezegd hebben, dat moet je ook gemaakt worden. 'Elia op de Karmel en Elia vluchtend voor een vrouw.'

In wezen was hij inderdaad vrijwel zonder verweer. Zijn aard was beminnelijk en hij was te voornaam en te beschaafd om iemand opzettelijk te kwetsen. Zelf is hij daar niet aan ontkomen. Men heeft hem trachten te krenken, bedekt en in het openbaar. Grof en subtiel, godsdienstig en goddeloos. Maar was hij geen strijdbaar held?

Hij was het zeker, maar niet in zichzelf. Hij is het gemaakt, inzonderheid tijdens de bediening van het Woord des Heeren. Hij was het in zijn Meester, Die doden levend maakt en het weggedrevene zoekt. Hij heeft alleen gestaan als zijn Meester. Hij was toch een strijdbaar held door de mogendheid des Heeren. In zijn predicaties was hij onverzettelijk als niemand anders. Nooit heeft hij behoefte gehad om zijn woorden te nuanceren. Hij heeft het ook nooit behoeven te doen. Als hij het ontzaglijkst was, was hij het absoluutst en tevens het lieflijkst. Zo mocht hij een leeuw zijn en een lam als zijn Meester. Een dienstknecht des Goddelijken Woords.

Hij mocht het John Knox nazeggen: 'Op de preekstoel ben ik geen meester van mijzelf.' Als we hem die uitspraak voorlazen, zei hij: 'Wat is dat waar.' Op de preekstoel mocht hij enigszins zeggen met de patriarch Jacob: 'Komt samen en hoort, gij, zonen van Jacob! en hoort naar Israël, uw vader.' Dan kende hij geen vrienden, dan zag hij geen vijanden. Dan bracht hij het Woord des Heeren.

Zelf zou hij zeggen: 'Alles te kort.' Dat was waar. En toch het Woord des Heeren. Doe er niets bij, doe er niets af. Ondanks alles toch de ganse raad des Heeren.

Ds. Van Voorthuysen was altijd door een zekere stilheid omvangen. In het bijzonder had hij dit als hij het Woord des Heeren bediende. Hij had het ook tijdens onze gesprekken in zijn studeerkamer. Dat kwam niet alleen, omdat hij luisteren kon. Het had ook nog een andere reden.

Wezenlijke beleving van vrije soevereine genade maakt de mens altijd stil. Stil van uiterste verwondering. Die stilte omgaf hem. Het wonder des Allerhoogsten is hem altijd het Wonder des Allerhoogsten gebleven.

Die stilte is waarschijnlijk door niemand helderder verwoord dan door zijn enige leermeester op aarde, dominee J.H. Koster van Montfoort en wel als volgt: 'O, wat zal het in de hemel naar het wezen der zaak stil zijn; alles stil; vanwaar die stilte? Ga het na in Openbaring 8. Het gebed der heiligen wordt gelegd op de voorbede van een voorsprekende Christus. Wat zal er een eeuwig stilzwijgen zijn in de hemel om te horen naar wat de Zone tot de Vader zegt en de Vader den Zone antwoordt.'

*Het is toch niet je eigen werk*

Toen ds. Du Marchie van Voorthuysen pas predikant was ontmoette hij dominee **Groen**, Christelijk Gereformeerd predikant te Rotterdam. Ds. Van Voorthuysen moest het Woord des Heeren verkondigen en hij was wat zenuwachtig. Toen zei dominee Groen ('Ik vond hem altijd de pittigste', zei dominee Van Voorthuysen) tot hem: 'Wat ben je toch zenuwachtig Van Voorthuysen. Je hoeft toch je eigen werk niet te doen.'

Ook vertelde de dominee mij eens, dat toen hij te Urk stond, de eerste keer, hij de kerkeraad sterk aangeraden had, dominee Groen eens te laten komen om het Woord des Heeren te bedienen. Het kostte veel moeite eer hij kwam. Urk was toen nog een eiland en dominee Groen voelde niets voor zo'n verre reis en dan nog varen. Ds. Van Voorthuysen zei toen tot hem: 'De apostel Paulus maakte wel grotere reizen, waarop dominee Groen antwoordde: 'Maar ik ben Paulus niet.'

Eindelijk was het dan toch zo ver en dominee Groen zou het Woord des Heeren bedienen. Later zei ds. Van Voorthuysen: 'Ik had nogal hoog van hem opgegeven en het ging die avond juist helemaal niet. Na een kleine twintig minuten liet dominee Groen al zingen voor de tussenzang. De collecte zal wel niet meegevallen zijn. Na het zingen begon dominee Groen aan de toepassing. Nooit heb ik de Weg des Heeren met Zijn volk zo helder en zakelijk horen verkondigen.'

Ook vertelde ds. Van Voorthuysen mij dat dominee Groen tot hem zei: 'Van Voorthuysen, heb jij ook zo'n hekel aan dominees.'

Tijdens de verkondiging van des Heeren Woord

Dominee Van Voorthuysen zei eens: 'Ik kijk altijd over de mensen heen als ik preek. Ik ben veel te menselijk om ze aan te kijken. Als ze wenen, ga ik ook wenen. Als ze slapen, word ik kwaad, zou ik gaan schelden. Als ze niet opletten ook.'

*De inhoud van zijn bediening*

Men zou haar kunnen omschrijven met de woorden die hij eens sprak naar aanleiding van Hebr. 12 vers 29: 'Want onze God is een verterend vuur.' Hij had toen drie punten en zijn hoofdgedachte was: 'God is een verterend vuur':

1. Van Wien hier gesproken wordt.
2. Hoe vreselijk dit is buiten Christus.
3. Welk een troost dit geeft in Christus.

En het zal geschieden, ten tijde des avonds, dat het licht zal wezen. ZACHARIA 14 VERS 7b

Eens vroeg ik ds. Van Voorthuysen: 'Dominee is het nu donker, nu u oud bent?' Hij antwoordde: 'Het is wat lichter geworden ten tijde des ouderdoms. Donderdag kreeg ik nog iets te zien van de verschrikkelijkheid buiten Christus te leven. Het is rustig, zo denk ik meerdere malen, dood, waar is uw prikkel, voor hen, die in Christus zijn. Hel, waar is uw overwinning? Ik weet niet waar die prikkel is.'

*Een ware kleine niet geërgerd*

Eens zei de dominee op een avond van de dag des Heeren (het was de 21e september 1980): 'Ik ben blij, dat ik geprobeerd heb in zwakheid om het Woord van Christus in eenvoudigheid neer te leggen. Ik heb geen leugens gestoffeerd en een ware kleine niet geërgerd. Het is beter een molensteen om de hals te krijgen dan één van de kleinen, die 'in Mij' gelooft te ergeren. Om een kleine te ergeren met drog-, dool- en dwaalgronden. Dan is het beter een molensteen om de hals te krijgen, dan dat u die ergert met jamaar, jamaar' en dan aankomt met iets, wat er op lijkt en het niet is. Liever altijd zwijgen dan zonder het bevel des Heeren voorganger te zijn.'

*Zend Uw licht en Uw waarheid*

In de tijd, dat de leescommissie 'Van Woord tot woord' bezig was met een methode voor het aanvankelijk lezen en er ook vergaderingen waren van de commissie voor het onderwijs, opende ds. Van Voorthuysen de vergadering eens met het volgende: 'Zend Uw licht en Uw waarheid'. David smeekt in deze Psalm voor zijn verdere ambtelijke bediening niet om licht. Hij had geleerd daar bang voor te zijn. Had hij niet Achitofel gekend, die hij in Psalm 55 zijn leidsman en zijn bekende noemde?

Hij had een onbeperkt vertrouwen in hem en toch, Achitofel was de Judas van het Oude Verbond. David, een man Gods, verlicht en een profeet, zag niet dat Achitofel een huichelaar was. Net zomin als de elf discipelen Judas verdacht hebben. Altijd hebben ze het beste van Judas gedacht en zo was het ook met David bij Achitofel.

Het grootste wonder mocht nog voor u en mij wezen dat de Heere ons nooit stelt tot een Achitofel of Judas. Soms stelt de Heere personen als een voorbeeld, als een baken in zee. Ontzaglijk als de Heere een mens daartoe stelt, om verhoogd door gemene genades en vermeende genades om in Zijn Naam te profeteren, duivelen uit te werpen, om vele krachten te doen tot Zijn eer en Naam. Dit alles weet David en daarom smeekt hij niet om licht, maar om Uw licht, want Uw licht doet klaarder dan de zon ons het heuglijk licht aanschouwen. Ander licht vraag hij niet, want dat kan dodelijk gevaarlijk worden. Het gaat om het licht door Christus, in Christus, uit Christus.

En Uw waarheid. Niet een, mijn, maar Uw waarheid. Uw waarheid is onbedriegelijk, betrouwbaar voor de eeuwigheid, want Hij zegt: 'Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven.'

Het gaat niet om een waarheid, dat kan doodsgevaarlijk zijn, maar om de echte waarheid, dat is zaligmakende waarheid in Hem, Die het Licht, het Leven, de Waarheid is tot in eeuwigheid. Die God van David zij of worde onze God tot in eeuwigheid en dat Die ons leiden mocht en nu en straks op reis naar de eeuwigheid.'

*Naar des Heeren Woord*

Met een enkele zin naar het Woord des Heeren, leerde de dominee ons soms de ganse weg der zaligheid. Zo zei hij eens: 'Het is satanskind of Godskind. Dacht u, dat men een Godskind kan worden zonder een onbeschrijfelijk Godswonder. Dat dat een gevolg is van een omkering, enig gezichtelijk werk. Je kunt een krachtdadige omzetting hebben, maar in de hel zijn er die wel een omzetting, maar geen overzetting gekend hebben. Dat verzoent niet één zonde. Dat kan alleen door het zaligmakend geloof in Christus. Dit heb ik geprobeerd u voor te houden.'

Dikwijls haalde ds. Van Voorthuysen het woord van **Erskine** aan:

'Één hoogmoedige gedachte is genoeg om een miljoen engelen en een omzwevende gedachte om een miljoen werelden te verdoemen...'

'Het is Schibboleth of Sibboleth. Schibboleth, dat betekent: vaart, water, stroom. Het was een woord, dat niet opviel bij de rivier. Sibboleth. Het verschilt maar één letter in



de uitspraak, het heeft in het Hebreeuws niet eens een nader letterteken. Alleen het puntje boven de letter staat op een andere plaats. Bij de één rechts, bij de ander links. Een klein onderscheid? Het kostte 42.000 mensenlevens. Rachab heeft haar leven gewaagd en voor wie? Voor boetgezanten, doodsgezanten, vloekgezanten, oordeelsprofeten. Voor mensen, die de ondergang zouden zijn van haarzelf, van haar huis, van haar geslacht en volk. Wonderlijk!

Als de Heere ooit met een mens begint te twisten, kun je eerder het water van de zee opdrinken en de sterren van de hemel grijpen dan met God verzoend worden.

Ongeloof is de grootste zonde. Om dat te weten moet je heel wat gezien hebben, voor je bevindelijk weet, dat dat de grootste zonde is. Dat is: niet in Hem zijn. In Hem zijn, dat is voor God oprecht zijn door het geschonken geloof tot Zijn verheerlijking.'

In dit verband haalde ds. Van Voorthuysen graag aan de woorden van dr. Alexander **Comrie**, die als noot te vinden zijn in De tien maagden van Thomas Shepard. Laat dit een regel zijn: 'Alle blijdschap, die niet voortvloeit uit het aannemen en omhelzen van den Persoon des Middelaars is vals.

De blijdschap gaat niet voor het geloof, maar volgt op die daden, waardoor de ziel met Christus verenigd wordt. Met de oprechten is het zo gesteld, dat niet de belofte, maar Jezus in de belofte; niet het zien van Jezus in de belofte, maar het dadelijk aannemen en verenigen van hun ziel door het geloof met Christus, datgene is, wat hun rust geeft.' In zijn predicatie over 'De man zonder bruiloftskleed' zei de dominee eens: 'Ik weet van een man, die op zijn sterfbed lag. Een man met een overgang en grond. Maar het was zo donker, hij kon nergens meer bijkomen, een stikdonkere nacht. Hij krabde zich aan de muur het bloed uit zijn vingers en riep maar: *verloren, verdoemd, maar nochtans in Christus rechtvaardig voor God*. Dat ene puntje, in Christus, daarin verstomde hij niet.

De man in de bruiloftszaal verstomde niet als ze naar zijn bekering vroegen, daar kon hij wel verslag van geven. Maar toen de koning naar een bruiloftskleed vroeg, verstomde hij.' We moeten vatten wat ds. Van Voorthuysen leerde. We doen dit aan de hand van een overdenking naar aanleiding van Exodus 3 vers 3.

Naar aanleiding van een predicatie over Handelingen 2 vers 17, 18 en 19 merkte hij eens op: 'Hoe is de zon verduisterd. Wat is oude Waarheid? Tegenwoordig noemen ze wat oude termen zonder Christus ook oude waarheid. Je kunt tegenwoordig in Christus wezen, zonder het ook te weten. Enige beginselen, enige beroerselen, dat is Christus. Anderen kunnen preken zonder Hem zelfs te noemen. Wat een donkerheid! De zon is veranderd in duisternis. Een waarachtig kind van God wordt met 'gezichten' al onbekeerder en raakt steeds verder weg. Maar niet een huichelaar, die neemt er steeds door toe, die groeit steeds verder.'

En naar aanleiding van vraag 49 uit de Heidelbergse Catechismus zei hij: *Wij zoeken door de kracht van de Geest wat daarboven is. Wij zoeken wat boven is, niet omdat het heerlijk is, of hemels is, maar omdat Christus daar is.*

Als Christus beneden was, zochten wij het beneden. Als Hij in de hel was, zochten wij het in de hel. Altijd zoeken wij het waar Christus is. Altijd God in Christus.

'Wij zoeken het', staat er. Niet wij vinden het. Dat kunnen wij niet. Een Christen is als een kompas. Zoals een naald van een kompas altijd naar het noorden wijst, ook als het schudt, als je het op zijn kop houdt, zo heeft ook een Christen altijd iets van Christus. Zo is hij ook altijd op Christus gericht.'

En Mozes zeide: *Ik zal mij nu daarheen wenden, en bezien dat grote gezicht, waarom het braambos niet verbrandt*

'Als God gaat werken met Zijn Geest tot overtuiging, dan gaat alles branden \anwege de zonde en dan wordt het een wonder, dat hij door de brandende toorn Gods nog niet is verteerd.

En de Geest gaat door, ontdekkend, ontledigend, ontblotend, plaatsmakend. Die Geest werkt op de ere Gods aan. Die gaat hen plaatsen voor het heilig recht.

Laat ons toch zien dat grote gezicht, waarom dit uitverkoren braambos niet verbrandt en hoe de ziel blijft bestaan door de onmogelijkheid heen. Omdat het krachtens verkiezing in Christus is, gaat het door en zal hun onder het toevallend recht die Persoon geopenbaard worden.

Maar degenen, bij wie dit gemene werkingen zijn, worden en blijven hier bekeerd mee en straks is alles opgebrand en is er alleen nog wat as over. Dan is dat braambos wel verbrand.

Maar bij een enkeling gaat het door. Die leren de brandende vijandschap tegen het Borgwerk van Christus kennen: die moeten verbranden, voor eeuwig verbranden met een geopenbaarde Borg, vanwege hun ongelof en omdat zij met alles nog buiten Christus zijn.

Maar wanneer ze in het omhelzend recht de deugden Gods liever krijgen dan hun eigen zaligheid, in dat punt des tijds, waarin zelfs geen gedachte is aan hel of hemel, aan verdoemenis of zaligheid, dan worden ze daar achter de woestijn geleid en ontvangen ze Christus, Die de Wet Gods droeg in het midden Zijns ingewands, uit handen van de Rechter. Daar wordt een vertoorn Rechter een verzoend Vader in Christus.

Want tenslotte: Christus heeft de volle brandende toorn Gods gedragen en is niet vergaan. In Hem is de hitte van Gods gramschap geblust. Gestorven, maar ziet Hij leeft. En daarom zingt de Kerk:

*Al is het, dat mijns vijands gramschap brandt,  
Uw Rechterhand (dat is Christus) zal redding geven.'*

Een andere keer zei ds. Van Voorthuysen in dit verband: 'Je moet over het recht praten, maar niet naar recht verdoemen, alles wat buiten Christus is. Net zo'n beetje erlangs heen; wel over het recht, maar niet te diep separeren. Dan krijg je veel aanhang.'

*Wat is uw enige troost, beide in leven en in sterven?*

Eens vroeg iemand aan onze leraar: 'Zou u uw aantekeningen over de Heidelbergse Catechismus niet in druk willen laten verschijnen?' Nog zie ik de stille lach van onze dominee. Hij zei: 'Mijn vriend, dat kan toch niet. Hier ligt de Catechismus van dominee Van der Groe. Stel nu eens dat daar naast zou liggen de Catechismus van dominee Van Voorthuysen. Dat kan toch helemaal niet.'

Toch zouden ze wat de grondslag betreft niet ver uit elkaar liggen. Bij de behandeling van de eerste vraag zei hij eens: 'Wat is uw enige troost, beide in leven en in sterven? Christus en Zijne gerechtigheid, of God in Christus. Niets meer en niets minder.

Als ik van mijzelf ben, dan ben ik van de duivel, van de wereld, van een beetje godsdienst zonder God, van een christendom zonder Christus, van een vermeende Christus of een gestolen Christus, een schijn-Christus of van een gezichtelijke Christus, Die nooit door het recht geschonken is.

Als ik van mijzelf ben, dan ben ik van de verdoemenis, van het zelfbedrog en noem maar op. Maar neen, niet mijns, maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen. Gij hebt ons Gode gekocht, uit de voorportalen der hel. Uit de klauwen des duivels, uit een godsdienst zonder God. Uit een vermeend geloof, uit een vermeende zaligheid. O God, dat we niet omgekomen zijn. Alleen, door Uw genade, Uw

opzoekende genade, voor het eerst en bij vernieuwing. Gij hebt ons Gode gekocht, door Uw bloed, o Lam Gods.'

#### *Het waar zaligmakend geloof*

Bij de behandeling van de Catechismus zei hij eens: 'Als Zondag 7 van de Heidelberger Catechismus het welwezen van het geloof is, zoals sommigen zeggen en niet het wezen, dan klaag ik met Van der Groe, de Catechismus aan. Dat geloof van Zondag 7, dat hebben alle uitverkorenen. Tot de kleinste zuigeling in de genade toe. Wonderlijk: één geloof, één hoop, één liefde. Eén God, één Christus. Wonderlijk! Dank U, Heere, voor die lieve Catechismus. Wat hebben die opstellers een Goddelijk licht.

Hebt u dat licht niet? Als u dat niet hebt, verbeeldt u zich dan alsjeblieft niets. Dan klopt je straks op de deur met de dwaze maagden. Bid dan: 'Heere, ik heb het niet, zou U het mij willen schenken?'

Aan een vriend, die hem eens schriftelijk een vraag hierover stelde, schreef hij: 'Met Van der Groe getuig ik: ik ken geen ander zaligmakend geloof of het heeft de inhoud van Zondag 7.

Alle geloof dat daar niet mee in de wortel overeenstemt en in wezen hetzelfde is, is geen zaligmakend geloof. Men heeft geen reden en oorzaak om het zaligmakend te mogen noemen. Want zonder dat geloof is het onmogelijk Gode te behagen. Al zouden we al onze goederen aan de armen geven, aan Gods volk; al zouden we ons lichaam overgeven om verbrand te worden, het zou ons geen nuttigheid doen, zo we de echte ware liefde uit God tot God in Christus misten. Ja, al spraken we de talen der mensen en der Engelen, het zou een klinkend metaal en een luidende schel in de oren Gods wezen.'

Om met Matthew Meade te spreken: 'Een mens zou kunnen bidden als een Engel, spreken als een apostel en het hart van een duivel kunnen bezitten. Een mens zou over het geloof kunnen schrijven boekdelen, rechtzinnig, op zichzelfe waarheden en nochtans het geloof kunnen missen.'

#### *Maar ook mij*

Verder schreef hij aan een vriend, die hem vroeg aangaande Zondag 7 van de Heidelberger Catechismus over de woorden: 'Maar ook mij', het volgende: 'Een vast vertrouwen, dat niet alleen anderen, maar ook mij, zelfs ook mij, wonder aller wonderen, waar het nooit kon, waar ik het nooit zocht, waar ik nooit bekeerd kon worden. Want ik was een verworpen huichelaar en de zonden waren zo groot, die konden niet vergeven worden. De afstand was zo groot tussen God en mij; veel groter dan alle oceanen van de wereld tezamen. Die waren maar een kleine afstand vergeleken bij God en mijn arme ziel. Als de Heere ooit met een mens begint te twisten, kun je eerder het water van de zee opdrinken en de sterren van de hemel grijpen dan met

God verzoend worden. 'Ook mij', doe dat woordje er uit en je neemt ook een kernzaak weg. Die verwondering, dat aanbiddenswaardige wonder, dat ook zelfs mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid, hier al door het geloof, hier al bewust en vast van God geschonken is. Is! Niet kan worden; is! Uit loutere genade alleen om de verdienste van Christus wille.'

#### *Een bekeringsgeschiedenis*

Ds. Van Voorthuysen zei eens: 'Ik heb er nooit over gedacht om een bekeringsgeschiedenis te schrijven. Ik kan niet goed schrijven. Er was eens een oud

man, een kind des Heeren die veel had meegemaakt. Men vroeg hem om een levensgeschiedenis te schrijven, maar hij wilde eerst niet. Later liet hij zich overhalen. Hij heeft toen een dag tot 's avonds geschreven, toen was hij moe. Toen had hij het nog niet over zijn bekering gehad. Hij las weer wat hij geschreven had en het viel hem op dat er zoveel 'ik' in stond. Toen is hij dat op die eerste bladzijde gaan tellen en het bleek dat er 37 keer 'ik' stond. Hij is daarna gestopt met schrijven. 'Ik' kan het niet', zei hij.'

#### *In Stilheid tot U*

Toen onze geliefde leraar ons zijn levensgeschiedenis zou verhalen, heeft hij eerst met ons des Heeren aangezicht ernstig gezocht. Hij heeft toen gevraagd, of het niet tot zijn eer verteld zou worden, maar tot de eer van Hem, Die hem uit de duisternis getrokken had tot Zijn wonderbaar licht.

Alleen het slot schrijven we over. 'Nu wil ik dit gedeelte eindigen. Hoe komen we ooit tot U bekeerd, Heere? Och Heere, zouden we nog bekeerd mogen worden, om U eindelijk, eindelijk te gaan vrezen, eindelijk in Uw wegen te gaan wandelen. Om eindelijk een Godvrezend mens te mogen worden, om eindelijk een zoekend zielte te mogen worden en om te hongeren en te dorsten naar de gerechtigheid. Naar Uw gerechtigheid, naar Uw gemeenschap en naar Uw genade te hongeren en te dorsten. Om voorbereid te worden om eenmaal bij U te zijn...; Heere, bekeer ons tot U, dan zullen we bekeerd zijn. Heere, zouden we een kind van U mogen worden? Ach Heere, dat is geen verdenking van U, maar zouden we een kind van U mogen worden? Zouden we mogen worden een discipel van die zoete Heere Jezus Christus? Zou U ons door de Geest willen vernieuwen, naar Uw evenbeeld? Zou U ons kinderlijk willen maken, opdat Uw kinderen U mogen vrezen.'

#### *d' Oprechte sla mij zonder vreze*

Vaak heeft men de dominee niet begrepen, ook niet willen begrijpen en men kon hem vaak ook niet begrijpen, men miste daartoe de geestelijke kennis. Men zei dan: 'Dominee Van Voorthuysen verkondigt altijd hetgeen het niet is.' Anderen zeiden: 'Hij predikt als een Johannes de Doper, maar zo weinig over de lieflijkheid van Christus.' Ze hebben hem nooit begrepen.

'Hij keek niet zo diep', zei men dan. Maar hij keek door de genade van een Drieënig God van eeuwigheid tot eeuwigheid. En juist daarom, omdat hij mocht zien: eeuwige verkiezing, zonde, genade, vergeving om Christus' wil, vertroosting, verheerlijking, daarom, juist daarom had hij een behagen in een afsnijdende en separerende bediening. Mocht hij juist de ontdekkendste zaken uit het Woord des Heeren behandelen. Las hij bij voorkeur die oude schrijvers, die trachtten schijn en zijn te onderscheiden. Die schrijvers noemde hij in zijn predicaties. Daar wees hij ons op. Meade, Shepard, Hooker, Boston en bovenal Van der Groe.

#### *Wees vrolijk; gij onvruchtbare...*

Er zijn mensen geweest, die van onze leraar zeiden: 'Zijn rechtvaardigmaking is wel helder, maar wat betreft de heiligmaking, op die weg moet hij nog de eerste stap zetten.'

Vaak is dat gezegd van de ware Kerk. Zo noemde men bijvoorbeeld iemand een slordig christen, iemand, die niet slapen kon, als hij niet een dagelijkse vergeving der zonden van God ontvangen had. Diezelfde man is het gebeurd dat hij drie dagen en drie nachten zonder eten, drinken en nachtrust geweest is, totdat de Heere overkwam.

Vaak hebben wij samen gelezen de woorden van Koos Vrolijk uit zijn brief 12 december 1917: 'Daar moet ik uitroepen: 'O, God, hier lig ik nu, niet één vruchtje voor U, de Heere! En daar voelde ik zo een smart van mijn diepe val en de aanklevende smet der zonde, als een vrucht daaruit voortvloeiende, ach, dat kan ik in geen bewoordingen brengen. En daar komt de Heere mij zo wonderlijk in mijn hart, met deze woorden: Wees vrolijk, gij onvruchtbare. En ach, daar mocht mijn ziel, als een onvruchtbare vrolijk zijn en als ik nu een vruchtje voor de Heere had gehad, dan had dit mijn vrolijkheid bedorven. Maar nu, niets in mijzelf, maar alles in Hem, Die mij als een gift des Vaders alles geworden is.'

Als ds. Van Voorthuysen zijn gebed begon, uitklagend: 'Ach Heere', dan klaagde hier een kind des Heeren met een vergeven schuld over de smet der zonde, die in hem woonde.

#### *Soli Deo Gloria - God alleen de eer*

Men zou kunnen vragen; Had deze mens dan geen zonden. Men zou het anders kunnen zeggen; hij was zonde, niets dan zonde en zo had hij door grondeloze genade zich zelf mogen leren kennen, want hij was 'in het paradijs geweest'.

Daar had hij een ontzaglijk, heilig en rechtvaardig God leren kennen, Die de zonde moest straffen en daar had hij zich zelf leren kennen. Daar waren geen boezemzonden en daar waren geen zonden, waarvoor hij bewaard was geworden. Daar had hij geleerd, dat hij tegen alle geboden des Heeren overtreden had. Er was geen zonde, of hij had ze bedreven. Er voor bewaard en toch gedaan.

Maar hij was ook geweest, o aller-ontzaglijkst Goddelijk genadewonder, in de hof van Jozef van Arimathéa. Daar had hij de achtergelaten doeken aanschouwd en mogen leren wat het is 'opgestaan tot onze rechtvaardigmaking'.

Daarom was hij alleen zonde en daarom was hij alleen gerechtigheid. Zo vuil als de duivel en zo rein als Christus.

Daar had hij niets, geen bekering en geen rechtvaardigmaking, hoewel hij ze beide kende, maar daarom had hij alleen Christus en in Hem verzoening met de Vader, door de Heilige Geest. Hij had een Drieëinig God, Wie toekomt alle eer, lof, aanbidding en dankzegging. Dat was de inhoud van zijn prediking: Genade door recht. Soli Deo Gloria - Gode alleen de eer. Alleen, eeuwig!

#### *Die met Zijn hart Borg geworden is*

Het was de laatste jaren van het leven van ds. Van Voorthuysen de gewoonte dat hij zijn verjaardag vierde in het catechisatielokaal naast de kerk. Daar sprak de dominee wat en er werd wat gesproken. Soms las hij iets voor uit een of ander werk van een oudvader. Dat moesten dan wel de 'echte oude oudjes' zijn. Hij bedoelde dan diegenen, die niets anders wisten dan Christus en Zijn gerechtigheid. Soms was het geen oudvader. Zo herinner ik mij, dat hij eens naar het spreekgestoelte liep, dat in dat gebouw stond met een boek in zijn hand. Dat boek had hij gekregen van een vriend. Hij las er uit voor. Het waren de *Brieven van J.J. Vrolijk, uit Bolnes*. Die avond las hij met blijdschap voor uit een brief aan een geachte vriend.

Het was een brief gedateerd 9 december 1904: 'Want de rechtvaardigmaking des zondaars voor God, wordt in onze dagen vertrapt en vertreden. Dat is niet meer nodig; er worden wel mensen zalig, die niet gerechtvaardigd zijn en ze hebben niet allen evenveel genade en de Heere is vrij en alle zulke stellingen meer heeft de duivel uit de hel geblazen om de mensen te verblinden en op een rustbankje te zetten buiten de ware Ruste, Die Christus Jezus zelve is voor allen, die het met haarzelve niet stellen

kunnen en aan de dode werken van onze geesteloze tijd niet genoeg hebben.' 'Hè', zei de dominee- 'Dat te mogen lezen, wat knapt daar een mens van op.'

*In dat dorre tranendal is Christus lafenis en troost*

Wat nu volgt stond in dagblad Trouw, 8 december 1984. De schrijver was Pieter Oussoren. De schrijver gaat in dit artikel een kerkhuis binnen waar een volstrekt andere sfeer heerst, dan hij gewend is. Dan vervolgt de schrijver: 'Maar dit is niet zomaar een kerkdienst; mijn gloeiende wangen verraden mij dat ik mij in een groot avontuur heb begeven: dit is niet 'even naar de kerk' ... het gaat hier over de moeilijke reize door het leven van de Kerke Gods, de hele dienst is een soort les in leven en sterven, en dat in een heel verzorgd, bijna teder Nederlands, dat niet van de daken schreeuwt en niet van het beeldscherm roept, maar de weg naar het hart zoekt; het wil de walmende vlaspit niet doven en het gekrookte riet niet verbreken.

Het komt uit de mond van een ouderling die de dienst opent en de Schriftlezingen doet, en het wordt gesproken door Ds. E. du Marchie van Voorthuysen, die met de gemeente bidt en de preek houdt. De predikant is geboren in 1901, is waarschijnlijk de oudste dienstdoende predikant in Nederland, elke zondag doet hij nog steeds tweemaal dienst. Ik heb hem dertig jaar geleden eens zien voorgaan in een doordeweekse huiskamerdienst, en was toen niet zo onder de indruk, maar dat kan ook aan mij liggen. Ik vind wel, dat de beperkingen van de oude dag aan zijn staan en zitten voor de gemeente (hij preekt zittend) niet af, maar toedoen; elke beweging (zegening, groet, opgeheven hand) telt, krijgt de 'gratie en luister' van de gebaren van Christus op de iconen; de preek is niet uitgeschreven, alleen de hoofdpunten staan op papier, de hele toespraak door wordt de gemeente aangekeken als door een Russisch- orthodoxe patriarch tijdens een paalpreek; het is heel indringend. Het leidende Schriftwoord is (uit de Bijbelvertaling van 1637): 'Als sy door het dal der moerbesie-boomen doorgaen, stellen sy Hem tot een fonteyne, oock sal de regen haer gantsch rijcklick overdecken.' (Psalm 84 vers 7)

Het gaat over de tocht naar Gods stad en tempel, als de weg van allen, die geloven: 'die gaat door een dor en droog dal, vol dood, waar alleen nog de schrale moerbeiboom groeit; een tranen-boom, als je er een blaadje of takje afbreekt valt er een witte traan; in dat dorre tranendal is Christus lafenis en troost; Hij maakt dat mensen de hemelse stad ook bereiken.'

Er wordt hartelijk gebeden voor de zieken en bedroefden, vooral voor de ouders van twee verongelukte kinderen, en voor de gemeente: dat de dood van deze kinderen hen, die nog voor de eeuwigheid staan tot nadenken zal stemmen en tot bekering zal brengen. Een mensenziel is kostbaar in Gods oog: daarom is het leven kostbaar, als tijd van voorbereiding op de ontmoeting met God ( ).

Dit Christendom gaat helemaal over de zin van leven en dood, speelt mij door het hoofd, als ik enigszins verdwaasd en onwennig weer op de bus sta te wachten.'

*'Amen, Amen, Halleluja'*

Het was de dag, waarop nieuwe lidmaten werden aangenomen. Die morgen zongen wij bij de opening van de dienst Psalm 119 vers 74:

*Ik heb somtijds het scheem'rend morgenlicht  
Verrast, om U mijn schreien te doen horen;  
'k Heb op Uw Woord gehoopt, en mijn gezicht,  
Eer nog het uur der nachtwaak was geboren,  
Den slaap ontroofd, om, naar mijn lust en plicht,*

*De wijsheid van Uw reed'nen na te sporen.*

Na de predicatie hield onze leraar een zeer aantrekkelijke en gevoelvolle toespraak tot de nieuwe leden. Hij was zeer ontroerd.

Toen ineens volgde er: 'En ik zeg u, indien gij in die Dag, die grote Dag des Heeren, zult gevonden worden buiten Christus, dan zal ik u mede met blijdschap verdoemen, Amen, Amen, Halleluja'.

*'De Meester is daar en Hij roept u'*

Enige tijd voor zijn sterven ontving onze leraar uit de Heilige Schrift: 'De Meester is daar en Hij roept u'. Zeer bijzonder van die tijd af, 'dorstte zijn ziel naar God, naar de levende God'. Zijn preken werden Adventspredicaties. Hij vertelde mij toen, dat er op zijn rouwkaart en op zijn graf mocht staan: 'Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar den Geest.' Door omstandigheden is dit helaas niet gebeurd.

Het leven is mij Christus, het sterven mij gewin

Ds. Theodorus van der Groe schrijft in een van zijn brieven, gedateerd 12 mei 1762 aan zijn 'hoogwaardste vriend', over zijn ziek geweest zijn: 'O!, ik was met Lodensteyn waarlijk maar een dode hond voor God en anders niet. Maar ik lag op Christus, ik werd gedragen van Christus; op Hem lag al mijn schuld verzoend en voldaan. Ik kon geen twee woorden voor een gebed te samen brengen; maar Christus was mijn alles.'

Vele malen heeft ds. Van Voorthuysen mij deze woorden voorgelezen, verhaald en steeds weer was het als een nieuw wonder. In het bijzonder kwamen deze woorden in onze gedachten, toen wij hem, na de rustdag van 11 juni 1978 bezochten.

Op de dag des Heeren, de 11e juni kreeg de predikant een beroerte. Toen wij daarna bij hem waren, zei hij tot mij: 'Ik heb toch zo'n onvruchtbare bediening gehad.' Het was geen ontevredenheid, maar een smartvolle belijdenis. Toen ging hij verder:

'Het is zo groot, maar zondag kon ik het niet ontkennen Zijn kind te zijn. Ik heb het zelf uit Zijnen mond gehoord.' Weer ging hij verder en zei: 'Ik hoop nog een keer alles te verdoemen buiten Christus en de lieflijkheid uit te mogen zeggen van de Heere Jezus Christus.'

Ik vroeg hem: 'Dominee, bent u niet bang?'

Hij antwoordde: 'Ik ben niet zo bang. Ik heb toch nooit naar Hem gevraagd, maar Hij heeft naar mij gevraagd. Hij kan mij toch geen kwaad doen.'

Hij mocht zeggen: 'Het leven is mij Christus, het sterven mij gewin. Hij lag op Christus, hij werd gedragen van Christus.'

Op die bewuste rustdag verkondigde onze oude leraar het Woord des Heeren naar aanleiding van de woorden: 'En Petrus zeide: 'Ananias, waarom heeft de satan uw hart vervuld, dat gij den Heiligen Geest liegen zoudt en onttrekken van den prijs des lands?'

Zijn tekst was uit Handelingen 5 vers 5. Het was een wondervolle dienst. In het begin van de dienst had hij wat moeite met het opzoeken van de psalm. Toen deed hij een ernstig gebed. Daarna hield hij een korte predicatie. In de toepassing staakte zijn stem, nadat hij gezegd had: 'Doe toch nooit iets af van de prijs van de koopsom van de Heere Jezus Christus.' Daarna zeide hij: 'Het is ontstellend ... het is ontstellend ...' Verder zei hij niets meer, kon hij niet meer spreken en zakte hij scheef weg in de preekstoel. Later, toen hij weer wat bij kwam, zei hij, dat hij wilde verkondigen

Christus en Zijne gerechtigheid. Maar hij moest eindigen, vragend, waarom hij niet langer mocht prediken.

Daarna dankte hij, roemende de Heere Jezus Christus, Zijn zoete Bloed en beled alles te haten, wat geen God in Christus was. Alleen Christus. Niets dan Christus. Gaarne wenste hij verdoemd te worden, als Christus ere mocht ontvangen. In de consistoriekamer weende hij.

*Het onttrekken van de koopprijs*

Als wij het boek lezen *In stilheid tot U*, dan kunnen wij daarin vinden, wat hij verstond onder het 'onttrekken aan Christus' koopprijs'.

'We onttrekken aan de koopprijs, als de Borg niet verklaard wordt als door recht geschonken. Een gezicht op Christus wordt dan ook Christus. Om tot de mensen te zeggen: 'Mens, mens, heb maar een hoopje, hoor, dat is wel genoeg; we komen allemaal zo ver niet, dat we het ons bewust zijn, dat we in Christus zijn levend gemaakt.' Dat is onttrekken aan de koopprijs.

Sommigen doen dat jaren, jaren, jaren lang en ze vallen niet dood. O, als de Geest tegenwoordig eens zo was als in de kerk van toen, dan zouden er doden vallen. Dat is gevaarlijk, hoor! Hoe minder van de Geest, hoe ongevaarlijker.

Ananias en Saffira onttrokken aan de prijs van het land. Hoeveel minder is dat, dan de overgang tussen schijn en zijn te verdoezelen. Was het lijden van Christus in de hof van Gethsémané niet genoeg? Was het aan het kruis hangen niet genoeg? Nee! 'Het is volbracht', niet genoeg? Nee, Hij moest de dood in en opgewekt worden tot onze rechtvaardigmaking. Wie dat niet kent en leert, die onttrekt aan de koopsom van Christus.

'Men kan de prijs noemen en nochtans onttrekken.' Zeggen: 'Alleen door het Bloed en nochtans onttrekken, ten koste van het recht, van de deugden Gods.' Voor de meesten is het. bekeerd zijn het belangrijkste, daarom moet je dan het recht maar aan de bekering onttrekken. Het verzoenend recht moet dan maar voor het verdoemend recht gezet worden. Dat is onttrekking aan de koopprijs.

*'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên*

In de week van zijn overlijden bezocht ik ds. Van Voorthuysen op een bepaalde dag, zoals trouwens elke week. Dan spraken wij over de geschiedenis der Kerk. Over de leiding des Heeren met Zijn duurverworven Kerk.

Als ik dan op zijn studeerkamer kwam, wachtte hij reeds op me. De laatste keer gekleed in zijn kamerjas. Op mijn vraag, of hij niet te moe was of van mijn spreken te moe zou worden, antwoordde hij: 'Ik word daar niet moe van.'

Zoals gewoonlijk, waren wij zodoende van ongeveer tien uur tot half één bezig.

Dan werd het tijd voor het eten en dan bracht hij mij altijd naar de hal, waar wij afscheid van elkaar namen. Ik vond hem ziek. Toen wij afscheid namen, zei ik tot hem: 'Dominee, nog even en dan bent u Thuis. Dan mag u eeuwig de Heere loven in Zijn eeuwige heerlijkheid.'

Hij antwoordde: 'Ja, nog slechts een klein duwtje en dan ben ik eeuwig Thuis.' Toen zei hij: 'Hoe is het mogelijk, wat een wonder, wat een eeuwig wonder!' Hij lachte en weende tegelijk.

Toen zei ik: 'Dan zult u eeuwig zingen van Gods goedertierenheên.' 'Ja', antwoordde hij, 'Eeuwig, ja eeuwig.'

Toen ik in mijn auto stapte, stond hij voor het raam van zijn studeerkamer. Daar stond hij altijd als ik wegreed. Dan schoof hij het gordijn opzij en dan wuifde hij met zijn



hand ten afscheid. Altijd wuifde hij zo enige malen. Toen ik wegreed, kwam hij weer voor het raam.

Ook in het ziekenhuis heb ik hem nog een keer mogen bezoeken, maar toen was hij niet meer bereikbaar. Op de laatste zaterdag van zijn leven bezocht hem nog een oude christin. Ze had een verre reis ondernomen om hem nog eenmaal te groeten en afscheid te nemen. Toen ze vroeg: 'Gaat ge nu heen naar uw oudste Broeder?', drukte hij nog stevig haar hand ten teken dat hij haar gehoord had en als antwoord op hetgeen ze mocht zeggen.

Ik geloof, dat hij zondagmorgen 16 maart 1986 ingegaan is in zijns Konings heiligdom. Na die zondag reageerde hij niet meer.

Laat mij besluiten met de woorden van dominee Wilhelmus à Brakel, die hij wijdt aan het sterven van zijn Godzalige vader Theodorus à Brakel: 'Zo is hij op een Rustdag, die hij met zeer grote vrolijkheid placht te heiligen, ingegaan in de eeuwige rust. In die ure, als hij placht uit te gaan om Christus te prediken is hij gegaan tot Degene, Die hem gezonden had te prediken, om te zien en te smaken hetgeen hij anderen had voorgesteld. Op die tijd is hij aangezeten met Abraham, Izak en Jacob aan de Bruiloft des Lams.'

*'Let op den vrome en zie naar den oprechte; want het einde van dien man zal vrede zijn.'*

## 6. De behouden moordenaar aan het kruis

*Uitgesproken in Kinderdijk maart 1975*

Zingen Psalm 77:8 | Lezen Lukas 23: 38-48

Het Woord Gods, hetwelk wij met de hulpe des Heeren trachten te overdenken, vindt u opgetekend in Lukas 23 daarvan inzonderheid vers 42 en 43. Waar wij aldus lezen:

***‘En hij zeide tot Jezus, Heere gedenk mijner, als Gij in Uw koninkrijk zult gekomen zijn; en Jezus zeide tot hem, Voorwaar zeg Ik u: heden zult gij met Mij in het paradijs zijn’.***

Lukas 23:42-43

Voor wij daartoe overgaan, trachten wij het aangezicht des Heeren te zoeken in den gebede.

Mijne vrienden, Comrie verhaalt ons een geval uit zijn jeugd. Comrie kwam uit Schotland en in zijn jeugd gebeurt er in een zekere stad een zeer wonderlijk iets. Daar leefde een zeer goddeloze vrouw in verschrikkelijke uitbreking van alle gruwelijke zonden en zij vermoordt daarboven nog een kind van haar en dat bracht haar voor de aardse rechter. Terecht sprak de rechter het doodvonnis uit over die goddeloze vrouw, die boven al haar gruwelijke zonden, ook nog een kindermoordenaar was, terecht. En terwijl zij daar in de gevangenis is om haar doodvonnis af te wachten, want het duurt altijd nog een tijd, gebeuren er met die vrouw wonderlijke dingen.

Dat mens kreeg te doen met schuld en met zonde en met dood, hel en eeuwigheid. En daar zij voordien niets anders deed dan vloeken en spotten met dat Goddelijke Wezen, begon zij daar uit de diepste ellende te roepen tot God uit de benauwdheid der ziele, haar zonden te bewenen en te beklagen, ja haar zelf aan te klagen en te veroordelen en te roepen tot een onbekende God of er ook een enig middel mocht wezen.

Het gerucht van haar ging zelfs door de muren van de gevangenis heen, waarschijnlijk door de gevangenisbewaarders, wat dat toch was met dat goddeloze hellemonster, dag en nacht, zodat er kinderen Gods naar toe gingen om te kijken en leraars. En inderdaad, het was ontroerend, die belijdenis van haar zonden die vernedering, dat roepen, dat schreien om vergeving, dat het waar was dat zij voor eeuwig verdoemd moest worden, niet alleen om deze zonden, maar ook om alle andere zonden. Dat had zij, en toen werd aan haar een weg geopenbaard waardoor zij nog zou kunnen zalig worden; met klaarheid en helderheid kon ze dat verklaren; dat zondebeest kon verklaren, dat de liefde van Christus en de kracht van het bloed, waar zij iets van mocht proeven, en het vertrouwen van haar arme ziel, eeuwig helwaardig, maar nochtans een vertrouwen op de gerechtigheid van Christus, zodat Schotland versteld stond van zo'n wonder aan zo'n hellemonster. Maar de gerichtshandeling ging natuurlijk door, want het recht moet zijn loop hebben en dat vond zij ook billijk want zij was niet bang voor de dood, zij kon nu zeggen dat ook haar zonden vergeven waren. Zij doet voor het einde van haar leven nog een ontroerend gebed. Daar waren verscheidene godzalige leraars bij uit Schotland, van die hele echten, en anderen, onder dat ontroerend gebed van dankzegging tot God die ook haar God was, en na geëindigd te hebben begaf zij zich onder begeleiding naar die plaats om gehangen te worden.

De strop om de hals, die ruim hangt, dus los om je nek, en je staat op een plank, en de plank valt onder je weg, dus het lichaam valt naar beneden, en het ganse gewicht komt aan de hals, dus de lus trekt aan, de nek die breekt, en die mens is gestorven, dus zij ook, met vrede heengegaan; haar laatste getuigenis in het aanschijn van de dood was het vertrouwen op de genade Gods in Christus.

Het vonnis voltrokken zijnde, vroeg het volk van God het lichaam van haar om te begraven, en zij kregen dat. Zodat de kerk haar uitdroeg buiten de stad, met een grote stoet om haar te begraven. Toen zij een eind voortgeschreden waren, want zij droegen de kist, hoorden de dragers van binnen uit de kist kloppen, zodat zij de kist neerzetten. Zij horen een stem: 'Doe open, doe open'. Zij maken de kist open, en inderdaad, de vrouw slaat de ogen op. Zij leeft, wat misschien een op de honderdduizend gebeuren zal, zij heeft het overleefd, het vonnis was voltrokken, richterlijk, dus zij was vrij en mocht verder leven. Zij staat op en herstelt. Toen was het helemaal een wonder, nu zou zij getuigen van 's Heeren macht en heerlijkheid, wat zou dit een profetes worden. Zij gaat naar haar huis en het stroomt vol volk van alle kant, godzaligen en anderen, omdat wonder te horen. Het duurt zo een tijd en het begint haar te vervelen. Zij doet de deur dicht voor het volk en de kinderen Gods. Zij wil er niet meer over praten en zij haalt haar oude goddeloze vrienden en vriendinnen binnen, hoereren, spotten, kaarten, drinken, alle zonden, vloeken, lasteren, en zij doodt weer een kind van haar, zodat zij weer ter dood veroordeeld wordt en terecht. Zij gaat vloekend de hel in, eeuwig kwijt, vloekend de rampzaligheid in. En dan zegt Comrie: 'Wees voorzichtig met ziek- en sterfbedbekeringsen, wees voorzichtig om de mensen de handen op te leggen, want heel Schotland geloofde dat dit een sierstuk van vrije genade was. Als zij begraven was, de eerste keer, hadden zij met psalmgezing een satanskind begraven als een Godskind. Maar de Heere heeft het weerhouden, ja openbaar gemaakt'. Kijk, dat zegt Comrie in het ABC des geloofs. Zo spraken de oudjes om ons te waarschuwen hoe ver het kan gaan. En wij spreken van een aardig mensje, daar ligt een beginseltje in, jawel, dit en dat, maar dit mens kon stukken vertellen en het was nog eeuwig mis, o, o, sterfbedbeking.

Maar wij zullen het nu toch hebben over een sterfbedbeking, met de hulpe Gods, die waar is, die Bijbels is en waar Christus de eeuwige Zone Gods het verzegeld heeft. Daarom is het waar. Wij wensen stil te staan bij een sterfbedbeking, en nu een echte, van de moordenaar aan het kruis, en wij overdenken als hoofdgedachte:

### **Kruisgenade**

- I.** Ten eerste een kruisbelijdenis
- II.** Ten tweede een kruisbede
- III.** Ten derde een kruisbelofte.

Voor wij daartoe overgaan, zingen wij van Psalm 22: 8 en 16 en ondertussen krijgt u gelegenheid uw liefdegaven te mogen uitreiken.

#### **I. Ten eerste beluisteren wij: Een kruisbelijdenis.**

Zo is Christus, het Lam Gods, naar Golgotha gevoerd, om geslacht te worden, door God, tot verheerlijking van Zijn vlekkeloze rechten, deugden, en volmaaktheden, om getormenteerd te worden, tegen de duivel, die als het slangenzaad het vrouwenzaad de verzenen moet en zal vermorzelen, naar luid van de profetie der moederbelofte. Verlaten van mensen, bespot door de Godsdienst, want de Romeinen schudden hun hoofden niet, die verdobbelden Zijn klederen, maar die spotten niet, maar de

godsdienst die spot, die hoont, ha, ha, dat is nou de Christus, ha, ha, daar hangt Hij dan, kom nu af van het kruis en wij zullen U geloven, dat is Christus nu, o, ontzaggelijk. Desgelijks, lees ik in een ander evangelie zowel van Matthéüs en Markus, desgelijks deden ook de moordenaars, die spotten allebei ook met Hem, toen zij gehangen waren. Dus die gebruiken hun sterfbed als een spotbed dat is ook een stuk, indien Gij de Christus zijt zo verlos Uzelf en ook ons, desgelijks deden ook de moordenaars allebei, ook die bekeerd moest worden, denk erom. En tussen die twee roofmoordenaars, want de grondtaal zegt roofmoordenaars, geen Barabbassen, veel minder!

Barabbas was min of meer een vrijheidsheld die in een oproer een mens gedood had, maar dit waren roofmoordenaars die over lijken gingen, om geld en goed, ontzaggelijk. Dus een van de zwaarste misdadigers en misdrijven onder alle volken, roofmoordenaars! En er waren twee roofmoordenaars en daartussen hangt Christus, en waarom moest dat zo? Waarom moesten dat geen dieven en aanranders zijn? Waarom moesten dat nu juist twee roofmoordenaars zijn? Ten eerste hier om: In het paradijs hebben wij twee dingen gedaan; wij hebben God van Zijn beeld beroofd in de val, want wij hadden Zijn heerlijk beeld, en Zijn heerlijk beeld hebben wij geroofd en de Satan gegeven, alstublieft met lichaam en ziel, de grootste roof van God was de val Zijn beeld, aan de Satan gegeven en nu een duivelsprooi.

En in de tweede plaats zijn wij massamoordenaars, want Adams schuld is onze schuld of u het weet of niet, en door Adams val lagen wij in een drievoudige dood, ja de eeuwige dood, voor al zijn nakomelingen. Een Hitler en een Stalin en wie er nog komen zullen, die hebben alleen maar miljoenen lichamen gedood, meer niet, maar die hebben nooit een ziel kunnen doden. Maar Adam, en wij in hem hebben alle zielen gedood, denkt erom, in de val, dus een mens is een roofmoordenaar wie het dan ook is, in Adam; 'n drievoudige dood, tijdelijke, geestelijke, en eeuwige dood, dat is een massamoordenaar bij inleving en dat bent u in de val. Dus u voelt wel, daar moet Christus als Borg tussen in hangen. Waarom nu twee, er zijn toch geen twee vallen, juist, maar toch twee, omdat het ganse menselijk geslacht, in het diepst van de zaak, in tweeën ligt, niet blank en zwart of blank en rood, niets mee te maken mensen, ook niet Jood of heiden, ook nog niet, ook dat nog niet, ook niet barbaar of Skyt, ook nog niet, in het diepst van de zaak, twee, uitverkorenen en verworpenen.

Allebei hetzelfde, niet meer en niet minder, roofmoordenaars, de ene verkoren, tot God bekeerd en de andere rechtvaardig verloren, versmoord in zijn zonde, door eigen schuld verdoemd en de andere uit vrije genade, door U alleen verzoend, met God in Christus. Daarom twee, uitbeeldende het ganse menselijk geslacht, in Christus de uitverkorenen wederom tot God zullen gebracht worden zonder vlek en zonder rimpel.

En nu komt er een ogenblik in het leven van die uitverkorene moordenaar, nu komt die Geest te werken, en die maakt krachtig, wonderlijk: zonde, zonde; schuld, schuld; God, God, en als die moordenaar die bekeerd zal worden en als die ziet en als die voelt in een ogenblik; schuld, schuld; dood, dood; dat in een keer verandert de zaak. Maar de andere bleef doorgaan, dat is geen wonder. Die antwoordde en zeide tot zijn mede moordenaar: 'Vreest gij ook God niet, daar wij in het zelfde oordeel zijn? Hij bedoelt, man, hoe kun je toch door spotten vreest gij ook God niet, want die andere kreeg met God te doen, niet met Jezus, maar met God te doen, met de zonde te doen. Waar hij altijd meegemoord, en gezondigd had, komt er in een keer een scheiding, radicaal, vreest gij ook God niet. Kort geleden deed hij hetzelfde nog, maar nu is het in een keer afgelopen. Mensen, als er ooit een pijl uit die pijlkoker in uw hart

afgeschoten wordt, en het zou nu hier gebeuren, in een weg van overtuiging dan praten wij nog niet eens verder want het kan alle kanten nog heen, maar in een weg van overtuiging, dan begrijp je niet als je uit de kerk komt, hoe of er nog een mens de nacht in durft met een ongeredde ziel, hoe nog een mens durft te glimlachen met een ongeredde ziel, dan begrijp je niet bij je thuis komen hoe of vader of moeder of man of vrouw of kinderen een ogenblik rustig kan wezen onder zulk een toorn Gods, onder zulk een ontzagelijke doodsb bedreiging. Vreest gij ook God niet? Als er twee broeders of zusters of man en vrouw hier zijn, en een werd gegrepen o, o, dan zou hij willen zeggen althans beleven, vreest gij ook God niet, durft u zo door te gaan onverzoend, onbekeerd, hoe is het mogelijk, vreest gij ook God niet, durft u zo door te gaan daar hij zelf net zo geleefd heeft, maar nu komt hij hem onmiddellijk te bestraffen.

O, o. Ik had een ouderling te Sliedrecht, Kees Bakker, die is allang in de eeuwigheid, naar wij hopen, in een betere plaats dan hier, en die was gegrepen in de herberg of kroeg, met kaarten en geld, een man die leefde midden in de wereld, die van niets wist, ja nooit geen Bijbel in huis gehad, o, o, en toen dat gebeurde, onder het kaartspel, vlogen de guldens omhoog, doordat hij met zijn vuist op tafel sloeg, en dat onder de beneveling van bier en jenever, maar toen dat gebeurde, gelijk een bliksemlicht o, eeuwigheid, eeuwigheid, daar hij een geopende hel voor zich zag, ja een vertoornd God, o, alles weg, vuurvflammende oordelen. Hij stond op en begon te zeggen, o, o, verloren, verloren, o, mensen dit is de weg naar de hel o, dat wij hier zijn om te kaarten en te drinken, o, mensen, dit is de kortste weg naar de verdoemenis, o, o, en toen begon hij te vermanen dat dit de aller-kortste weg was naar de hel en de eeuwige rampzaligheid, en dat hij nou nooit iets anders had gedaan. Toen zeiden sommigen die daar zaten: Keesje is het in het hoofd geslagen en anderen zeiden: hij heeft het lyrium en anderen zeiden: als hij nuchter is, komt hij wel weer terug. Maar toen zat er een man bij in een hoekje van die herberg, ook met jenever, maar die zei: 'Die man zien wij hier nooit meer terug, want die man had een bekeerde moeder gehad, en hij hoorde daar van Kees dingen, die hij ook van zijn moeder hoorde. Ik wil er dit maar mee zeggen, mensen, hij zag in een ogenblik met zichzelf er bij, maar ook die anderen, naar de eeuwige verdoemenis gaan. Nog een keer: Vreest gij ook God niet, daar gij in het zelfde oordeel zijt, en wij toch rechtvaardiglijk! Hij trekt zichzelf er bij hoor, o die brandende bloedwonden, om in die brandende zon te hangen met een geopende hel, en een vertoornd God boven je, en dat rechtvaardig, want hij valt het goddelijke recht toe. Want wij toch rechtvaardiglijk.

O, hij maakt niets van zijn omzetting, hij maakt niets van zijn vermaning, hij zegt niet: ik heb een beginseltje van leven en al die dingen meer, wat zij nu tegenwoordig zitten te leuteren. Veel te vroeg. O, mensen hier een beginseltje en daar een beginseltje o, mensen hou toch op, mens als u door recht verloren bent gegaan, en door recht verlost zijt geworden, kijk, dan kun je praten over een beginsel, anders bedoel je je eigen en meer niet. Die moordenaar zegt niet nu ben ik veranderd, o, o, wij toch rechtvaardiglijk, o, al die veranderingen van deze man, die nu niet verder kan in de zonde want dat is het o, mijne vrienden, die man kan niet verder in de zonde, dat is het, God had hem 'gegrepen, en gearresteerd, en neergeveld. Daar is zonde, zonde; en schuld, schuld geworden, en daar wil je liever sterven en verdoemd worden, als doorzondigen. Kijk, dat is het puntje, daar gaat het om, want dan sta je nergens boven. Hij is de enige op Golgotha die de zonde bestraft, want Johannes deed het niet, niemand deed het, hij als enige bestrafte de zonde. Wij toch rechtvaardiglijk

ontvangen strafwaardig hetgeen, wij gedaan hebben. Als jij en ik straks in de hel komen, is God rechtvaardig, want Hij weet precies wat ons toekomt.

Ja, wat wij verdiend hebben, o, o, wat viel die man het recht toe, ontzaggelijk; een boetprediker, want hij sluit zich zelf er bij in. Maar nu wendt hij als het ware het hoofd terzijde. Maar Deze, en dan bedoelt hij Christus, Deze, o, hij durft Zijn Naam nog niet uit te spreken, want dat is zo verborgen uit alle verborgenheden, die Naam hè, ontzaggelijk hè, voordat u die Naam durft uit te spreken. O, o, uitzuchten, uitstamelen, verborgen, die Naam van die grootste verborgenheid, Heere Jezus, o, o, misschien heb je wel honderd keer in je leven, Heere och Heere, och Heere, gezegd, voordat je weet dat er een Christus is, laat staan dat u die Naam op de lippen durft te nemen, vanwege die ontzettende verborgenheid die daar in ligt. Maar Deze! met diepe eerbied, maar Deze heeft niets onbehoorlijks gedaan, o, o, wat een stuk he, discipelen! Luistert eens, deze ene man, die bearbeid wordt door Gods Geest gaat hen allen voorbij. Hij preekt recht tegen de overheden in, dat' is het Sanhedrin, overheden, ouderling en schriftgeleerden. Laat staan hij, die als kind, als joodse jongeling groot gebracht is: 'Kind denk erom, dat zijn de hoogsten, onze oudsten, denk erom jongens, dat zijn Godsmannen'. En hij preekt er recht tegenin, niets onbehoorlijks gedaan. Zij hebben Hem veroordeeld als een Godslasteraar, een bedrieger, als een valse leraar, als een Godslasteraar. Maar hij zegt het alleen en niemand anders: Deze heeft niets onbehoorlijks gedaan, het is geen Godslasteraar, het is een Heere, een Lam, vlekkeloos, smetteloos, heerlijk; Hij ziet in een ogenblik meer dan heel het Joodse volk, dat is toch een stuk he. Pas, net toegebracht, zag hij meer als de hele godsdienst, ja, hij kreeg de hele godsdienst tegen, van begin af aan, hij spreekt het hele Romeinse wereldrijk tegen, die het vonnis door middel van Pilatus, de hoogste rechter, want hij had verklaart dat Hij doodschuldig was, daarom hangt Hij daar, want Pilatus had Hem gekruisigd, dat is Rome de hoogste rechter, en deze ene kruiseling stelt zich daartegen, met een geopende hel, met een onbekend, nochtans dienenswaardig, lievenswaardig, aanbiddenswaardig, verdoemend God boven zich. O, o, wat valt hij het recht toe en verklaart dat lieve Lam voor recht.

Overheden, Romeinen, hier doodt u een vlekkeloos Lam. Overheden, het is geen Godslasteraar, het is de Heilige Zoon van God, want Hij heeft niets onbehoorlijks gedaan, niets, en als Hij daar hangt, van God verlaten en van mensen gehoond en bespot, als een misdadiger, als een kruiseling, tussen twee vuile moordenaars, en hij heeft niets onbehoorlijks gedaan, dan moet Hij Borg wezen, dan moet Hij daar hangen als Borg, plaatsbekledend voor een ander. Wat keek die man diep he, ontzagwekkend, wat keek die man diep, Hij heeft niets onbehoorlijks gedaan. Dus als hij dan toch daar hangt als een uitgeschudde misdadiger, dan moet Hij betalen voor de zonden en de schuld van een ander, want zelf heeft Hij het niet. O, Maria! Gaat toch in de leer bij die moordenaar, Om borgtochtelijk licht te horen verklaren. Want uit de mond van die verlopen, verwilde hellehond, waar de Heere in werkt, een verwilderde helhond, een verlopen vloekeling in de zonde, die zal leraar worden op Golgotha. Wel, hij verklaart Christus heiligloos, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hoger dan de hemelen gebracht. Niets onbehoorlijks gedaan, geen kreun, geen vlek, en toch hangt Hij daar als Borg, pas op.

## **II. Het tweede punt: een kruisbede.**

Het gaat door, want o, de Heere doet geen half werk, maar de Heere werkt door op zuivere gronden. Kruisbede, en dan lees ik: En hij zeide tot Jezus, Heere gedenk

mijner als Gij in Uw koninkrijk zult gekomen zijn. Nu goed opletten, de nieuwe vertaling, dat rampzalige stuk ellende heeft het woordje ‘Heere’ er uit gelaten; in de nieuwe vertaling staat: en hij zeide: Jezus, gedenk mijner, als Gij in Uw koninkrijk gekomen zijt. O, brutaal, vermetel, ongeheiligd; maar onze lieve Godzalige Statenvertalers: En hij zeide tot Jezus, hij zeide niet vermetel: Jezus, Heere noemt hij Hem; God uit God; Heere, Heere, hij ziet in deze kruiseling, van allen verlaten, God uit God. O wat heeft die man een licht, ontzettend, wat heeft die man een wonderbaarlijk Gods licht, kijk, dan moet u bij een moordenaar wezen en bij een heidense hoofdman, om wonderlijke Gods tekenen te horen hier op Golgotha. Want Zijn bekenden stonden van verre, en Johannes staat te zwijgen, en bij Maria gaat een zwaard door haar ziel. Maar die moordenaar, die verklaart dat Hij is het Lam Gods. ‘Heere’, zegt hij, Hij heeft op Zijn klederen en dijen geschreven, Heere der Heeren, en Koning der Koningen. Wat heeft die man een licht in de heerlijkheid van Christus. Hij ziet dwars, door de hel van vernedering heen de heerlijkheid van Christus en Zijn Koninklijke bediening. Hier hebt u een kruiseling, bespot, gehoond, met spottende Joden, en dobbelende Romeinen,’ wat heeft die man een licht gehad, en hij zeide tot Jezus ‘Heere’ noemt hij Hem: ‘Heere’, en nu gaat hij het recht omhelzen, o, o, het gaat spoedig maar ordentelijk hoor, o, o, het is geen smokkelaars bekering hoor, denkt er om, want het gaat ordentelijk o, o, hier worden geen stukken overgeslagen hoor, maar het blijft ook niet halverwege steken, denkt daar goed aan. Noemt u eens een Bijbelse bekering, die halverwege is blijven steken, de vrouw van Lot, precies, maar dat was een verworpene. Maar nu van een kind van God, noemt u dan eens een Bijbelse bekering, Adam, de bloedvloeiende vrouw, moordenaar, noemt u eens op, noem eens een Bijbelse bekering die halverwege is blijven steken, die kunt u niet vinden, want die is er niet mensen, want Hij doet geen half werk.

Dat doen wij wel, knoeien, en half werk, maar Hij niet. Ik weet dat het bij de een spoediger gaat als bij een ander, maar dat is wat anders, maar wat de gronden betreft, even gelijk, één hoop, één Borg en Middelaar, één God en Zaligmaker. ‘Heere’, goed opletten, die man hangt onder een vertoornd God, hoewel hij het recht is toegevalen, maar nog steeds onverzoend; in zijn waarneming een geopende hel voor hem, hij hangt daar met brandende, scheurende bloedwonden, is het dan niet de hoogste tijd om haast te maken, hij zegt niet: ‘Heere, gedenk nu aan mij, Heere geef mij genade, nu’. Maar er is een ding wat meer haast heeft dan de verlossing zijner ziel en de vergeving zijner zonden, dat kan niet! zegt u, daar antwoord ik op met ja en nee. Als u zegt, als het zo na komt, dan kan het geen uitstel lijden, dat is waar, maar als het waar is dat het geen uitstel kan lijden en u zegt, vanavond of morgen, o, dan kunt u allang in de eeuwigheid zijn, als dat waar was, dan kan het geen uitstel lijden tot de middenzang want dan beleef je de middenzang niet meer, zolang? Want dan kan het geen minuut meer lijden; eeuwigheid, eeuwigheid.

*Opmerking van de geschriftstellers van deze preek: Hier gaat de dominee zonder aankondiging over tot zijn derde punt. Uit de vorige regels blijkt, dat hij juist nader in zou gaan op de uitleg van het genoemde ‘ja en nee’. Dit schijnt even aan de aandacht van de dominee te ontgaan. Volledigheidshalve laten we nu het 2e punt volgen van een preek over dezelfde tekst, die de dominee hield op 20 maart 1982 te Apeldoorn. Het luidt als volgt:*

Maar de moordenaar bidt: ‘Heere, gedenk mijner, als Gij...’. Niet nu, niet nu! Als Ge in Uw koninkrijk zult gekomen zijn, waar Ge op weg naar zijt. Als de deugden Gods verheerlijkt zijn, dan, niet eerder!

Wat dacht u mensen, als God je aan je zonde, je schuld ontdekt, dan maak je haast, o zo'n haast, en dan bid je niet: 'Heere, bekeer me morgenochtend of vanavond laat, nee, nu, nu, Heere toch uit genade nu, nu.

Want er is niets nodiger dan om bekeerd te worden. Als je onbekeerd sterft, dan ga je zo naar de hel. 'Och Heere, laat me niet opstaan van mijn knieën voordat U gesproken hebt'. Ze zeggen niet: Later! Je weet niet eens of je nog thuis komt! Maar de moordenaar bidt: 'Als Ge in Uw koninkrijk zult gekomen zijn'. Misschien ben je dan al lang dood, hellehond, satanskind bij uitnemendheid, nu, nu, voor alles! Gelukkig niet! Gelukkig niet! Geen huichelaarbekering, net dat puntje: de opluistering van de deugden Gods! Als je de bekering niet boven man, vrouw, geld, kinderen, gezondheid stelt, dat zijn maar bijzaken, geen hoofdzaken in vergelijking tot de bekering tot God. Als je het zo niet weet, dan is het nog geen eens een overtuiging. Maar toch gaat één ding boven je bekering; één stuk prevaleert boven je bekering. O Ja? Wat dan? De verheerlijking van de deugden Gods! De opluistering van de deugden Gods! Een echte overtuiging is niet alleen een gewetensovertuiging; O Deere, bekeer me, maar ook: maar niet ten koste van Uw gerechtigheid, van Uw eer!

'Gedenk mijner als Gij in Uw koninkrijk zult gekomen zijn'. Dat gaat voor. Wat een licht, wat een licht. Het is eerst; Gedenk mijner als Gij! Niet nu, maar als U straks alles volbracht zult hebben, als het verdoemend recht zijn loop gehad heeft, als alle zonden uitgebrand zijn. Uw loon, Uw straf beantwoordt aan Uw eer! Hoe U dan ook denkt, U bent vrij als U mij rechtvaardig verdoemd, ik heb het verdiend. Denkt U in genade aan mij, het zij zo! Maar eerst moeten de deugden Gods verheerlijkt worden, en dan pas naar mij kijken!

O, een klare bekering, een kort bekering, maar zakelijk! Je hebt mensen die het altijd over zichzelf hebben, ik, ik, dat zijn hemelzoekers, gelukzoekers, ik dit en ik dat, maar waar het een waar werk Gods is, daar staat Gods eer in het centrum.

Maria, Johannes, luister. Nicodémus, leraar Israëls, zo preken, hoort u! Jozef van Arimathéa, raadsheer, rechtsheer! De moordenaar had een betrekking op de deugden Gods. Gedenk mijner, als! Niet nu, niet nu, eerst moeten de deugden Gods verklaard worden, God in God verklaard. Als dat gebeurd is, o dat is het kernpunt! Als iemand zijn of haar bekering wil vertellen, moet je op het kernpunt letten, negen van de tien hebben nooit het verdoemend recht leren kussen. Ze zijn ontroerd geweest, maar hebben nooit het lieve verdoemende recht leren kussen. Ik heb ze nooit ontmoet van het echte oude volk, geen een, die het niet geleerd had, het verdoemend recht leren kussen, omdat God erin verheerlijkt wordt! Die wilden geen bekering ten koste van de gerechtigheid. Altijd is de ondertoon dit: nooit ten koste van Uw eer, Uw naam, Uw gerechtigheid. 'Heere, gedenk mijner als Gij in Uw Koninkrijk zult gekomen zijn'. En dan, o die vrijmacht, Uw loon, Uw straf beantwoordt aan Uw eer, 't is goed, Uw straf, verdoemd te worden, ik heb het verdiend, Uw loon beantwoordt aan Uw eer. Gij eist van ons dat we op Uw waarheid letten, dat wij altoos op hoge prijs Uw leer, en 't heilig recht, het lieve recht van Uw getuigenis zetten. Dat is 't kernpuntje, dat luistert op, 't lieve recht, we moeten door recht verdoemd worden. Sommigen hebben een hoopje dat ze door God bekeerd worden, de verwachting des huichelaars zal vergaan! Maar de oprechten mogen verloren gaan, 't lieve recht komen ze niet af te bidden, maar aan te bidden, ze mogen verloren gaan, 't is een vrolijk iets om verloren te mogen gaan, dat is niet benauwd, ze hoeven niet bekeerd te worden, ze moeten bekeerd worden. Dan wordt verloren gaan door God niet toegestaan. Ze moeten behouden worden. Maar de geveinsden moeten verloren gaan en ze hopen op



behoudenis! Dat is 't vieze, 't menselijke; maar hier zien we de Schriftuurlijke bekering van de moordenaar.

*Tot zover het tussengevoegde.*

### **III. Ten derde een kruisbelofte.**

Voorwaar, er staat in de grondtaal: Amen, als of Christus zegt: daar zeg Ik amen op, dat is er een, dat is een gegevene des Vaders, voor dezulken moet Ik lijden en sterven, voor dezulken bereid Hij een Vaderhuis, uit die eeuwige nood en dood verlost, amen, voorwaar, zeg Ik nu, heden zult gij met Mij in het paradijs zijn. Niet: in het paradijs zijn, wat moet die man in de hemel doen, die moordenaar, zonder Christus, wat zou dat een hel voor die moordenaar zijn, een hemel zonder Christus, daar wil die man geen eens in.

Veel liever in de hel tot verheerlijking van Gods wraakoefenende deugden, dan een hemel zonder Christus, en daarom zegt de Heere tegen hem, heden zult gij, niet in de hemel zijn, die man is geen hemelzoeker of een geluk zoeker, dat volk worden Gods en deugdenzoekers, zult gij met Mij, met Mij, anders mijn kind, kun je niet, en wil je er niet in, met Mij, met Mij, o, met Mij verenigd, met lichaam en ziel, met Mij. Ik ga u voor en dan komt gij met Mij daar boven, want Ik zal daar wezen, alstublieft Heere! anders wil ik daar niet zijn. Wat moet dat volk met een bekering zonder Christus doen, wat moet dat volk met geloof buiten Christus doen, wat moet dat volk met een bekering van deze tijd doen en wat er voor door gaat, foei toch mensen, schaamt u zich toch wat, dat volk van deze tijd zou het best uithouden in de hemel zonder Christus, als zij maar gelukkig waren met elkaar en met hun eigen. Maar er is een volk op aarde, dat heeft dat niet hoor, o, o, men gaat duizend maal liever verloren dan een hemel zonder Christus. Daarom zegt de Heere, Mijn kind hoor eens, voorwaar zeg ik U, heden zult gij met Mij in het paradijs zijn, Wij samen, want anders is het geen paradijs.

Gelijk dat kind in Schotland, een jongske van ongeveer 16 jaar, die was krachtadig bekeerd onder een zeker leraar, ontzaggelijk, heerlijk, kinderlijk, zuiver, richterlijk bekeerd, niet half maar heel, echt. En de leraar had op zekere dag een vergadering in zijn huis van verscheidene leraars, wij zouden zeggen een classis, toen, van die Schotse geloofshelden. En die leraar vroeg aan die jongen of hij niet bij hem op bezoek wilde komen, maar hij zei niet dat die andere leraren er waren. Dat durfde die jongen niet te weigeren, want die leraar was het middel voor hem geweest, zodat zijn ziel gered was. Die jongen kwam, en de leraar liet hem binnen in de kamer waar die andere leraars zaten. Sommigen kende hij, maar ook anderen niet, zoals die hele ouden: de Erskines, Boston, Livingstone, en anderen, zoals Samuel Rutherford en dat soort, maar dat wist die jongen niet. Toen zegt zijn eigen leraar: mijn jongen, die leraars wilden graag van je horen, hoe of je overgegaan bent, uit de dood in het leven, hoe of jij van Adam in Christus gegaan bent, hoe of je kind van God geworden bent, en ik geef de leraars gelegenheid mijn kind, om jou vragen te stellen. En die leraars vroegen aan dat kind ernstige, diepe vragen, niet zoetsappig, maar diepe wezenlijke vragen waar het op aan komt. Die jongen beantwoordde al die vragen eenvoudig, eerbiedig, wonderlijk, verlicht, Bijbels, zodat die leraars zich verwonderden. Zo'n jong kind in Christus, met zulke gedegen antwoorden. Maar toen stond er een oude leraar op, een verweerd man, verweerd in de dienst van Christus, met de littekens van het lijden van Christus- Hij had tot nu toe gezwegen, maar nu zegt hij: 'mijn jongen, ik wou u ook nog een vraag doen. Mijn jongen, ik heb je gehoord en wat je allemaal verteld hebt, en wat je geantwoord hebt aan die leraars. En nu doe ik je deze vraag: als jij kind met al wat je verteld hebt, eens in de eeuwige

verdoemenis zult terecht komen, wat dan?’ Kijk, dat is liefde hè, dat is zielsbezoek, dat is gezelschap houden, dat is nou liefde!

Toen dat knaapje zijn hoofd op, die zei niet: Wat is dat een harde man, wat is hij hard voor de kleintjes! Dat zei hij niet; dat is liefde voor de kleintjes als met maar echt kleintjes zijn. Toen sprak die jongen: ‘eerwaarde leraar, als ik zou verdoemd worden, door mijn God, dan zou ik inderdaad ter helle gaan, maar niet alleen, want ik ben zo verenigd met Christus, Die ik van God gekregen heb, met lichaam en ziel, ik de Zijne, en Hij de mijne, dat als ik ter helle ga, gaat Hij met mij, ik in Hem, en Hij in mij, en als Christus met mij ter helle gaat, dan is de hel voor mij een hemel, omdat Christus daar is.’ Toen zei de oude leraar: Houd wat gij hebt mijn kind, en dat niemand uw kroon neme!

Alzo in Hem, zie, dat is een bekering van een Schots knaapje, het komt precies overeen, met de bekering van de moordenaar, ziet u wel? Enerlei weg, één hart, en dan kunnen de omstandigheden onderscheiden zijn. Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn. Wonderlijk stuk hè, en nu krijgt u vergeving der zonden, en een recht ten eeuwige leven, ziet u wel, met Mij, dit is er een van dat soort, niet voor wie hun bekering Christus is, maar voor wie Christus hun bekering is, kijk, kijk. Christus die ons leven is, wat zou zo’n man in de hemel moeten doen, als daar Christus niet was? Kind van God, wat moet u met een bekering doen, toe toch, als het Christus niet is? Waar het lieve recht niet in verklaard is, hebt u zo’n bekering, ziet het dan voor de mollen en de vledermuizen te krijgen. En vraagt of u nog een keer tot God bekeerd mag worden, daar het lieve recht en Gods deugden in verklaard liggen, maar dat u niet u eigen hoeft te bedoelen, maar Hem. Want als u ietsje zaligmakend van Hem kent, wordt alles buiten Hem de dood, een verschrikking, een duisternis, Hij wordt dan het leven, want Christus is alles, God in Christus. Heden zult gij met mij in het paradijs zijn. Ik ga u voor, U bedoelt de deugden Gods gaan voor, dat is waar, eeuwig waar, en dan gaat u met mij in het paradijs. Dat is de eersteling, na de dood van Christus wacht Hij op hem in het Vaderhuis. Deze moordenaar, dat is een stuk, zo’n ellende stuk en die de eerste, die de hemel zal binnen treden, nadat Christus gestorven is. Een moordenaar in een Vaderhuis, de tranen van de ogen afgewist van verwondering. In de morgenstond nog spottend en op reis naar de hel, en voor dat het avond geworden is, nu in een Vaderhuis, toch nog thuis, zonder vlek en zonder rimpel om Christus wil.

Eerst gaan wij zingen en wel het tweede vers van Psalm 65.

*Een stroom van ongerechtigheden, en wat daar verder volgt.*

En dan? Dan is het uit, want hier eindigt de geschiedenis van de moordenaar, is het waar? Staat dat in uw Bijbel, wat een vreemde Bijbel hebt u! Eindigt hier de geschiedenis van de moordenaar? Moet hij dan niet sterven, moet hij dan niet in elkaar geslagen worden, voordat hij thuis komt? Moet hij dan niet door die drie-urige duisternis heen? Kom zielen toch, wat gebeurt er nu, want nu komt het! ‘En van de zesde ure tot de negende ure toe’, duisternis over de gehele aarde, dat is, om twaalf uur onze tijd tot drie uur, een stikdonkere nacht over Christus. Maar ook over die moordenaars, die onbekeerde, maar ook over dat kind van God een stikdonkere duisternis, een ontzaggelijke stilte in die duisternis. En dan wordt die duisternis doorbroken, door de stem van Jezus Christus, namelijk: ‘Mij dorst, Mij dorst’. Een roep uit de diepte, waar nu ineens alle helle machten zich stortten op Christus, maar ook op dit kind van God, die de satan net ontruikt en ontroofd is, denkt erom. Want daar de engelen zich verblijden over ene zondaar, is de ganse hel beroerd over een mens die bekeerd wordt. want alle helle machten stortten zich op dit arme kind van God. ‘Mij

dorst', ha ha, hoort u het nu, is dat nu jouw Koning? Hij schreeuwt nu en roept zich dood, is dat nu uw Zaligmaker. Maar die zoete Geest van Christus die nooit de kerk verlaten zal, heeft zich bekend gemaakt met een onuitsprekelijke bekendmaking, wat dat dorsten was naar die lieve deugden Gods. Christus dorstte naar de verheerlijkende gerechtigheid Gods. Hij dorst naar de zaligheid, naar Zijn uitverkorenen, dus ook van die moordenaar.

Hij dorst, omdat hij nimmermeer zou dorsten, maar eeuwig drinken zal uit de rivier des levens, en eten van de vruchten van de boom des levens. En dan klinkt het: 'Eli, eli, lama sabachtani', dat is: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? En weer zie ik alle tormenten op Christus en op de moordenaar. Nu is het nog veel ontzaggelijker, Hij is Zelf van God verlaten! Hoort u het nu moordenaar, is dat nou je hoop? Is dat nu jouw grond? Durft u het daar nou mee te wagen? Man, man, je hebt je bedrogen, want Hij is het niet. Hij zegt Zelf: Eli, eli, lama sabachtani: Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? Hij is van God verlaten, dat kan toch niet, is dat je grond? Je troost? Moet die nu jou zaligmaken? O, o, wat een hellevaart heeft die man meegemaakt, want het gaat zo maar niet mensen, want wij zullen weten uit hoe grote nood en dood wij verlost worden. Denkt erom, ook in de oefening, want de Geest van Christus die hem gegeven is, zal hem zeker ook geleerd hebben: Gij zult niet toelaten, dat dit arme kind van God in wanhoop vervalle, en zal zeker getuigen, wat het formulier van het avondmaal getuigt, Hij verlaten inderdaad, opdat gij nimmermeer van God verlaten zou worden! En dan klinkt het straks, nu bijkans drie uur: Het is volbracht! Dan wordt de kop van de slang verbrijzeld, en de verzenen van het vrouwenzaad, en de kop van de slang verbrijzeld. Het is volbracht, betaald, ook voor u moordenaar.

Na dit donkere ogenblik in de oefening, breekt aan een nieuwe dag: het is volbracht, betaald. Het moest in deze weg, want anders had u eeuwig gedorst, moordenaar! Maar Hij heeft gedorst met een eeuwige dorst om u te lessen met Zijn lieve bloed, de enige drank die geen bitterheid en alsem is, het bloed van Christus voor de kerk. Hij is verlaten geweest van God en van alles op dat gij nimmermeer, ook nu niet, van God verlaten zoud wezen. Want Hij heeft alles volbracht en betaald tot de laatste kwadrant penning toe, met behoud van de eer en de deugden Gods. Dan komt het laatste; het licht keert weder, om drie uur in de middag ongeveer, en de duisternis wijkt, en er komen lichtstralen wederom. Dan moet Golgotha zien, de kerk moet het zien, de moordenaar moet het zien hoe of Christus afscheid neemt. Dan bij het weerkerend licht, roept Christus: Vader in Uwe handen beveel Ik Mijnen Geest. Overwinnaar over dood en graf, en Hij het hoofd, buigende, gaf den Geest. Als een laatste afscheidsgroet, als een laatste groet aan Zijn Kerk en kinderen, ook aan de moordenaar. Het is goed kind, tot wederziens, tot straks in het Vaderhuis, Ik de Uwe en gij de Mijne, niet tevergeefs gehoopt, o, niemand hoopt tevergeefs op Christus, die het in waarheid mag doen! Zijn laatste teken is een afscheidsgroet. Naar het Vaderhuis wat de ziel aangaat, het lichaam op Golgotha, de ziel naar het Vaderhuis.

Nu weer een oefening, nu moet u leren leven uit het naakte geloof, moordenaar, want Christus is nu niet meer op de aarde, Zijn ziel is in de hemel, en u hier op de aarde. Nu loopt het tegen vijf uur, en voor zes uur moeten de kruiselingen van de aarde weg zijn vanwege de sabbat, zij moeten dus gedood worden, de krijgsknechten van Rome komen met ijzeren beukhamers, die waren ervoor om de nog niet gestorven kruiselingen in elkaar te slaan, om hun beenderen te verbreken, ja te beuken en te slaan tot de laatste hartslag. Dan stierven de kruiselingen, en dat gebeurt nu, met de

ene, en met de andere. En als de onbekeerde moordenaar langzaam aan het einde begint te denken, en het moet nog beginnen, denkt er om, wordt hij in elkaar geslagen als een hoopje ellende, bloederig in elkaar geslagen hangt hij daar.

Dat is het ergste niet, maar zijn ziel ging naar de hel toe, zijn ziel inde hel, o, o, als die man die onbekeerde de laatste slag, de doodslag krijgt om te ontwaken in de eeuwige pijn, dan brult hij! En hij brult altijd tot in eeuwigheid, en nu schreeuwt en brult hij: 'Hing ik nog maar op Golgotha, hing ik daar nog maar te branden in de zon, hing ik nog maar onder het slaan van die mookhamers der Romeinse soldaten! O, wat een zoete plaats in vergelijking met de eeuwige duisternis, o, o, wat een zacht bed om stervende in elkaar geslagen te worden door beukhamers, o, wat weinig smarten dan in de eeuwige verdoemenis. En er zo kort bij geweest moordenaar, onbekeerde moordenaar, en er zo kort bij, zeven kruiswoorden van Christus gehoord, wat een heerlijke predikatie en nog onbekeerd gebleven, je mede zondaar bekeerd zien worden, verlost zien worden, en zelf onbekeerd gebleven, en zo vlakbij, ontzaggelijk, vlakbij Christus' dood, vlak bij uw medemoordenaar. De grootste wonderen hebt u gezien en gehoord en nog dezelfde gebleven, rechtvaardig verloren, o, zijn beenderen in elkaar geslagen en zijn ziel in de hel! Een hoopje verdoemde ellende hangt daar aan het kruis, en straks wordt u in een kuil gelaten voor misdadigers om weg te rotten, afgelopen. En nu die andere, Gods lieveling, een schaapje Jezu, ja een slachtschaapke Jezu, een kind van God, lieveling des Almachtigen, uitverkoren kind, nog een stapje, nog een oefening in heiligmaking, door het naakte geloof, nu moet u als een verbrijzeld zondaar binnen komen, en niet als een bekeerd zondaar, maar als een verbrijzeld zondaar! En nu mogen de mookhamers je verbrijzelen anders kunt u niet thuis komen, in elkander geslagen, maar zij slaan je naar boven toe, zij slaan je de hemel in, met die laatste slag van de moker slaan zij je de hemel in om daar te ontwaken. O, o, om dan God in Christus te zien, Die hem ontvangt en op wacht, om zijn tranen van zijn ogen af te wissen. De mokerslagers slaan hem naar het Vaderhuis, slaan hem de hemel in, slaan de andere de hel in, hem de hemel in, met dezelfde hamers, en door dezelfde soldaten! Wat een onderscheid hè, en dan hangt daar ook een hoopje in elkaar geslagen ellende! Mis, want daar hangt een hoopje, een heerlijk hoopje, bebloed, gekneusd een in elkaar geslagen lichaam, maar het eigendom van Christus, als Christus eigendom, een hoopje heerlijkheid verzoend, betaald, mét lichaam en ziel het eigendom van Christus. Een hoopje uitwendige ellende, maar een kind van God door bloed gereinigd en gekocht, betaald, en dat verderfelijke moet onverderfelijke aan doen, en dat sterfelijke moet in de moordenaarskuil met de andere om straks eeuwig te verrijzen tot heerlijkheid, eeuwig en altoos, o, wat een onderscheid! Eeuwig wel of eeuwig wee! Maar denkt er om, want toen werd vervuld: heden zult gij met Mij in het paradijs zijn, eeuwig en altoos, vrije ontferming!

Hoe komt dat toch, dat die ene in de hemel en die andere in de hel is? Wat moet ik er van zeggen? Dat komt omdat die bekeerde moordenaar in Christus gelooft heeft en die andere in zijn ongeloof gestorven is, dat is waar, dat is waar, daar doe ik niets af. Of moet ik zeggen, omdat die ene van eeuwigheid verkoren was, en die andere van eeuwigheid verworpen was, dat is ook waar, dat is ook eeuwig waar. Het eerste is ook waar, de onbekeerde is gebleven in zijn zonde, stierf in zijn zonde onder zulke ontzaggelijke middelen van Christus en de kerk. Zelden heeft een mens zulke heerlijke middelen gehad als die onbekeerde moordenaar, en hij is in zijn zonde gestorven, eigen schuld, eigen schuld!

Mijne medereizigers, eigen schuld als het straks eeuwig mis gaat. Kinderen, eigen schuld, eigen schuld als die worm straks aan je knagen gaat, eigen schuld, eigen

schuld, en Hij zal zeggen: brengt hen hier, en sla hen voor mijn voeten dood, want gij hebt niet gewild dat Ik over u Koning zijt. Een eeuwige verkiezing, die ene moest er komen en die andere komt er nooit in der eeuwigheid, ook waar, vrijmachtig, soeverein, eeuwig welbehagen . En de andere, eigen schuld, eigen schuld, verdoemd voor eeuwig. En als u straks, mijne vrienden, verloren gaat, eeuwig zal branden, is het eigen schuld, want u wordt nog genodigd en gesmeekt. Laat u met God verzoenen! Wat schort er toch aan Christus, dat u zich niet door Hem met God verzoenen laat? Hoe zal u dat verantwoorden kunnen om dat bloed zo lang te vertreden? Dat is de ene kant, en gij kind van God, wat is dat toch ontzaggelijk, eenzijdig, vrijmachtig hè, dat u nou net niet tussen Sodom en Zoar bent blijven steken en stikken en sterven. Dat de Heere nou net met u door ging en dat u onbekeerd werd en gronden waar een ander bekeerd mee werd, waar een ander een grondje van maakt, want dat had u ook gedaan, maar het kon bij u niet door gaan, want God brak het af, want er moest wat anders gebeuren! U moest een overgang leren kennen, u moest een Borg voor uw schuld leren kennen, daarom kon u daar niet blijven en waar een ander bekeerd mee wordt, en avondmaalganger, en ik weet niet wat zij er allemaal mee worden, daar bent u ongelukkiger, onbekeerd, onverloster, ongeholfen mee geworden. Ziel, vele mensen gaan je voor waar je heel niet jaloers op bent, zou de Heere voor hebben om u een beter lot te bereiden? Dat uw heilzon eindelijk mocht gaan dagen? Haast u om uws levenswil, steelt Hem niet, blijft niet langer onbekeerd, haast u, maar steelt Hem niet! Een kinderover wordt zwaar gestraft, wat dacht u als iemand een kind van het koninklijke huis zou roven? De politie van de hele wereld zou uitgaan, om die te grijpen, wat denkt u, als iemand de Zone Gods steelt en rooft zonder dat hij Hem ooit gekregen heeft. En dan aan de andere kant haast u, haast u, om uws levens wil. Heere, geef ons genade. Om nog een keer te eindigen met de ontzaggelijkheid, verschrikkelijkheid van een onverzoend leven en sterven, en zo gevaarlijk, en toegekeerd opgekeerd, half bekeerd en bijgekeerd, en toch eeuwig onverzoend. Andrew Gray, een godzalig leraar die jong gestorven is, die kent u toch wel, althans van naam, die zegt dan enerzijds: Ik leg Christus op uw tong, en ik beveel u in Zijn Naam Hem te eten, en door het geloof te gebruiken. Dat mag, dat moet hij doen als dienaar van Christus. Wat een stuk he, een heilgeheim; maar tegelijk zegt hij op een andere plaats: Al zou heel Schotlands kerk zeggen, ik ken hem, al zouden de leraars zeggen wij kennen hem, al zouden zij u begraven als een kind van God, - dat is wat in die tijd hoor, de Schotse kerk, - en de Heere zou zeggen: Ik ken u niet! Waar zijt gij dan? In de buitenste duisternis! Ook waar.

Moordenaar, wat zult u de eeuwigheid nodig hebben om dat Lam te verheerlijken en de kroon neer te werpen voor het Lam en te zingen het lied van Mozes en het lied van het Lam. Gij hebt ons Gode gekocht door Uw bloed O, Lam Gods. En wat zult u in de eeuwige rampzaligheid krijgen, waar u nooit meer uit komt; en straks krijgt u een lichaam terug, onbekeerde moordenaar, waar dat kapot geslagen lichaam nog een heerlijkheid bij is, bij dat afgrijselijk lichaam der verdoemden, tot aller afgrijzing. Dan is wat aan het kruis hangt nog een pronkstuk, dat bloedig stuk bij het lichaam der verdoemden, afgrijzing. En de andere krijgt een lichaam, zo schoon uit dat hoopje ellende in elkaar geslagen om Jezus wil.

Dan geeft God in de dag der opstanding een heerlijk lichaam, het heerlijke lichaam van Christus gelijkvormig om in eeuwigheid dat Lam te volgen in een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Vrienden, denkt erom, wij eindigen, maar niet voordat wij gebeden hebben in Zijn Naam. Want wij bidden u van Christus wege, en misschien is het voor u, nu of nooit, misschien het laatste middeltje, en daarom bidden wij u van de

kleinste tot de grootste, van Christus wege, alsof God door ons bade! Mensen wat een ontzaggelijk ogenblik dat terug komt in die grote dag, alsóf God door ons bade! En wat bidt dan God? Wij bidden u om Christus wil, dus er is een brief uitgereikt, ondertekend met de naam van Christus, met bloed geschreven, wij bidden u: Laat u met God verzoenen!

Mensen, de Heere is vrij van u, als u straks zult staan aan de linkerhand, dan komt dit ogenblikje terug, dan komt dit terug. God bidt u nou nog: laat u met God verzoenen. En dan nog doorgaan? en dan nog doorgaan? O, o, dit komt terug, maar de Heere is vrij van u, ook leef je zo door. Maar dan zult u wel zeggen: O vervloekte zondag, in de Oud Gereformeerde Kerk in Kinderdijk, vervloekte ure, wat zal dat een oordeel in het oordeel zijn. Waar de Heere mij die brief deed uitreiken, een smeking met een bidding: Laat u met God verzoenen. En ten allerlaatste, kind van God, geef dan eeuwig eer, Uwen God en eer.

En doet gij en uw kinderen dit, smeekt veel of de Heere u bekeren mocht, zoals Hij al Zijn echte volk bekeert. En dan mag u er dat best bij zeggen, Heere, zoals U die lieve moordenaar bekeerd hebt. Dat neemt de Heere u helemaal niet kwalijk, Hij hoort graag als u Zijn lievelingen bij naam noemt, dat u alleen Christus als grond hebt en Zijn volk mag u noemen, want het zijn Zijn lievelingen. Hij heeft hen genoemd en gekend van eeuwigheid; en vanavond en al de dagen altijd zeggen, ook in de eenzaamheid, kinderen, en mannen en vrouwen: Heere bekeer mij toch, zoals u al Uw volk en ook die moordenaar bekeerd hebt, zo echt, zo eenvoudig, zo U verheerlijkend, zo zielzaligend. Amen.

Gebed.

Wij eindigen met het zingen van Psalm 89 vers 7.

## 7. Veel ontvangen, doch eeuwig verworpen

*Uitgesproken in.....*

Zingen: Ps. 139:1 en 14 | Lezen: Mattheüs 7:13-23

*Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heere, Heere, hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd en in Uw Naam duivelen uitgeworpen en in Uw Naam vele krachten gedaan? En dan zal Ik hun openlijk aanzeggen: ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij, die de ongerechtigheid werkt.*

Mattheüs 7:22-23

Ps. 73: 9 en 10

Ps. 119:69

Ps. 25:7

Mijne vrienden,

Onder de gezegende Godsmannen neemt ook Meade een bijzondere plaats in vanwege zijn bijzonder separerend, ontdekkend licht. Al zou u alleen maar het bijzondere boekwerkje onderzoeken van Matheüs Meade, genaamd *De bijna christen ontdekt*. Als u dat goed leest, dan zult u het nooit meer vergeten. Namelijk dat er onderscheid is tussen de zaligmakende genade en de algemene genade of de gemene genade. Gemene genade is de genade des Heiligen Geestes, die in zowel uitverkorenen als verworpenen werkt. Bij de uitverkorenen leidt het tot een zaligmakende geloofsvereniging met Christus, en bij de verworpenen kan het machtige verlichtingen, genaden en bedieningen schenken, zonder zaligmakende geloofsvereniging en zonder zaligmakende zondenvergeving.

Deze Meade zegt onder andere: 'Een mens kan bidden als een engel, en prediken als een apostel, en hij kan nochtans het hart van een duivel hebben.' Dat is waar, daarin gaat hij niet buiten de Schrift. Een mens zou kunnen bidden als een engel, dat is waar, want we lezen in 1 Kor. 13: 'Al ware het, dat ik de talen der mensen en der engelen sprak, en de liefde niet had, zo ware ik een klinkend metaal, of luidende schel geworden. En al ware het dat ik de gave der profetie had, en wist al de verborgenheden en al de wetenschap; en al ware het, dat ik al het geloof had, zodat ik bergen verzette, en de liefde niet had. zo ware ik niets.' Dus een mens zou kunnen bidden als een engel... Nog nooit gehoord, zo'n gebed, zo heilig, zo Gode verheerlijkend: als een engel. En die persoon zou kunnen prediken als een apostel. Denk maar aan Judas, Bileam en anderen. En hij kan nochtans het hart van een duivel hebben.

Wat denkt u van ons tekstwoord? 'Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heere, Heere, hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd en in Uw Naam duivelen uitgeworpen en in Uw Naam vele krachten gedaan?

En dan zal Ik hun openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij, die de ongerechtigheid werkt.'

Wij wensen daarbij een ogenblik stil te staan tot waarschuwing van uw en mijn arme ziel, en tot vertroosting en blijdschap van een oprechte van gemoed. Daarin trachten wij een ogenblik te overdenken: Veel ontvangen, doch eeuwig verworpen.

We beluisteren achtereenvolgens:

- I.** Een Goddelijke toetssteen;
- II.** Een ontzaglijk getuigenis;
- III.** Een allesbeslissend oordeel.

Mijne vrienden,

in dit hoofdstuk predikt Christus de peilloze liefde Gods in Christus voor Zijn uitverkoren Kerk, zeggende: 'indien dan gij, die boos zijt, weet uw kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal uw Vader, Die in de hemelen is, goede gaven geven dengenen, die ze van Hem bidden!' Maar opdat niemand zich deze zaken zonder grond zal toe-eigenen, volgt daar onmiddellijk op: 'Gaat in door de enge poort; want wijd is de poort en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en veten zijn er, die door dezelve ingaan.' Velen die dachten kind van God te zijn, die beloften naar zich hebben toegehaald.

'Want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het teven leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden.' Dus niet sommigen, maar weinigen. Uitdrukkelijk zegt de Heere Jezus dat er weinigen zijn die de poort zullen vinden, en dat woord geldt voor alle eeuwen voor alle tijden en voor alle plaatsen.

En dan waarschuwt de Heere, opdat de mensen zich niet zouden bedriegen, voor die doodsgevaarlijke en bedrieglijke middelen. Want er staat 'Maar wacht u van de valse profeten, dewelke in schaapsklederen tot u komen, maar van binnen zijn zij grijpende wolven.' Schaapsklederen wil zeggen volgens de kanttekenaren: in uiterlijke schone schijn. Die valse profeten zijn geen geniepige, vals grijnzende mensen. Welnee, het zijn kostelijke, eerwaarde, vriendelijke, aantrekkelijke mensen. Satan huurt geen boosaardige, lelijke, afstotelijke knechten, welnee, want die hebben geen invloed. Maar de valse profeten lijken precies op de echte, zij hebben dikwijls meer gaven dan de echte, en daarom zijn zij zo moeilijk te onderscheiden.

Dewelke in schaapsklederen tot u komen, maar van binnen zijn zij grijpende wolven.' Dat wil niet zeggen dat het zulke gemene mensen zijn die lopen ie grijpen en te grijzen. Zij zijn dikwijls vriendelijke, aangename, welopgevoede mensen, maar zij zijn grijpende wolven. Weet u wat die grijpende wolven zijn, volgens de kanttekenaren? O, ik houd ontzettend veel van de verklaring van de kanttekenaren, daar heb ik zoveel vertrouwen in. Ik heb geen vertrouwen in al die verklaringen van tegenwoordig, echt niet, ik leg ze zo naast me neer. Maar ik heb veel vertrouwen in de godzalige kanttekeningen, die zijn opgesteld door de godzalige statenvertalers. Grijpende wolven zijn volgens de kanttekenaren: verleiders en zielenmoorders. Het zijn dikwijls de aangenaamste en begaafdste mensen, de innemendste mensen, soms zelfs sierlijke mensen, mensen met gaven en aanleg. Maar het zijn moordenaars van uw arme ziel, omdat zij de rechte grond niet leggen: dood en leven, vloek en zegen. Daarom zijn het zielenmoorders en ze naderen in schaapsklederen: grijpende wolven. Als je je laat meeslepen door de geest van hen, dan word je bedorven voor de eeuwigheid.

Maar waaraan kunnen wij dat weten? 'Aan hun vruchten zult gij hen kennen. Leest men ook een druif van doornen, of vijgen van distelen?' Wat zijn die vruchten? Het is dikwijls zo dat de gevaarlijkste zielverleiders de sierlijkste mensen zijn, de beminnelijkste, de hartelijkste, de hulpvaardigste, de innemendste. En dat soms een



bekeerd mens veel gebreken heeft, soms wel een doornheg kan lijken in veel dingen. Kinderen Gods, die helemaal niet zo vriendelijk en aantrekkelijk zijn. En dat er een zielverleider op de kansel staat: vriendelijke, aantrekkelijke mensen en kinderen Gods die helemaal niet zo vriendelijk en aantrekkelijk zijn. Aan hun vruchten zult gij ze kennen, O, het hangt van alles van af of onze ziel vermoord of recht onderwezen wordt: misleid of geleid. Aan hun vruchten zult gij ze kennen. Maar hoe dan? Kanttekenaar. door deze vruchten wordt verstaan niet zozeer het leven, hetwelk voor een tijd bedriegen kan, als wel de leer, die aan Gods Woord moet beproefd zijn.' O, als ik deze verklaring zou geven en hij stond niet in de kanttekenaar, dan zou u zeggen: 'Nou, hij bedoelt het goed, maar of dat nu de bedoeling is. En een ander zou zeggen: 'inlegkunde, eigen verzinsels.' Maar dat zegt u nu niet. Door deze vruchten wordt niet zozeer het leven verstaan, want soms zijn de gevaarlijkste zielmoorders de sierlijkste mensen.

Zielenmoordenaars hebben soms een schijn van godzalige wandel toch vermoorden zij uw ziel, omdat zij de rechte gronden niet leggen, omdat zij niet separerend, ontdekkend, ontblotend en afsnijdend zijn. Omdat zij niet alles verdoemen buiten Christus, omdat zij niet afsnijden en separeren, omdat zij de rechte grond niet leggen. De leer moet aan Gods Woord beproefd zijn, aan dat tweesnijdend scherp zwaard, daaraan moet de leer beproefd zijn, daaraan kunt u hen kennen. Of hun leer een tweesnijdend scherp zwaard is of maar een gemoedelijk praatje of mensenverzinsels. Of die leer is: in of buiten Christus, verzoend of verdoemd, geen tussenwegjes.

Je hebt verschillende soorten zielmoordenaars. Je hebt dolerende zielmoorders, maar die zijn zo gevaarlijk niet. Je hebt televisie- zielmoordenaars, sportdominees, maar die zijn zo gevaarlijk niet. Maar die van de andere signatuur, van de 'zware', van de bevindelijke, die heb je ook, en toch zijn het zielmoorders. Omdat zij een tussenwegje verzinnen. O, een tussenwegje, om er bij te nemen wat God niet meeneemt, in plaats van door te trekken, door alles heen, of je het ermee eens bent of niet. Een zielmoordenaar moet de mensen aankijken. Die mist de radicaliteit, de afsnijdendheid van het Woord van God. Daar kunt u hen dus aan kennen: aan de leer, die aan Gods Woord moet beproefd zijn. En als het de toetsteen van het tweesnijdend scherp zwaard niet kan doorstaan, dan zijn het grijpende wolven in schaapskleren: afgelopen! Wie het ook is: wees gewaarschuwd, ik kan het niet helpen. Ik probeer me te houden bij dat lieve Woord van God. Zo zult gij hen aan hun vruchten kennen.

Nu komen wij bij ons tekstgedeelte. En dan zegt Christus: 'Niet een iegelijk, die tot Mij zegt Heere, Heere zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen, maar die daar doet den wil Mijns Vaders, Die in de hemelen is.' Dat is de Goddelijke toetssteen. Dit zijn niet de eersten de besten, die hier genoemd worden. Niet een iegelijk: van degenen die al een uitzondering vormen. Die dus niet zeggen: Rabbi, Rabbi, of goede Meester, met de rijke jongeling. Neen, zij gaan veel dieper, veel dieper! Zij noemen hem: 'Heere, Heere!' Pas op! Dus die kijken veel dieper dan de rijke jongeling en de meesten. Zij noemen Hem met de Naam: 'Heere, Heere!' Herhaald, dat wil zeggen de kracht en de eerbied: het heeft iets majestueus. Dat tweede roepen, dat herhaalde roepen heeft iets van de kracht van de majesteit, van de doordringendheid.

Ten tijde van Christus' omwandeling zeiden de meesten 'Rabbi', anderen zeiden zielverleider, vraat en wijnzuiper, overspannen geest, grote huichelaar, Hij heeft de duivel, Hij verleidt de schare. Anderen zeiden: 'Nee, dat niet, de man bedoelt het goed, Hij is een Rabbi.' Een rijke jongeling valt voor Hem neer,: goede Meester! Maar dezen gaan veel verder, ze zeggen: 'Heere Heere!' Iets van de majesteit, ver

verheven boven alle creaturen, als God. Dus die zijn een uitzondering tijdens zijn omwandeling.

‘Niet een iegelijk die tot Mij zegt Heere, Heere zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen.’ Maar wie zal dan wel ingaan? ‘Maar die daar doet den wil Mijns Vaders, Die in de hemelen is.’ Zou dan toch de godsdienst een beetje gelijk hebben? Die zeggen: ‘Het zit hem niet in dat zware gepraat en in dat gekerm van ach, mocht het eens dit en ach, mocht het eens dat. Het zit hem niet in dat lijdelijke gedoe en in die zwarigheid en in die narigheid, nee, daar ligt het niet in. We moeten dóen! We moeten actie hebben, op alle terreinen des levens, we moeten actieve christenen zijn, we moeten strijden en lijden voor de zaak en het Koninkrijk van Jezus met allerlei activiteiten; we moeten het doen! Activiteiten ontplooiën, kerkelijk en maatschappelijk.’ Zouden die mensen dan toch gelijk hebben? Het lijkt er wel op.

Lieve vrienden, neem me niet kwalijk dat ik toch voor de verklaring even bij de kanttekening ga kijken, wat dat betekent. Wat zegt de kanttekenaar ervan? ZIJ geven deze verklaring: ‘Dat is, die in Christus recht gelooft, en zijn leven naar Gods geboden aanstelt.’ Dat heeft dus volgens de kanttekenaren, volgens die godzalige uitleggers, niets te maken met die christelijke acties. Dus: die in Christus recht gelooft met een zaligmakend geloof tot vergeving der zonden, en dan als vrucht de heiligmaking, en zijn leven aanstelt uit dankbaarheid aan Gods geboden. Dus die Christus door het geloof tot rechtvaardigmaking en tot heiligmaking als een gave uit Gods verkiezend welbehagen ontvangt, die doet de wil des Vaders. Waar blijft u dan met uw godsdienst, met uw activiteiten en al die dingen meer? Toch gelukkig dat we oudjes gehad hebben, dat we de statenvertaling en kanttekeningen hebben. Dus die in Christus recht gelooft, naar de beschrijving van Zondag 7. O lief Evangelie, o zoete ruimte, o Eeuwig Wezen, o lieve Woord, o zoete verklaring. Als u dit niet vasthoudt, komt u in alle duisternissen en strikken en verwarring, in een verbroken werkverbond of valse lijdelijkheid.

Zie, mijne vrienden, en nu zeggen de kinderen Gods ook ‘Heere, Heere’. Maar die zeggen het anders. Die zeggen het als een vrucht van een zaligmakende bediening. Niet een iegelijk die het zegt, zal zalig worden. Maar als het een vrucht is van een oprechte geloofsvereniging, dan is het kostelijk: alleen in Christus en om Zijntwil. Buiten Christus zal het geen baat hebben, maar in Hem wel. Dan is het een vrucht geworden van een oprecht geloof en van een vernieuwde wandel, in Christus Jezus, Gode tot heerlijkheid. Hieraan kunt u zich toetsen, of u een kind van God bent. Hier hebt u een Goddelijke toetssteen.

## **II. Tweede punt: Een ontzaglijk getuigenis**

‘Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen...’ Elk woord is een zaak! Dat is: ten dage des uitersten oordeels, ten jongsten dage, op de oordeelsdag. Dus velen zullen, zegt Christus, op de oordeelsdag tot Mij zeggen... En nu gaat Hij hier tekenen: verworpenen, onbekeerden van wie Hij straks zal zeggen: gaat weg van Mij. Nu laat Hij eerst de onbekeerden spieken, de verworpenen, die wat hun ziel betreft uit de hel komen, en wat het lichaam betreft tot aller afgrijzing zijn opgewekt, en die nu staan aan de linkerhand met de bokken, want het zijn verworpenen. En wat zeggen zij? Terwijl zij staan aan Christus’ linkerhand zeggen ze nog eerbiedig: ‘Heere, Heere’! Dus daar vloeken ze niet, maar ze zeggen van verwondering: ‘Heere, Heere’! Alsof ze willen zeggen: ‘Hoe is het mogelijk dat we links staan! Hoe is het mogelijk dat we hier tot aller afgrijzing staan? Dat kan toch niet, Heere. Heere!’

‘Hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd...? Onder deze mensen heb je kostelijke voorgangers en leraars gehad, die in Gods Naam hebben geprofeteerd. Niet maar een praatje gehouden, een beschouwing voorgesteld, nee, maar in Uw Naam geprofeteerd. Wonderen verklaard met kracht en heerlijkheid. O, waar zult u ze nog hebben, die in Uw Naam profeteren? En ze zeggen de waarheid! Want Christus heeft niet gezegd: ‘U liegt, zwijg!’ Nee, ze zeggen voor een alwetend God de waarheid. Ze hebben inderdaad in Zijn Naam geprofeteerd: heerlijk, krachtig. Wat betekent dat: in Uw Naam profeteren? Weer de kanttekenaar: ‘Door Uw bevel en door Uw kracht, als Uw dienaars, en tot verbreiding van Uw eer.’ Die moet je zoeken! Leraars, die dat doen door Uw bevel en kracht. Wat gaat er van die mensen een kracht uit; wat kunnen die mensen verklaren hoe ze gezonden zijn, door Christus, door God. Wat kunnen die verklaren dat ze het nooit gezocht en nooit gewild hebben, en door een allesoverklimmende kracht van God en Christus’ bevel zijn gezonden en tot dat werk bekwaamd.

‘Als Uw dienaars!’ Dus het waren geen mensendienaars, die de boel bij elkaar moesten houden. Het waren geroepen ambtsdienaars, ambtsdragers, in kracht Uw dienaars. En ze hebben het gedaan tot verbreiding van Uw eer. Dus het was geen eigen bedoeling, een status, een makkelijk leven, menseneer, nee, niets daarvan. Ze hebben zich opgeofferd tot verbreiding van Uw eer. Waar moeten we die nog zoeken. Hun diepste intentie is geweest de verbreiding van de ere Gods. Daar hebben ze smaad en spot voor over gehad. En nog verworpen! O, ik ga niest buiten de Schrift, maar ik hoop te spreken náár de Schrift. Het waren geen dienaars van mensen maar dienaars van Christus: dat kon je horen! En ze hebben het gedaan tot verbreiding van Uw eer.

‘Dat kan niet’, zeggen ze tegenwoordig. Ach nee, tegenwoordig kun je alleen zonder God naar de hemel gaan! Verloren gaan kan niet meer, bedriegen kan niet meer, je kunt niet een heerlijk leraar zijn en verworpen worden, nee, dat kan niet meer. Je kunt geen profeet zijn als Bileam en toch verdoemd worden, dat kan niet meer. Maar hier kan het wel! Denk erom, mensen, niet sommigen maar velen nog wel.

‘En in Uw Naam duivelen uitgeworpen’; Wéér: in Uw Naam. Dus ze hebben de hel doen sidderen, de duivelen uitgeworpen door de kracht en het bevel van Christus. Ze hebben helse machten beteugeld als ... onbekeerde, verworpen mensen. Ze hebben duivelen uitgeworpen, niet om bijzonder te wezen, en om een naam te krijgen, maar tot verbreiding van Uw eer! Ze hebben de hel doen sidderen en de duivelen doen beven in de Naam en door de kracht van Christus. En nog verworpen; en nog in de hel terechtgekomen; ze liggen nu midden bij de duivelen. Wat hebben die mensen genaden gehad, kracht en bediening gehad, gemene genade gehad. En het is waar, ze liegen niet, want ze zeggen het in die grote dag tegen God! En daarom zeggen ze: ‘Hoe kunnen we hier staan Heere, we weten veel te goed hoe we het nooit gezocht hebben en hoe we door U, als uw dienaars, geprofeteerd hebben, bovennatuurlijke krachten gedaan en dat we de hel hebben doen sidderen, door Uw kracht en tot Uw eer.’ Ontzaglijk stuk.

Nog meer. ‘En in Uw Naam vele krachten gedaan.’ Bovennatuurlijke, Goddelijke wondertekenen gedaan. Niet om zelf wat mee te worden. Begrijpt u nu hoe die echte oude knechten van vroeger dag en nacht bezig waren om te separeren? Die geen preek konden schrijven of trachtten te separeren! Die wisten bij God vandaan hoe nauw dat wegje ligt en hoe ontzaglijk velen zich zullen bedriegen, onnoemelijk veel, en wat er al kan zijn, persoonlijk en ambtelijk, op weg naar de hemel, en eeuwig ondergaan.

Dat hoopje van de mensen was zó krachtig, dat ze het vasthouden: ze stáán niet aan de linkerhand bij de verdoemden. En nóg houden ze hun hoopje vast, nóg hebben ze een hoopje dat ze kind zijn. Nog pleiten ze op Uw Naam, op Uw genade, maar ze hebben nooit gesepareerd dat je ontzettende krachten, lichten, gaven en bedieningen van God kunt krijgen en de enige zaligmakende genade missen. Dat is een zaligmakende verzoening met God in Christus. Zaligmakende vernedering, zaligmakende schuld kennis tot een zaligmakende vergeving, zaligmakende herstelling en een zaligmakende heiligmaking. Waar dat niet is, daar kan al het andere wezen, en dan kan God je gebruiken als een profeet om Zijn Koninkrijk uit te breiden, om velen toe te brengen, om het duivelenrijk te doen sidderen, te doen beven, en uiteindelijk in de eeuwige rampzaligheid doen. Want God is liefde! Tot Zijn eigen deugden, tot Zijn eigen recht!

Ontzaglijk stuk tot waarschuwing voor u en voor mij. O, er zullen er straks aan de linkerhand staan die veel dieper gesproken hebben dan ze ooit gekund hebben, die duivelen hebben uitgeworpen, die vele tekenen en wonderen Gods gedaan hebben door Zijn bevel. Dat is letterlijk naar het Woord van God, naar dat heerlijke Woord.

### **III. Derde punt, Een allesbeslissend oordeel**

‘En dan zal Ik hun openlijk aanzeggen...’ Niet: ‘gij liegt’, want wat ze zeggen is absoluut waar; daarvan is geen woord gelogen. God laat in die dag voor Zijn rechterstoel geen leugens stofferen; dus wat ze zeggen is volkomen waar. Alleen, alleen hebben deze arme zielen zichzelf niet gesepareerd. Ze hebben niet ingeleefd dat God mensen tot de hemel kan verhogen, verlichten, gebruiken tot uitbreiding van Zijn kerk, tot glorie van Zijn Naam en eeuwige vrijmacht, en in het diepste der hel doen neerstorten om Zich daarin te verheerlijken. God is liefde en eeuwig recht.

Ze hebben van hun gaven, van hun genaden en van hun krachten heimelijk hun grond gemaakt, buiten een richterlijke afsnijding, buiten een kinderlijke overgang in Christus. Ze waren ambtelijk onbeschrijfelijk heerlijk, maar ze waren als mens: kinderen des satans. Ambtelijk waren het dienaars van Christus: krachtig, glorieus, heerlijk, en hun personen waren en bleven kinderen van satan. Wat ze van hun ambt zeggen, is waar. O, wat ligt het toch weer nauw! Wat hebben ambtsdragers zich te onderzoeken: heb ik het ambtelijk of heb ik het ook kinderlijk?! Als ik mijn ambt wegdoe, wat blijft er dan over? Blijft er dan een mens in Christus over, of blijft er een mens buiten Christus over? Waar ben ik overgegaan, waar ben ik afgesneden door recht, waar ben ik ingelijfd? Dat moeten we onderzoeken! Daarom is het zo gevaarlijk een ambt aan te nemen vóór de overgang, want dan kan iemand ambtelijk licht hebben, ambtelijke genade en krachten hebben, maar dat is geen persoonlijke genade!

En dan zegt Christus: ‘En dan zal Ik hun openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend..’ En zij hebben Christus ontzettend goed gekend! Ze hebben Hem verkondigd, ook in Zijn graveerselen, ze hebben Hem bij God vandaan verklaard, want het waren dienaars van Christus. Maar de Heere wil zeggen: ‘Ik heb u nooit gekend... als de Mijne; als een verkorene, gij zijt Me nooit van de Vader gegeven in de stilte der eeuwigheid, ik heb nooit met de Vader uw naam geschreven in het Boek des levens, ik heb u nooit gekend als een gegevene des Vaders. U nooit gekend als de Mijne, als een schaap van Mijn kudde, ik heb u nooit gekend: gans verloren, gans verdoemd en nochtans door het geloof verzoend, ik heb u gebruikt als een middel, als een instrument, als steigerhout, heerlijk steigerhout, zonder hetwelk het gebouw niet opgetrokken kan worden, ik heb u nooit gekend, maar de minste steen heb ik gekend, ik heb een Rachab gekend, ik heb een moordenaar gekend als kinderen van Mijn

Vader gegeven; voor hen heb ik Mijn bloed gestort ik heb Maria Magdalena gekend, ik heb al Mijn kinderen gekend, maar ik heb u als zodanig nooit gekend, ik heb u alleen als steigerhout gebruikt maar persoonlijk heb ik u nooit gekend, Ik weet niet vanwaar gij zijt. In de stilte van de raad des vredes heb Ik u van de Vader nooit gekregen en ik heb Mij voor u nooit Borg gesteld naar het eeuwig verkiezend welbehagen. Ik heb nooit uitgeroepen voor u: ‘Het is volbracht’, en ik heb nooit één druppel bloed voor u gestort. Gij zijt van Mij niet! Gij waart Mijn dienaars, gij waart ontzaglijke instrumenten: door u heb Ik de hel doen sidderen, door u heb ik Mijn volk onderwezen, maar Ik heb u gehaat ais Ezau, van eeuwigheid en tot eeuwigheid. Daar hebt u niet op gerekend: dat kón niet, en daarom hebt u zich bedrogen. O, u hebt uw gaven en uw licht voor genade gehouden, uw gaven waren uw Christus, de bekering, uw roeping was uw Christus, in plaats dat Christus uw roeping, uw bekering en alles was. Maar uw ambt was uw Christus, uw gaven waren uw Christus, in plaats dat Christus uw bekering was, uw gerechtigheid en uw verzoening.’ Ziet, dezen zijn nooit met hun gaven verloren mensen geworden, ze hebben nooit een welgevallen gekregen in de straffen hunner ongerechtigheid, ze hebben nooit het verdoemend recht gekust, want dan hadden ze een Borg gekregen van God, door recht, tot hun eeuwige verzoening, tot hun eeuwige vereniging en tot hun eeuwige vrede. Dat krijgen de gekenden! Die leren de drie stukken door genade; dat zijn de gekenden en de anderen leren dit niet. Anderen leren veel van God kennen, ontzettend, zodat zij daarvan dikke boeken kunnen schrijven, en nog stichtelijk en rechtzinnig ook.

‘Ik heb u nooit gekend.’ Dat zal God nooit zeggen tegen iemand van de ware, uitverkoren Kerk. Die heeft Hij gekend van eeuwigheid, die heeft Hij liefgehad van eeuwigheid. Daarom heeft Hij hen getrokken met koorden van goedertierenheid. Maar vermeende pilaren heeft Hij omgestoten, vermeende eikenbomen heeft Hij omgehouden, neergeveld, verbrand. Gekrookte rieten heeft Hij met Zich verzoend. Grote lichten heeft Hij voor eeuwig uitgedoofd, maar rokende vlaswiekjes in Christus nooit uitgeblust.

Christus wil zeggen: ‘Ik heb u gebruikt, Ik heb u meer gaven en licht gegeven dan de meesten van Mijn kinderen, maar Ik heb u nooit als Mijn kind gekend, Ik heb u van Mijn Vader niet gekregen, niet gekend als de Mijne, als een schaap.

En nóg blijven zij staan. Degenen die zich bedriegen, kunnen zo’n vast vertrouwen en zo’n vaste hoop hebben, maar het heeft geen grond in het lieve recht van God. Het heeft misschien grond in een gestoten Jezus, in een verbeelding, maar niet in het lieve recht, niet in persoonsvereniging. Hoeveel zij ook van Hem weten, hoe zij Hem kunnen uitdragen, maar zij kennen geen vereniging, geen liefdesvereniging. Nog één keer. zij hebben dat verdoemend recht van God nooit leren liefkrijgen, nooit leren kussen, nooit omhelsd. Dat is het geheim van de Kerk. Die hebben een welgevallen gekregen in de straffen hunner ongerechtigheid. Toen ze het recht omhelsden, heeft God Zijn Zoon geopenbaard en geschonken in hun consciëntie tot hun eeuwige verzoening: ik in Hem en Hij in mij.

Nee, dit zouden Gods kinderen nooit gezegd hebben. Zij hadden gezegd met ds. Ledebroer ‘Heere, heb ik ooit een woordje waarheid gesproken? Heere, heb ik ooit iets anders gedaan als dat liegen, als dat spotten, als dat bedriegen?’ in de waarneming, door ontdekking: ‘Heere, zou U mij ooit gebruikt hebben voor één kruimeltje genade, voor één ziel voor de eeuwigheid? Heere, wat een wonder, als het niet helemaal door de duivel wordt weggesleept. Help mij, Heere, bewaar mij toch!’

En die anderen zeggen: ‘Heere, hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd? O, zij kunnen het ervoor houden dat zij geprofeteerd hebben. Bileam kon het er ook voor houden, maar een arm kind van God zegt ‘Och Heere, zou ik ooit één woordje

waarheid gesproken hebben? Alstublieft Heere, verzoen toch alles wat ik gesproken en gezwezen heb, o God, heilig het toch alstublieft, anders zal het niet kunnen bestaan voor Uw heilig en vlekkeloos aanschijn. Ach Heere, wilt U het hoopje versterken? Dat ik mij toch niet bedrieg, Heere, maak het mij toch bekend, ach, dat ik toch de duivel ontruikt mag wezen. Als ik mij bedrieg, maak het mij toch bekend, Heere.' En als zij door de bediening duivelen hebben uitgeworpen, dan geven zij de eer aan God. Dan is het niet door hen, maar ondanks hen. Door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen. En als er ooit een tekentje is opgericht, dan God alleen daarvan de eer. Voelt u wel, zo spreken de gekenden Gods. Die zullen horen: 'Komt, gij gezegenden Mijns Vaders! beërft dat Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld.' in zichzelf vervloekt en verdoemelijk, maar in Christus verzoend.

Voordat wij met een enkel woord zullen trachten te eindigen, zullen wij eerst dat heerlijke 69e vers van die gezegende 119 Psalm trachten te zingen:

*Gij zijt volmaakt, Gij zijt rechtvaardig, HEER',  
Uw oordeel rust op d' allerbeste wetten;  
Uw loon, uw straf beantwoordt aan Uw eer.  
Gij eist van ons, dat w' op Uw waarheid letten.  
Dat wij altijd op hogen prijs Uw eer,  
En 't heilig recht van Uw getuigenis zetten.*

Ten laatste zegt de Heere: 'Gaaf weg van Mij.' Anders waren zij niet weggegaan: dan zouden zij nog een hoopje hebben dat het goed kwam. Geen sterker hoop, dan een valse hoop. Alle duivelen en machten zijn bezig om een mens in leven en sterven een valse hoop te geven; op een valse hoop te funderen. Alle duivelen en krachten vergrimmen op een ware zaligmakende hoop, maar de Heere houdt dat hoopje in Christus in stand, anders ging de ganse Kerk onder. Maar als u een valse hoop hebt, dan hebt u de hele hel mee. Dan krijgt u waarnemingen, uitreddingen en ontmoetingen; dan krijgt men ouderlingen met eigenschapjes. En hoe meer men die valse hoop vasthoudt, en van zichzelf gelooft dat men er één van is, hoe liever de duivel is. Zulken laat hij meestal niet in zonden vallen; het zijn dikwijls onbesproken mensen, die krijgen er dán een tekstje bij, dán een voorkomende waarheid, dán weer een uitredding en een gebedsverhoring, kennelijke dingen, en dat maakt ze tot vermeende kinderen Gods. Maar zij weten niets van een rechtelijk verloren gaan, ze zijn nooit recht ontdekt geworden, zij hebben nooit de smart over de zonde gehad, zij hebben nooit gezegd: 'Heere, liever sterven, liever sterven dan doorzondigen.' Zij hebben nooit geleerd dat de minste ademtocht een vervloekte zonde is, hun eten, drinken, lezen, bidden, kerkgaan, alles vervloekt en alles blinkende zonde is. Dat hun innigste tranen en gebeden blinkende zonden zijn voor God. En zonder dat bevindelijk te hebben geleerd - pas op, niet beschouwend - zijn velen een soort begenadigd mensje geworden. Ze zijn een kleintje geworden, ja, dat kunnen ze niet ontkennen, op hun manier. O, list van de satan om zulke kleintjes te maken. Zulke kleintjes, waar de hel op loert, dat zijn zijn zekerste prooien. Veel zekerder prooien dan die in dansalen zijn, want die maken zichzelf niet wijs dat ze naar de hemel gaan. Maar die zogenaamde kleintjes maken zichzelf wijs, dat ze genade hebben, en satan zal alles doen om dat soort geloof te bevestigen, om dat soort geloof te versterken, om dat soort geloof te bekrachtigen, om hen een zogenaamde verzekering te geven van hun aandeel.

Natuurlijk worden zij genodigd aan het Avondmaal, tegenwoordig. Van veel kansels worden zij toegesproken als volkje van God, houd maar moed want dat leert de natuur niet. Zij krijgen aan alle kanten hulp om zich te versterken, om zich zogenaamd te funderen in dat ongegronde hoopje en In de vaststelling dat ze een kind van God zijn, een kleintje. Hetwelk natuurlijk de liefste wens van de duivel is, de zekerste weg naar de hel.

Zulken sterven dikwijls nog makkelijk, en de mensen zeggen: 'Heb je het gehoord? Die is nog gemakkelijker en ruim heengegaan; hij of zij heeft nog een versje opgezegd, en was helemaal niet bang voor de dood. En dan de dominee erbij, en we moeten allemaal geloven dat zuster die, of broeder die, boven is.' Ach, één vraagje: Waar is men ooit gemakkelijk verloren gegaan? Waar is men ooit gemakkelijk naar de hel gegaan? Waar is men ooit overgegaan in Christus op rechtsgronden?' Vraag dát eens! Of is dat vandaag niet nodig meer? Waar is men ook tot verheerlijking van dat lieve recht verloren gegaan? Waar is men ooit overgegaan op rechtsgronden, waar is men ooit ingegaan door een geschonken Borg in Christus tot God. En waar is die mens ooit in de heiligmaking een uitgeschud, arm, en aan duizend doden stervend mens geworden! In de heiligmaking, een missend mens, een bekommerd, zoekend zieltje geworden met een geredde ziel en een verzoende schuld. Een zoekend zieltje in de oefening van heiligmaking: 'Ik, ellendig mens.' Met een verzoende schuld en een thuiskomen: Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?' Vraag daar eens naar! Maar ach, dat hoeft tegenwoordig niet meer; vóór die tijd kunt u er al lang één van zijn. De duivel zegt: 'Natuurlijk, dat zijn wel de reformatorische gronden, en dat hebben de Bijbel en de kanttekeningen wel geleerd, maar zo strak moet je het ook weer niet hekken!' Ach mensen, niemand trekt het te strak!

Ik heb een bevestigd kind van God horen zuchten: 'Heere, laat mij toch alstublieft nooit vergeten om tot mijn laatste doodsnik toe aan U te vragen: 'Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten. En zie, of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op den eeuwigen weg. Heere, dat ik dat niet vergeten mag tot in mijn laatste doodsnik toe.' Dat was een verzekerd en een bevestigd christen.

Maar tegenwoordig hebben wij christenen, die worden al boos als men maar iets in twijfel trekt. Als ze maar vermoeden dat iemand denkt 'zou het wel waar zijn', dan bijten ze al terug. Dan zie je de oogjes al schitteren, als je het alleen maar denkt, laat staan dat je het zegt. O zielen, smeeke toch om ontdekking, smeeke toch dat u zich niet bedriegt voor die grote eeuwigheid. Smeeke toch om de rechte grond te mogen ontvangen en gebracht te worden bij de altaren van Zijn getuigenis, bij die gronden en bij die waarheid, die in Christus is.

We lezen ten slotte in de tekst 'Gaaf weg van Mij, gij, die de ongerechtigheid werkt? Dat begrijp ik niet: 'die de ongerechtigheid werkt.' Waren het dan indringers? Pas op! O, denk erom dat het wat was, de mensen die hier genoemd worden. Maar het waren mensen die persoonlijk buiten Christus waren, en buiten Christus is alles wat men doet vervloekte zonde, vuile ongerechtigheid, wat men ook doet. Al zou men zijn lichaam overgeven om verbrand te worden. Al zou men al zijn goederen aan de armen geven, als men dat doet buiten Christus, is het niets dan ongerechtigheid, blinkende zonde en vervloeking. Dacht u dat een mens buiten Christus iets kon doen wat geen zonde is? Als men het doet buiten geloofsvereniging met Hem, zal het geen nuttigheid doen en dan zal men van de brandstapel in de hel vallen, zoals somwijlen gebeurd is en nog gebeuren kan.

Ik heb eens gelezen, in Frankrijk, ten tijde van de inquisitie, toen werden twee jonge vrouwen gegrepen om des geloofs wil. Ze werden alle twee verhoord, gepijnigd, en zij bleven allebei trouw aan de belijdenis. De roomse kerk dwaalde; ze zwoeren de dwalingen af van de roomse kerk, zij bleven bij de belijdenis van het Woord van God. Beiden werden ter dood veroordeeld om verbrand te worden op een brandstapel in één van de steden van Frankrijk. Ze werden op die dag met de ruggen aan elkaar gebonden, een staak in het midden, en het vuur van de brandstapel werd aangestoken. De rook begon op te kringelen en de vlammen begonnen te lekken door de takken heen. Daar stonden die twee vrouwen. De een begon een Psalm te zingen, Gode tot eer, en de ander begon te snikken en te wenen. Toen zei die psalmzingerende vrouw tot die wenende vrouw: het is nu geen tijd om te wenen, het is nu tijd om Gode lof te zingen en ons te verheugen en te verblijden. Toen zei die wenende vrouw tot die zingerende vrouw: ‘Hoor eens, ik ween niet dat ik vandaag verbrand wordt, want diep verborgen was dat mijn begeerte en mijn blijdschap, Maar hierom ween ik: als ik het ooit geloofd heb, geloof ik het nu, vrouw, u bedriegt u, vrouw, u gaat zingende van deze brandstapel in het eeuwige vuur, God heeft het mij geopenbaard, ik heb u altijd gewantrouwd, maar nu heeft God het mij krachtig geopenbaard.’ Twee op één brandstapel, de één aangenomen en de andere verlaten. Ze zegt: ‘Vrouw, zingende van dit vuur in het eeuwige vuur, want u staat in eigen kracht, en u kent noch God noch Christus zaligmakend. En omdat we elkaar zo lang kennen, samen hebben gevangen gezeten, daarom ween ik vanwege de eeuwige scheiding tussen ons.’  
Vrienden, allen tezamen, de Almachtige mocht het gebruiken tot waarachtige bekering.

En nu ten laatste nog een tegenhanger: een tegenhanger uit Schotland, in een van de kerken op de bergen van de Schotse hooglanden kwam eenmaal in de week of eenmaal in de veertien dagen een godzalige leraar preken. Die gemeente was vacant, en achter in de kerk zat een haveloos, mager jongetje. En dat kind luisterde met zijn ziel; dat kind wist niet dat het op de wereld was ais die leraar sprak. Toen vroeg dis leraar aan de ouderlingen: wie is dat magere, haveloze jongske dat altijd achter in de kerk zit. De ouderlingen zeiden: ‘Dominee, we weten het niet, hij komt niet uit de buurt want wij kennen hem geen van allen, dus hij zal wel van ver komen.’ Toen zei de leraar. ‘Als hij er de volgende keer weer is, laat dan iemand voor het einde van de dienst eruit gaan om het jongske op te vangen en hier te brengen, want ik moet hem tóch eens iets vragen. Zo gebeurde, en het jongske liep zo in de armen van de ouderling. Hij zei: ‘Kom eens mee, want de leraar wil je spreken.’ Toen zei dat kind: ‘Niet doen, ik niet bij die godsman; dat kan toch niet, wat moet ik nu bij die godsman doen.’ Maar hij nam dat jongske mee en zo stond het bevende voor de godsman. Die vroeg: Waar kom je vandaan?’ Dat jongske noemde een plaats, misschien wel drie uur lopen. De leraar vroeg: Word je gestuurd door je ouders?’ ‘Nee,’ zei dat ventje, ‘mijn ouders vrezen God niet, maar ik kan het niet laten, want ik geloof dat waar Zijn Woord is, dat daar Zijn volk is.’ De leraar zei: ‘Dan zul je wel veel bidden om een nieuw hartje.’ Toen zei hij: ‘Nee leraar, dat kan ik niet, want u hebt ons zelf geleerd dat bidden is door het geloof in Christus toenaderen tot God de Vader, en ik ken Christus niet voor mijn schuld, dus ik kan niet bidden: God is een onbekende. Ik vraag alleen aan een onbekende God af Hij mij bekeren wil’. De leraar sprak hem toe en het jongske ging weg. De Heere werkte met hem door en bracht hem over door het geloof in Christus in een verzoende betrekking op rechtsgronden. Hij kwam bij de leraar en vertelde dat zo kinderlijk klaar en hij verblijdde zich in de wonderen Gods. Op een zekere dag was er een vergadering van verschillende leraren, van soort van



Rutherford, Sheppard, Goodrich, Goodwin, van die echte ouden, en de leraar vroeg of dat jongske 's avonds wilde komen. Hij kwam en toen zaten er dus meerdere ontzaglijke leraren van Schotlands kerk. Die leraren vroegen wat en de antwoorden van het jongske waren net zo helder als de vragen van de leraars. Een oude leraar had de hele avond nog niets gezegd en maar stil geluisterd. Toen allen waren uitgesproken, stond hij op en zei: 'Mag ik ten laatste ook eens iets vragen?' Toen zei hij: 'Jongske, ik heb gehoord wat je verteld hebt, maar als de Heere je met alles wat je ondervonden hebt, ny eens eeuwig in de hel zou werpen... wat dan?' Ze zouten tegenwoordig zeggen: Wat een harde man.' Maar het is enkel liefde. Het knaapje keek de door lijden beproefde dienaar aan en zei: 'Leraar, indien God mij zou wegdoen, dan zal het voor mij niet erg zijn, want ik ben zo nauw met Christus verenigd, dat, waar ik ben zal Hij wezen; Ik ben zo verenigd, wij zullen nooit meer gescheiden worden. En waar Christus is, daar zal de hel voor mij een hemel zijn, want ik zal altijd in Christus wezen, gelijk Hij beloofd heeft', En toen stak die oude man zijn armen uit en zei: Gelijk gij Christus hebt aangenomen, wandel alzo in Hem.'

Zie vrienden, dat is de andere zijde: zie bekeerd te worden, zaligmakend bekeerd te worden, zoals God al Zijn volk bekeert. Hij is het leven van het leven. Dat we niet mochten rusten om verenigd te worden met een geschonken Borg, en met de wil Gods en met het recht Gods, door de liefde in Christus. Dan hebt u alles en anders hebt u ten enenmale eeuwig niets. Amen.